

Geleceğimizin
Aktörleri

yeni kuşak • sayfa 7

Halk Müziğinden
Bir Ses

kültür-sanat • sayfa 13

Hindistan'da Kadın
Olmak

Yaşam • sayfa 19

DÜNYA BARIŞIN OLSUN

“Sosyalizm, ekoloji ve feminizmin bir araya gelmesi, herkes için kabul edilebilir ve başkalarının da katılabileceği bir mücadele biçimini oluşturuyor. Gerçekten inanıyorum ki, bu üçlünün oluşturacağı güçlü sentez alternatif bir sistemi meydana getirecek. Bu sentezle yeni bir dünya oluşturacağız. Bence bazı şeylerin farkına varmak gerekiyor. Toplumlarda aşırı bir eşitsizlik var, doğa tahribatı var. Kadın üzerinde büyük bir baskı söz konusu. Bunların farkına vararak, bunları tartışarak ve bilince çıkararak bir çözüme ulaşabiliriz.

sayfa 16

Foto: Newaya Jin

BARIŞ İSTİYORUZ! Barışın anlaşılması için birilerinin ölmesine, şiddet görmesine gerek yok. Toplumlar aralarındaki dostluğun güzelliğini fark etmediği sürece savaşlar devam edecek. Savaş bunların görülmediği yerden doğuyor. Barış için başlangıçlara ihtiyaç var.

sayfa 6

BIJI AŞITI! Kürdistan olmak üzere tüm halkların temel sloganı barıştır. Dünyayı barış kurtaracak. Öyle ya savaşlar kurtaramadığına göre. Tek bir sözcük. Tarih boyunca bütün tılsımı ve büyüsüyle insanlığı umutlu kılmış, mest etmiş, dayanma gücü olmuştur.

sayfa 8

newaya *Şin*

Yeni bir sayı, yenilikler, renkli konular-konuklar ile sizlerle birlikte olmaktan onur duyuyoruz. Barışa ve dostluğa duyduğumuz büyük özlemi bu sayımızda sizlerle paylaştık. Dünyanın barışa olan ihtiyacını bir daha dile getirmek için barışı taşıdık sayfalarımıza... Bir gün güneşli güzel günlerle birlikte barışın coşkusunu birlikte yaşamak dileğiyle diyoruz. sayfa 3

- ✓ *keç mişmişan kom dikan* / kurdî sayfa 9
- ✓ *tu çuyi* / kurdî sayfa 9
- ✓ *herin dibistanê* / kurdî sayfa 10
- ✓ *xizmeta civakî* / kurdî sayfa 10
- ✓ *serweriya namûsê* / kurdî sayfa 11
- ✓ *bedewiya jinê* / dutch sayfa 11
- ✓ *veel meer geweld in huis* / dutch sayfa 12

Kadınların Etkinliği Korkutuyor mu?

BBC'nin deneyimli haber sunucularından Micheal Buerk yayıncılıktaki hemen hemen bütün büyük işlerin kadınların elinde olması ve erkeklerin "sperm vericilere" indirgeniyor olmasından yakındı.

9 haberlerinin eski yapımcısı ve halen BBC'nin haber sunucularından olan Buerk, "cinsler arasındaki güç dengesindeki değişim hızla ilerliyor ve kadınların kurallarına göre yaşıyoruz" dedi. Buerk, Radyo Times'a verdiği demeçte "yayıncılıkta neredeyse bütün büyük işler kadınların elinde. Örneğin BBC 1 televizyonu ve Radyo 4'ün kontrolü. Bizim ne görüp ne duyacağımıza karar veren bu insanlar" diye konuştu.

BBC 1'in şefi Lorraine Heggese de kanalın ilk kadın denetimcisi. Heggese dört yıl kana-

lin en üst düzey sorumluluğunu yaptıktan sonra istifa etmişti. Heggese, eski genel direktör Greg Dyge tarafından BBC'yi orta sınıf beyaz erkeklerin egemenliğinde olduğu bir kurum olmaktan kurtarmak için terfilendirilen bir grup kadın yönetici arasındaydı. Diğerleri TV direktörü Jana Bennett, BBC Radyo'nun direktörü Jenny Abramsky ve BBC Haber Koordinatörü Helen Boaden'dir.

Micheal Buerk sosyal değişimin sadece BBC'de hissedilmediğini, orta kademe yöneticiliğin çoğunluğunun kadınların elinde bulunduğunu ve bu gelişimin paza-

rın görünüşünün doğasını tamamen değiştirdiğini söyledi. Buerk "Ürünler kadınlara göre yapıyor, arabalar kadınlar için yapıyor

çünkü onlar satın alınan ne varsa denetimleri altında bulunduruyorlar" diye de ekledi.

"Çalışma mekanlarımızdaki değişikliklere bir bakın. Manifaktür endüstrisi artık yok. Maden ocakları yok. Fiziksel güce dayalı sadece bir kaç hayati iş kaldı" diyerek sözlerini şöyle tamamladı, "şimdi artık kadınların çok daha iyi oldukları yetenek ve çeşitlilik gerektiren işler çoğunlukta" Buerk BBC'nin temel haber programlarından biri haline gelmeden önce 20 yıl dış ilişkiler sorumlusu olarak çalıştı ama o hala en fazla 1984'te Etyopya'daki

açıklıkla ilgili yaptığı röportajla tanınıyor.

Demeçte Buerk erkek karakterlerin artık saf dışı kaldığını belirtiyor. Erkeklerle özdeşleşmiş çizgilerin kararsızlık, şüphelilik, sabit fikirlilik-majinalize edildiğinin altını çiziyor. Buerk sonuç olarak erkeklerin de giderek daha fazla kadınlara benzediğini söylüyor. "Spor ikonaları haline getirilen erkeklere bir bakın, David Beckham ve Tanrı korusun, Tim Henman." Deneyimli sunucu bazı değişimlerin iyi olduğunu itiraf ediyor ama "erkekler neyle başbaşa bırakıldı" diye de soruyor.

Buerk'e göre erkekler bakış açılarına göre kendi mesleklerini ölçerlerken geleneksel erkek işlerinin artık olmadığını görüyorlar. "Erkeklerin hepsi artık sadece sperm verici pozisyonunda ve kadınların çoğu işsiz, evi dağıtan bir sperm vericisi istemeyecekler. Kadınlar artık evi erkeksiz idare etmeyi tercih ediyorlar" dedi.

Kaynak: The Independent

Gerekli önlemleri aldınız mı?

Bebeklerin birkaç santimetre derinliğindeki suda bile boğulabileceğini unutmayın. 3 yaş altı çocukların solunum yolları çok dar olduğu için ağızlarına aldıkları en ufak bir cisim ile birlikte boğulma riskleri de yüksek.

Kuruyemişler, mısır, şeker ve sosis gibi küçük ve yuvarlak hatlı tüm besinler, bebek ve küçük çocuklar için boğulma riski taşıyor. Bebeğinizi boğulma riskinden tamamen kurtarmak için:

- Toplu iğne, mücevher, düğme, boncuk, tespih ve diğer tüm küçük cisimleri, bebek ve küçük çocukların ulaşamayacağı yerlerde bulundurun.

- Bebek veya çocuğunuzun oynadığı oyuncakların yaşına uygun olmasına dikkat edin ve oyuncaklarını düzenli olarak kontrol edin.

- Bebeklerin birkaç santimetre derinliğindeki suda bile boğulabileceğini unutmayın. Bu nedenle içi su dolu küvet, leğen veya ko-

valar bile, bebekler için çok büyük tehlikeler içerebilir. Bu yüzden kova, küvet ve leğenleri boş tutun.

- Bebek veya küçük çocuklar yıkanırken, kapı veya telefona yanıt vermek için onu yalnız bırakmayın.

- Çocuğunuz tuvaletten mutlakla yanında olun.

- Yaz aylarında deniz ve havuz kenarında oynayan bebek ve çocuklara nezaret edin. Onları deniz kenarında yalnız bırakmayın.

Moda sağlığı tehdit ediyor

İngiliz Daily Mirror gazetesi, her gün kullandığımız giysilerin sağlığımızı üzerindeki olumsuz etkilerini derledi. İşte sık ama tehlikeli giyecekler.

Dar kot: Dar pantolonlar, kalça kemiğinin altındaki sinir hücrelerini sıkıştırarak bacaklarda ağrıya yol açabilir.

Korse: Karın bölgesine baskı uygulayarak midenin içindeki maddelerin yemek borusuna itilmesine ve sonuç olarak mide ekşimesine neden olur.

Spor Ayakkabı: Her gün giyilen spor ayakkabıların içinde lavabodan daha fazla mantar oluşur.

G-String: Bu tür çamaşırlar, genital bölgedeki hassas deride tahrişe neden olur ve iltihaplanmasına yol açabilir.

Kravat: Sıkı bağlanırsa damarları sıkıştırarak göze basınç uygulanmasına neden olur. Zamanla bu durum glokoma ve gör-

me kaybına yol açabilir.

Mini Etek: Soğuk havada mini etek giymek selülit oluşumunu hızlandırır. Soğuk hava bacaklardaki kan dolaşımını zayıflatır, bu da selülitin başlıca nedenlerinden biridir.

Yüksek Topuk: Ayaklarda iltihap ve şişliklere yol açar, duruşu bozar.

Sütyen: 24 saat sütyen takanlarda göğüs kanserine yakalanma riski 12 saat takanlara oranla 133 kat fazladır.

Dünyanın İlk Tıp Tableti

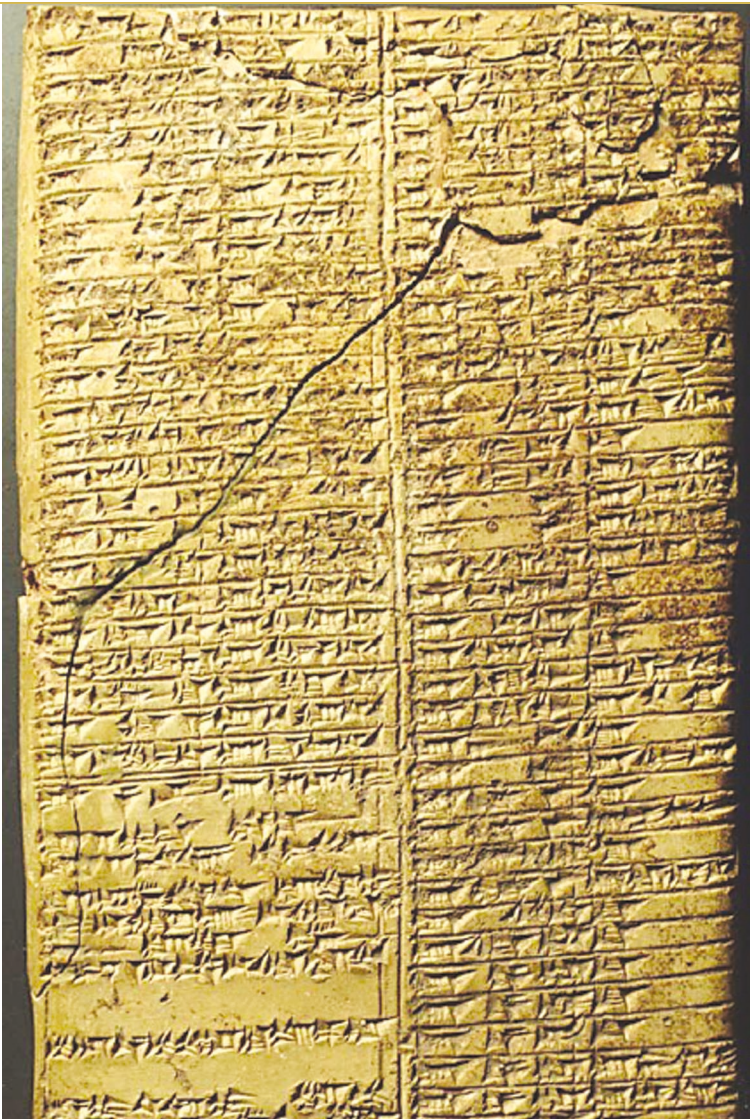
İÖ üçüncü bin yılın sonlarına doğru yaşamış olan isimsiz bir Sümerli hekim, meslektaşları ve öğrencileri için en değerli tıbbi reçetelerini bir araya getirip kaydetmeye karar verdi. Islak topraktan 16 cm uzunluğunda 9,5 cm genişliğinde bir tablet hazırladı, kâmiş kalemin ucunu eğik biçimde yonttu ve zamanın yazısıyla gözde ilaçlarının bir düzinesini tablete kaydetti.

İnsanlığını bilinen en eski tıp "el kitabı" olan bu belge, bir Amerikan kazı ekibince ortaya çıkarılıp Philadelphia Üniversite Müzesi'ne götürülünceye değin dört bin yılı aşkın süre Nippur kalıntıları altında gömülü kalmıştır.

Bu kadim belgeden öğrendiğimize, çağdaş meslektaşları gibi Sümerli hekim de ilaçlarının ana maddelerini bitkisel, hayvansal ve maddesel kaynaklardan sağlıyordu. Gözde mineralleri Sodyumklorid (tuz) ve potasyumnitrattı (güherçile).

Hayvansal maddelerden, süt, yılan derisi, kaplumbağa kabuğu kullanıyordu. Ancak ilaçların çoğunun kaynağı bitkiler dünyasıydı; hıyarşember, mersin, şeytantersi, kekik gibi bitkiler; söğüt, armut, köknar, incir ve hurma gibi ağaçlar. İlaçlar bitkinin tohumundan, kökünden, dalından, kabuğundan yada zamkından hazırlanmıştı ve günümüzde olduğu gibi katı yada toz halde saklanmış olmalı.

Bu tek tablettten bile İÖ üçüncü bin yıldan kalma, şimdiye değin çıkarılmış tek tıbbi metin-Sümer'de eczacılık biliminin kayda değer ilerleme yaptığı açıktır. Tablet oldukça incelikli kimyasal işlemler ve süreçlerle ilgili, dolaylı da olsa, derin bir bilgi birikimi sunar.

DUYURU!

Newaya Jin Gazetesi olarak esas amacımız, gazetemizi tüm kadınların ortak platformu yapabilmek ve hepimizin sesi haline getirebilmek. Ne kadar çok ses sesimize katılırsa, o kadar güzel ve en doğru yolunuz, birlikte çalışmaktan geçtiğine inanıyoruz.

Bunun için; her kadın ve kadınlara yan yana olmak isteyen her erkek doğal çalışmamızdır. Özgür yaşamda ısrar eden herkes Newaya Jin'in esas sahibidir. Bizler her okuyucumuzu aynı zamanda gazetemizin gönüllü çalışanları olarak görüyoruz. Bulduğunuz her mahallede, şehirde ve ülkede göndereceğiniz her haber gazetemizi daha güçlü kılacaktır. Bu nedenle herkesi Newaya Jin'e katkıda bulunmaya ve bulunduğu alanda Newaya Jin muhabiri olmaya çağırıyoruz.

Gazetemizde yayınlanmasını istediğiniz reklam ve ilanlarınız için telefon numaramız: 00 31 652152768

newaya *Şin*

Günlerin üzerine doğacak olan güneş olan umut ve inancımızla merhaba diyoruz tüm okuyucularımıza. Barış ve dostluk için birbirine değen ellerin verdiği sıcaklıkla yeniden sizlerle olmaktan onur duyduğumuzu belirtmek istiyoruz. Her geçen gün biraz daha çoğalıyor elimize değen eller, her geçen gün kadınlar daha da fazla yayın organımızın çatısında birleşiyor, hoş geldiniz diyor, teşekkür ediyoruz.

Ülkemizde ve Avrupa'da yoğun ve beklenmedik gelişmelerin yaşandığı, aynı zamanda beklenmedik gelişmelerin içeriğini daha iyi anlamamız gereken bir dönemin içinden geçiyoruz. Türkiye'de Kürt sorununun kabul edildiği bu dönemde kadın açısından da azımsanmayacak gelişmeleri ortaya çıkardı. Bu sayımızda sizlere kadın mücadelesinin evrenselliğini ve kadının başıa bakışını taşımak istedik. İşte, sosyoloji profesörü Mary Mellor ile sosyalizm, feminizm ve ekoloji üzerine geliştirdiği yeni sentezlerine ilişkin söyleşimize yer verdik. Sosyalizm, feminizm ve ekoloji üçlününün birleştirildiği sentezle yeni bir dünyanın kapılarını araladıklarını söylüyor Mellor.

Kadınların başıa ilişkin görüşlerini dosya sayfamızda topladık. Avrupa'dan Türkiye ve Kürdistan'a kadar uzandıığımız kadınlar, barışın kadının özü olduğunu ifade ettiler. Yine perspektif sayfasında barış yaklaşımını daha da derinleştirmeye çalıştık. Barışın dünyayı gül bahçesine çevirebileceğini söylüyor Feride Alkan.

Uzun yıllardır gündemine yeniden yapılanma sorunlarını alan YJA Avrupa örgütünün gerçekleştirdiği I. konferansına ilişkin, YJA temsilcilerinden Zelal Amed'den aldığımız demeçte; Avrupalı kadının yaşadığı sorunlardan çözümlerine kadar bir çok sorunun yanıtı var.

Özgür Kadın Vakfı geçen süreçte çalışmalarına hız verdi. En son Hollanda'da Vakfın düzenlediği bir eğitim kampının etkileri, sonuçları ve vakfın çalışmalarına ilişkin de Vakıf temsilcilerinden Nursel Kılıç'tan bir demeç aldık. Kılıç; Avrupa çapında yaşayan kadınlara yönelik sosyal aktivitelerin süreklileşmesi için koşulların hazırlandığı bilgisini verdi.

Kürt kadınları buldukları her faaliyette eğitici olmaya özen gösteriyor. Barışın temel slogan olarak belirlendiği, bu yıl ikincisi düzenlenecek olan Kızıltepe Kültür ve Sanat Festivalinde ortaya çıktı. Festival tertip komitesi üyelerinden Hamdiye Koyuncu festivalin kadın ve çocuklara adandığını belirtti.

Dünya gündemi sayfasında ise, kaybettiğimiz feminist öncü Françoise d'Eaubonne'nin hayatına ve çalışmalarına yer verdik.

Barış, kadın mücadelesinde sosyalizm, feminizm ve ekoloji üçlemesinin bir senteze kavuşturulmasından, demokrasinin kalelerinde bile kadına yönelik uygulanan şiddete kadar yaşamlarımızda etkili olan gelişmeleri bu ay içinde ele alırken genç kuşak sayfasında ise gençliğin enerjisini nasıl değerlendireceğine ilişkin örnek bir Kürt kıza olan Helin Bektaş'a yer verdik.

Kültür sayfamızda kültürel zenginliklerimize yer verirken, sanatçı Özlem Özgül ile yaptığımız röportajda Özgül 'türkülerin önceden tasarlanıp yazılmadığını, türkülerin yaşanmış gerçekler olduğunu' söylüyor, sazı ve sözünü yüreklerimize akışını anlatıyor.

Renkliliklerimizin tümünü bu sayımızda sizlere ulaştırmaya çalıştık. Çocuk sayfası ile çocuklara, Cadı kazanı ile mizah dünyamızı geliştirmeye, eğlenmeye ve gülmeye çalıştık. Yeni bir tebessüm olsun istedik bu sayımız yüreklerinizde. Kürtçe sayfalarımızda ise renkli ve çeşitli haberler yer verdik.

Başka, uzak diyarlara uzandı. Hindistan'a. Hindistan'ın o rengarenk kıyafetli kadınlarına. Sosyal hizmetler uzmanı Dr. Betül Altıntaş "kendine özgü filmlerdeki gibi duygu yüklü ve renkli, taşıdıkları giysiler gibi renkli. Ve biraz karışık, biraz yaşadıkları toplum gibi karışık.." diyor Hindistan kadını tanımlarken...

Bir sayıyı daha sizlere özetlemeye çalıştık. Oysa hayat ve yaşananlar özetlenemeyecek kadar geniş ve derin. Biz sadece bu sayı ile sizlere yaşamın içinden bir merhaba demek istedik. Yaşamlarımızın içindeki acı, sevinç, mücadeleler, yenilgiler, yaşanan şiddet ve her şeye rağmen barış için atan yüreklerimizin en derinindeki bir tebessüm olsun istedik bu sayımız. Birbirine ulaşan ellerimiz çoğalsın, günlerin üzerine doğacak olan güneşin sıcaklığıyla; Güzel günler göreceğiz diyoruz..

Özgür yaşamda ısrarımız sürdükçe varız.

Tecrübeler Birleştikçe Kadının Etkinliği Artacaktır

Kürt kadın hareketi, diğer sahalarda olduğu gibi Avrupa'da da uzun yıllardır gündemine yeniden yapılanmayı aldı. Bu kapsamda geçtiğimiz yıl YJA Avrupa örgütünün oluşumuna giden hareket, kadın sorunlarının çözümü için toplumsal sözleşmeyi hayata geçirmeyi hedefliyor.

1-6 Ağustos 2005 tarihleri arasında 1. Konferansı'nı gerçekleştiren YJA Avrupa Örgütü temsilcilerinden Zelal Amed'e kadın hareketinin yeniden yapılanma çalışmaları, konferansın kararlaşma düzeyini, kadınların Avrupa'da yaşadıkları sorunlara getirdikleri çözüm perspektiflerini, önümüzdeki süreçte gerçekleştirecekleri mücadele hedeflerini sorduk.

YJA Avrupa Konferansı, kadın mücadelesi açısından nasıl bir dönemde gerçekleştirildi?

Ataerkil sistemin çözülmesi uzun bir dönemdir yapılmakta, tabii ki yapılmaya devam edilmelidir. Ancak bu süreç, sorunun ortaya konulmasının yeterli olmadığını fark edildiği, sorunun kaynağıyla birlikte de, kadın için nasıl bir çözüm, nasıl bir yaşam, nasıl bir model tartışmalarının da yürütüldüğü bir dönem olmaktadır. Genelde kadın hareketlerinin gelip tıkanacağı nokta hep bu olmuştur. Sisteme bir karşı çıkış var, ama bu çıkıştan sonraki alternatif sistemi geliştirip, bunu toplumsal sisteme haline getirmede zorlanma yaşanmaktadır.

YJA Avrupa konferansı da bu temelde ele alındı. Kadının kendi sorunlarını, çözüm üretme temeline ele aldığı bir yaklaşımla konferansımız gerçekleştirildi. Mevcut gerçeklikte, ataerkil sistem kendini yenilemeye çalışırken, bunu da ezilenlerin çözüm perspektifini çalarak yapmaya çalışırken, kadınlar olarak bu konuda uyanık olarak, bu sistemden şikayet etmek değil, ne istediğimizin mücadelesi biçimini ele aldığımız bir konferansı gerçekleştirmeyi esas aldık.

Demokratik Konfederalizm esprisine göre nasıl bir örgütlenme modeline ulaşıldı? Ne tür kararlar alındı?

Demokratik Konfederalizm sisteminin temel taşlarını Kadın Kurtuluş İdeolojisi ve mücadelesi oluşturmaktadır. Toplumsal kurtuluş ideolojisi olarak da dile getirilebilir. Kadının farklı-zengin örgütlen-

melerini yerelden başlatmak esas olmaktadır. Kadını, tabandan başlayarak, özgün ve toplumsal sorunlar karşısında sorumlu, çözüm perspektifine sahip kılmak, toplumsal değişimde rol, karar ve uygulama gücü haline getirmek, bu sistemin özelliği olmaktadır. Bu anlamda Demokratik Konfederalizm sistemini, kadının sistemi olarak ele almaktayız. Kendimizi de, bu sistem anlayışına göre konumlandırmak, örgütlemek, kurumlaştırmak gerekmektedir.

YJA Avrupa örgütlemesi farklı kadın kesimlerinin ortaklaşma, demokratik işleyiş temelinde örgütlenmesinin adı olacaktır. Avrupa'da yaşayan kadınlar olarak, erkek egemenlikli anlayış, hukuk, kurum vb. karşısında, kadının meşru ve demokratik örgütlülüğünü hedefleyeceğiz.

3- Kadın Kurtuluş İdeolojisi'nin evrenselleşmesi temelinde özgünlüklerin ve farklılıkların çatı örgütü olarak, yeni bir örgütlenme modeli olmasının da önem taşıdığına inanıyorsunuz, bunu açar mısınız?

Burada önemli olan yerelerde, mahalelerde, semtlerde başlatılacak örgütlenmedir. Bu örgütlenmeler sosyal, ekonomik, kültürel, eğitimsel (kadın ve çocuk her konuda eğitimi), sanatsal vb. alanlara ilişkin komiteleşmesi ile olacaktır. Bu komiteleşmelerde kimin yeteneği, gücü, tecrübesi varsa yer alması önemlidir. Yine bu örgütlenmelerin ortaklaştığı yerel meclisler, o alandaki kadının sorunlarını ve ihtiyaçlarını ele aldığı, ortak sorumlulukla çözüm ürettiği kurumlar olacaktır. Bir ihtiyaç için gerektiğinde çeşitli faaliyetler, gerektiğinde farklı dernekleşmeler de kurulabilmelidir. Bu parçaların birleşimi o alanın kadın örgütlülüğünün adı olan meclisleşmelerde somutluk kazanacaktır. Kararlar yerel gerçekliklere göre buralarda alınacaktır. Yasal zeminde hareket edilerek, içinde bulunulan ülkelerin kadın örgüt, şahsiyet ve kurumlarıyla da ilişkilenecek hedeflenmelidir. Aynı amaçları taşıyan çevrelerle de ortaklaşmak gerekebilir. İşte YJA Avrupa örgütlemesi bu meclisleşmelerin en üstte birleştiği isim olmaktadır.

Kadın nerede? Avrupa'da Kürt kadın mücadelesi hangi aşamada?

Avrupa'daki kadın çalışmaları, 20 yıllık bir geçmişe sahip. Ancak mevcut durumda kadın örgütlenme ve özgürleşme çalışmalarımızın yeterli olmadığını, 20 yıllık bir geçmişe göre geride seyrettiğimizi söylemek doğru olacaktır. Eylemlere önemli kadın katılımlarımız var, ama kadının cins gerçekliğine bağlı olarak örgütlülüğü zayıf kalmaktadır. Birçok çalışmada fiziki olarak yer almak yetmemektedir. Kadın olarak özgün örgütlülüğümüzü kökleştiremediğimiz, sistemleştiremediğimiz, sürekli kılmadığımız müddetçe yaptıklarımızın da kimliksiz kalabileceği tehlikesini gördük. Kadın çalışmalarında yer alan üyelerimizi güçlendirmek, karar-uygulama gücü haline getirmek örgütlülüğümüzü güçlendirmek açısından gerekli olmaktadır. Kendimizi sadece sayısal bir güç olarak hissettirmek değil, nitelik olarak, üretimsel, yönetsel, kararsal olarak da yaygınlaştırmamız, etkili kılmamız gerektiğinde kararlaşık.

Konferans nasıl bir kararlaşırma geliştirdi?

Özgürleşen bir ülkenin özgürleşen kadınları olarak, bulunduğumuz Avrupa alanında örgütlü güce ulaşmanın kararlaşmasını yaşadık. Özgürlük yoldaşımız Başkan Apo'ya dayatılan tecrit, şiddet politikalarına karşı, daha net, daha kararlı olmamızın sorumluluğu ile büyük bir coşkuyu, kararlılığı yakaladık. Eksikliklerimizden, zorluklardan korkmadan, engellerin üzerine gitmekten başka yaşam yolu görmüyoruz. Demokrasinin ve özgürlüğün teminatı olarak kadın özgürleşmesinde ısrarlı olmadık buluştuk. Bundan sonrası tüm çalışmalara hiçbir kaygıya, geri duygu ve düşünmeye yer vermeden yüklenmekle, kadın kimliğinin cesareti, onurlu duruşunu sergilemekle kazanılacaktır. Avrupa alanında da mevcut kadın hareketleri tecrübeleriyle buluşarak, etkinliğimizi arttıracaktır.

Kadına dair

Ekoloji?

Vildan
Dirik

Son zamanlarda çokça duyduğumuz bir sözcük Ekoloji, yani doğa ve insanın olması gereken uyumu. Doğayı yani kendini koruyan insan ile insana zarar vermeyen doğa arasındaki ilişkiler bütünlüğü de diyebiliriz buna. Aslında doğa ve insan sözcüklerini ayrı ayrı kullansak ta insan doğa kavramının, doğa da insan kavramının içinde yer alır. Çünkü bizler doğayı oluşturan parçaların canlı olan türlerindeniz, dolayısıyla doğaya verdiğimiz zarar aynı zamanda kendimize verdiğimiz zarar olmaktadır.

Ekoloji, çevre bilinci, doğayla dolayısıyla kendiyile barışık bir yaşam, tüm bunlar üzerinde çokça tartışılıyor. Hepimiz az ya da çok bu konularda fikir sahibiyiz. Elbette insanlar olarak tüm bunları bir yaşam tarzına dönüştürmekten henüz uzak olsak da dünyanın olumsuz geleceği ile ilgili okuduğumuz haberler, sohbetlerimize “dünyanın çivisi çıktı”, “hiçbir şeyin tadı kalmadı”, “kıyamet yakındır, dünya sallanıyor” vb. cümlelere yansıyor, endişeleri dile getiriyor. Doğanın bozulduğunu ifade eden bu cümleler endişeleri dile getirmekten öteye gitmiyor ne yazık ki. Bu olumsuz gidişin nedenleri üzerine fazla kafa yordüğümüzü da söyleyemeyiz. Hani şu sebze ve meyvelerdeki hormonlar, bitkilerin genleriyle oynamalar, nükleer denemeler, savaşlar, orman katliamları, fabrikaların zehirli gazları bunlar ilk aklıma gelenler, bu sayfalara dolusu doğaya aykırılıklara gerektiğince duyarlı olabilmeyiz? Maalesef duyarlı olmak bir yana dünyanın birçok ülkesinde bunlardan habersiz yaşayan milyonlarca insan var.

Öte yandan şu da biliniyor ki, bu kötü gidişatı tersine çevirmek öyle tek tek bireylerin çabalarıyla, duyarlılıklarıyla olacak bir şey de değil. Bu konuda örgütlü olmanın ve de ekolojik bilinci geliştirmeye yönelik eğitim çalışmalarından tutalım da savaş karşıtı mücadelelere kadar doğa ve insan karşıtı ne varsa onunla mücadelenin önemi tartışılmaz. Buna rağmen bireysel olarak kendimizden başlayarak ailemize ve çevremize bu bilinci bir yaşam tarzı olarak kazandırmak gerekli diye düşünüyorum. Sizlere en basitinden bir kaç örnek verecek aslında hiç önemsemediğimiz bazı şeylerin, doğaya ne denli zarar verdiğini hatırlatmak istiyorum. Örneğin rastgele çöpe ya da toprağa atılan bir pilin yaklaşık on tane ağacı kuruttuğunu biliyor muydunuz? Evimizdeki normal çöp kutularına atılmaması gerektiği bunlar için marketlerde ki özel çöp kutularının var olduğu kaç kişinin dikkatini çekmektedir acaba? Çok yakındığımız hatta hiç önemsemediğimiz çöplerin ayrıştırılmasını, salt yönetimlerin geri dönüşümlü çöplerden elde ettiği gelir olarak algılamak eksiklikler bence. Bunun birde doğaya karışan ama yok olmayan plastik, naylon gibi hem çevre kirliliği yaratan hem de taşıdığı kanserojen maddelerle tehlike saçan kimyasal çöplerin ayrı bir şekilde toplanıp doğayı bu maddelerden korumayı amaçladığını unutmamak gerekir.

Aslında modern belediyeçiliğin hem doğayı koruma ve çevre temizliğini sağlama hem de tekrar işlenip kullanılması mümkün olan çöplerden elde ettiği geliri hizmete dönüştürme en önemli hedeflerinden biri olmalıdır. Diğer bir örnek, söyle bir dolaşım diyerek dışarı çıkarken kullandığımız deodorantların, evde güzel koku yaratmak için kullandığımız spreylerin, yürüterek gidebileceğimiz bir yere (ki sağlık açısından hele hele bizler gibi hantal ve tumbul bir toplum için hayati değerdekenden) arabayla gitmenin ve motorlu araçların eksoz gazlarının ozon tabakası üzerindeki etkilerinin günlük yaşamımızda ne kadar yeri vardır acaba?

İnsanın aklına Çinliler geliyor, belki de uzun yaşamlarının sırrı birazda buradadır. Yaygınlaştırdıkları tren, tramvay gibi toplu taşımacılık ve teşvik ettikleri bisiklet kullanımı sayesinde hem daha temiz bir havaya hem de daha sağlıklı bir bedene sahipler. Bu örnekler belki de doğaya insanlık olarak verdiğimiz en masum zararlar, bunun yanında yukarıda da değindiğim gibi yeraltı nükleer denemeleri, dağın taşın bombalarla sarsılması, zehirli atıkların denizlere bırakılması, kesilen yakılan hektarlarca ormanlar, fabrika atıklarının havaya salınması, sakıncalı olan gazları, gıdaların yapımında kullanılan kanserojen maddeler vs. daha binlercesi bizi her gün farkında olmasak ta yok ediyor.

Tekrar ediyorum kişiler olarak bunları düzeltecek gücümüz olmasa da demokratik ve ekolojik toplum mücadeleleri içerisinde yerimizi almalı ve gene diyorum ki kendimiz, ailemiz ve çevremize bu bilinci kazandırmaya çalışmalıyız.

Yaşanılabilir bir dünya dileğiyle.

Dünya Özgür Kadın Vakfı

“Etkinliklerimiz sürececek”

Dünya Özgür Kadın Vakfı temsilcileri, Avrupa’da yaşayan kadınların ihtiyaçlarını gidermek amacıyla her yıl düzenledikleri kamp eğitimlerini önümüzdeki süreçte süreklileştireceklerini ve bunun için alt zemin çalışmalarının sonuçlanmaya doğru gittiğini belirttiler.

Dünya Özgür Kadın Vakfı tarafından yılda bir kez yapılan, bu yıl dördüncüsü düzenlenen kadın ve çocuğu sosyal yaşamda buluşturma kamp eğitimi sonuçlandı. Vakıf temsilcilerinden Nursel Kılıç, gerçekleştirilen kamp eğitimine bir önceki yıllara oranla ilgi ve niteliğin daha yüksek olduğunu belirtti.

Hollanda’da 05-12 Ağustos tarihleri arasında toplam 25 kadın ve 20 çocuğun katılımı ile gerçekleştirilen kadın ve çocuk kamp eğitiminde kadınları buluşturma istediklerini vurgulayan Kılıç “kadınlar memnun ayrıldılar. Yalnız bu tür sosyal aktivitelerin daha fazla olması gerektiği gibi eleştiriler de oldu” dedi.

Eğitim kampında kadınların ihtiyaçları doğrultusunda

da bir programa gidildiğini söyleyen Kılıç, “ihtiyaçların yerinde tespiti, bizleri doğru ve sağlıklı sonuçlara da götürdü” biçiminde konuştu. Kılıç kadınlara yönelik hazırlanan eğitim programı için şu bilgileri verdi: “Kadın psikolojisi üzerine Psiyatrist doktor Işık İşcanlı kadınlara yönelik grup terapileri uyguladı. Psiyatrist Nil Kaymaz, kadının yaşadığı depresyon ve uyku sorunlarının aşılma yöntemlerine ilişkin ve göç-göçmenlik üzerine ise Sosyal Danışman Muazzez Kaya birer seminer verdiler. Ayrıca genel anlamda kadının gelişim tarihi ve özde de Kürt kadınının tarihi kamp eğitiminde ele alınırken Newyaya Jin kadın gazetesi temsilcileri de gazetelerini tanıtma toplantısı yaptı.”

Kamp eğitiminde kadınların kendi aralarında kültürel çalışmalarında da bulunduğu, çocuklara yönelik te

resim, yüzme ve kültürel aktiviteler gerçekleştirildiğini söyleyen Kılıç, “eğitim sonunda bir değerlendirme toplantısı yaptık. Kadınlardan gidişat üzerine görüş ve eleştiriler aldık. Çünkü biz dört yıldır bu eğitim kamplarını geliştireyoruz. Ve önümüzdeki dönemde de bu eğitimleri süreklileştirmek istiyoruz” diye konuştu. Kadınların görüşlerinin önemli olduğunu, geçen yıllardaki eğitimlerin bir tecrübeyi oluşturduklarının altını çı-

zen Kılıç, “önümüzdeki dönemde kadınlara sürprizlerimiz olacak. Daha uzun vadeli ve sürekliliği olan eğitimlerimiz olacak. Bunun için alt zeminleri oluşturma çalışmalarımız sonuçlanmak üzere” bilgilerini verdi.

Kamp eğitimi Ozan Sosin ve Ozan Dino’nun verdiği konserler ve kadınların düzenlediği kültürel aktivitelerle sonuçlandırıldı.

Haber Merkezi

Kızıltepe 2. Kültür ve Sanat Festivali

Kadınlara ve Çocuklara Adandı

Belediye başkanının kadın olduğu Mardin’in Kızıltepe ilçesinde bu yıl ikincisi düzenlenecek olan Kültür ve Sanat Festivali, kadın ve çocuklara adandı. Festival aynı zamanda barış ve kardeşliğin gelişmesine dair istemlerin de haykırıldığı bir etkinlik olacak.

Bu yıl 21 ile 24 Eylül tarihleri arasında ikincisi yapılacak olan Kızıltepe Kültür ve Sanat Festivali kadın ve çocuklara seslenecek. Festivale ilişkin kendisiyle görüştüğümüz festival tertip komitesinden Hamdiye Koyuncu, festivalin kadınlar adanma ne-

denlerini şu şekilde dile getirdi: “Bu yıl ikincisi düzenlenecek olan Kızıltepe Kültür ve Sanat Festivali, kadın ve çocuklara adandı. Bu istemin doğmasında, son yıllarda bölgede gelişen politik olaylar etkili oldu. Çünkü bölgede bu durumdan en fazla zarar gören ka-

dınlar ve çocuklardır. Herkesin bildiği gibi Kızıltepe’de Uğur Kaymaz olayı yaşanmıştır. Bu ve buna benzer kadın ve çocukların mağduriyet durumları, bizi festivali onlara adamaya götürmüştür. Ayrıca iki dönemdir Kızıltepe belediye başkanının kadın olması da bunda etkili olmuştur.”

Festival, son dönemlerde bölgede yaşanan savaşa karşı, halkın barış istemlerini böylece kültür-sanat etkinlikleri ile dile getirmelerinin güzel bir örneğini teşkil ediyor. Koyuncu, festivalin amaçları arasında “bölgede yaşanan sorunları dile getirmek, halkların kardeşlik ve dayanışma duygularını güçlendirmek” gibi bölge açısından oldukça önemli istemlerinde baskın olduğunu söyledi. Bu amaçlarını festivalde kültür ve sanat ile pekiştireceklerini belirten Koyuncu, hazırlıkların büyük bir yoğunluk içinde devam ettiğini, bu bağlamda sivil toplumdaki örgütlerinden ve

halktan alınan görüşler doğrultusunda bir program taslağı hazırladıklarını dile getirdi.

Festivale hem Türkiye’den hem de uluslararası kadınlara davet ediliyor. Koyuncu, bu kadınların kendi ülkelerinde kadın çalışmalarında yer almış kişilerden oluşacağını ve onların katılımıyla bir forum düzenleyeceklerini de belirtti.

Barışın gelişmesinin bölge açısından önemine değinen Koyuncu, “festival öncesi ve süresince bütün dünyaya barış mesajlarımızı ileticeğiz.”

Festival 21-24 Eylül günleri arasında olacak. İçerik olarak kadın ve çocukları anlatan etkinlikler ağırlıkta olacak. Panel, söyleşi, müzik, sanat, edebiyat vb. bir çok farklı sokak etkinlikleri şeklinde yapılması planlanıyor.

Haber Merkezi

Aile İçi Şiddet

Aile içinde yaşanan şiddet, geniş bir tanımlamayla bireylerin yaralanmasına, sindirilmesine, öfkelenmesine veya duygusal baskı altına alınmasına yol açan fiziksel veya herhangi bir şekilde hareket, davranış veya muamele olarak ele alınabilir. Şiddet; dövme, yaralama, sakat bırakma, cinsel saldırı, tecavüz, ensest, öldürme şeklinde olabildiği gibi sözlü, duygusal ve zihinsel olarak da görülebilmektedir. Kısaca şiddet, fiziksel, cinsel veya psikolojik olarak yaşanabilir.

Aile içi şiddet, herhangi bir birey tarafından diğer bir bireye uygulanabilmektedir. En yaygın şekli kocanın karısına ve ebeveynlerin çocuklarına yönelttiği şiddettir. Üçüncü bir grup olarak da yaşlılar şiddete maruz kalabilmektedir.

Aile içinde fiziksel şiddete maruz kalan kadın, bunu şikayet konusu yapmadan, bazı ailevi sorunlardan yakınır: Kocanın alkolik oluşu, sorumsuzluğu, başka kadınlarla ilişkisi, ilgisizliği, aralarındaki iletişimsizlik vb. sorunlar bunların başında gelir ve özellikle organik bir nedene bağlanamayan bedensel yakınmalar dikkati çeker. Baş ağrısı, aşırı duyarlılık, çarpıntı, göğüs ağrısı, mide ve bağırsakla ilgili yakınmalar, karın-bel ağrıları, alerjik sorunlar, astım, uykusuzluk, sıkıntı ve bazı bedensel hastalıkları taklit eden belirtiler başlıcalarıdır. Depresyon da bu konuda sık rastlanan bir tablodur.

Şiddete maruz kalan kadın, birtakım psikolojik ve fizyolojik sorunlar yaşar. Genelde sessizlik, üzüntü, bazen öfke hali, tedirginlik, ajitasyon, ağlama, uykusuzluk, gerginlik, kabus görme, güçsüzlük, yorgunluk, halsizlik, enerjiden yoksunluk ümitsizlik, kendisini değersiz bulma, suçluluk, utanç duyma gibi birtakım tepkilere rastlanmaktadır. Ancak, intihar girişimleri, depresyon, alkolizm, vücuduna zarar veren türden davranışlara kadar varan durumlar söz konusu olabilmektedir.

Kadına uygulanan şiddetten çocukların da olumsuz yönde etkileenecekleri unutulmaması gereken önemli bir husustur.

Eşlerini döven erkeklerle psikolojik danışma veya psikoterapi yardımı veren merkezlerde yapılan gözlemler, eşini döven erkeğin, sosyal ilişkilerinde yeterli, çevresi ile iyi ilişkiler kurabilen kişiler olarak görünmekle birlikte, içinde yıkıcı istekleri olan, içtepilerini denetleyemeyen, sık sık öfke patlamaları gösteren kimseler olduklarını ortaya koymaktadır.

Eşleri ile ilişkilerinde yaşadığı çatışmaları dayak yolu ile çözmeye çalışan erkekler, çocuğuna ağır bedensel cezalar veren babalar, sosyal ve kişisel yetersizliklerini ve engellenmiş duygularını, kendilerinden zayıf kimselere fiziksel güç gösterisi ile giderme yolunu seçmektedirler. Bunlar gerçek duygularını anlamakta ve tanımlamakta güçlük çekmekte ve sorumluluğu eşlerine, çocuklarına yüklemektedirler.

Toplumda konuşulması yasak olan, aile-içi cinsel saldırı sorununun da çok ender görülen bir psikolojik rahatsızlıktan kaynaklanan sorun olmadığı, son günlerde kitle iletişim araçlarına yansayan örneklerden anlaşılmaktadır. Kadının, kocası tarafından, izni dışında cinsel birleşmeye zorlanması ise, geçmişte sorun olarak görülmeyen, ancak insan hakları kavramlarının gelişmesi ile cinsel istismar olarak şikayet konusu olmaya başlayan bir durumdur.

Çocuğun dünyaya gelmesinden itibaren ilk karşılaştığı toplumsallaşma kurumu ailedir. Ebeveyn-çocuk ilişkilerinde, ebeveynin çocuğa ilişkin bakım ve eğitimi içeren ana-baba davranışları ve çocuğun bu davranışlara ilişkin algısı toplumsallaşma sürecinin temelidir. Yapılan araştırmalar, ailedeki şiddet, disiplin biçimi ve ceza yöntemleri ile çocuk suçluluğu arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Yine çocuk suçluluğuna ilişkin yapılan araştırmalarda, aile ve suçluluk arasındaki ilişki bir çok etmeme ayrılarak ele alınmıştır. Bunlar "parçalanmış aile", "çatışan yani şiddet yaşayan aile", "ihmkar aile" ve "suçluluk davranışı barındıran aile"dir. Bu tür özellikler gösteren ailelerde yaşayan çocukların potansiyel suçlu olarak yetiştiği- ni ilişkin görüşler öne sürülmektedir.

Ebeveynlerin çocuklarına uyguladıkları kötü muamele "ihmal" ve "istismar" olarak iki grupta toplanmaktadır. Çocukta ihmal veya istismar sonucu ortaya çıkan örselenme durumu, her zaman gözle görülebilecek kadar açık olmayabilir veya etkisi uzun zaman içinde ortaya çıkabilir. Sevgisiz ve baskıcı ortamlarda yetiştilen çocuklarda sürekli kaygı, kendine ve geleceğe güvensizlik, düşük özsaygı gibi kişilik özellikleri gözlenmektedir. Şiddete maruz kalan, şiddeti yaşayan veya şiddete şahit olan çocukların psiko-sosyal gelişimleri olumsuz olarak etkilenmektedir. Ayrıca bu çocuklar yetişkin olduklarında da birer şiddet uygulayıcısı olarak toplumda yer alacakları unutulmamalı.

Çocukların aile içinde gördükleri şiddet, cinsel/fiziksel istismar çocukları sokak yaşamına itebilmektedir ve her türlü tehlikesine rağmen sokak, çocuklar için cazip hale gelebilmektedir. Şu ya da bu şekilde sokakta yaşamaya başlayan çocuklar, ortamın gereği olarak şiddete ve cinsel/fiziksel istismara maruz kalmakta uyuturucuyla tanışıp çeşitli suçlara itilebilmektedir.

Çeşitli bilimsel verilerden derlenmiştir.

Françoise d'Eaubonne öldü

Feminist ve homoseksüel hareketin kurucularından militan ve yazar Françoise d'Eaubonne yaşamını yitirdi. 60'tan fazla kitabı bulunan d'Eaubonne 85 yaşındaydı.

1970'li yıllarda Fransız feminist ve homoseksüel hareketin kurucularından Françoise d'Eaubonne, 5 Ağustos günü Paris'te yaşama gözlerini yumdu. Yaşamı boyunca, roman, biyografi, deneme ve şiirlerden oluşan 60'tan fazla kitap yazan d'Eaubonne, 85 yaşında yaşamını yitirdi.

12 Mart 1920 yılında Paris'te dünyaya gelen d'Eaubonne, devrimci bir İspanyol anne ve Anarşist bir Fransız babanın kızıydı. 1949 yılında Simone de Beauvoir'ın "ikinci cins" kitabından etkilenerek feminist hareketin kuruculuğunu yapan d'Eaubonne, yaşamı boyunca bu amaca bağlı kaldı.

1960'larda kurulan Kadın Özgürlüğü Hareketi'nden (MLF) hareketle 1971 yılında homoseksüel yazar Guy Hocquenghem ile birlikte 1971 yılında Devrimci Homoseksüel Eylem Cephesi'nin (FHAR) kuruculuğunu yaptı. Her iki cinsin özgürlüğünü savunan bu radikal harekete filozof Michel Foucault da destek vermişti.

1978 yılında ise Ekoloji-Feminizm hareketini kuran d'Eaubonne kadın mücadelesini daha sonraki yıllarda da sürdürdü.

Françoise d'Eaubonne, Paris'te unlu Père-Lachaise mezarlığında toprağa verildi.

Ekofeminizm nedir?

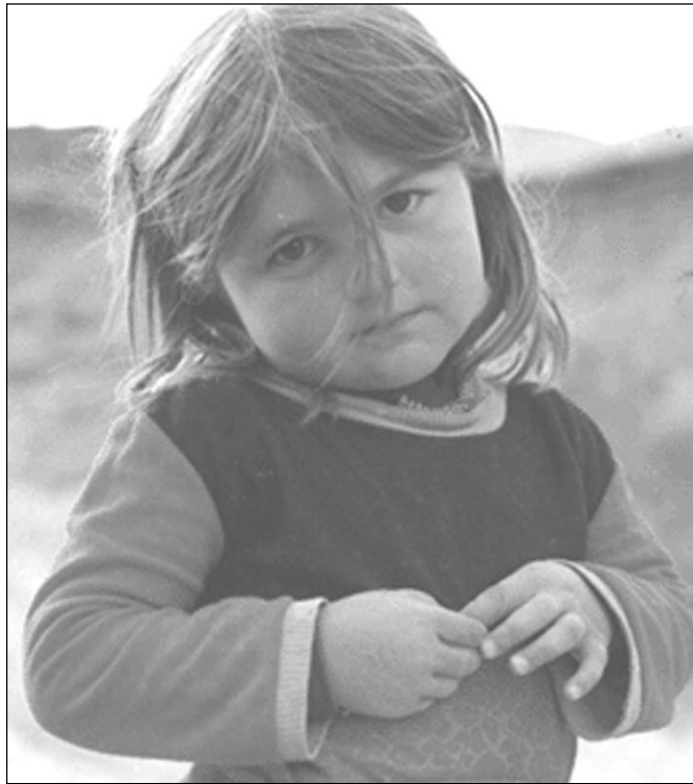
Ekofeminizm, 1970'li yılların sonunda feminist akımlar içinde yeni bir kol olarak ortaya çıktı. Bu yıllara kadar doğanın ve hayvanların kıyımına değinen ve çeşitli akımlar içinde yer alan kişiler olsa da bu terimi feminist literatüre 1974'te sokan ilk kişi Françoise d'Eaubonne'dur. Ekofeminizm (Ecofeminizm) kültürel ve sosyal bağlantılarıyla birlikte biyoloji merkezli bir çevre hareketidir. Ekoloji ve feminizmi bir potada eriterek, erkeklerin doğa ile kadınları özdeş tutarak, doğaya davrandıkları gibi kadınlara, kadınlara davrandıkları gibi doğaya davrandıklarına dikkat çeker. Bu feminist düşünceye göre ataerkillik ve kapitalizm sistemi içinde doğayı yola getirme, sömürme, doğaya hakim olma, doğa üstünde iktidar sahibi olarak üstünlük kurma düşünceleri ile erkeklerin kadınlara bakış açıları arasında bir koşutluk bulunmaktadır. Françoise

se d'Eaubonne'dan sonra aynı yıl Shelia Collins'in A Different Heaven and Earth'ü (Başka Bir Cennet ve Dünya) yayımlandı. Collins, "ırkçılık, cinsiyetçilik, sınıf sömürüsü ve ekolojik yıkımı", "birbirine kenetlenmiş ve ataerkil yapıyı taşıyan ayaklar" olarak görüyordu.

Haber Merkezi

Dünyada kızların nüfusu azalıyor

Fransa'da bir İnternet sitesinin yaptığı araştırmaya göre, doğan her yüz bebekten 49'u kız. Aradaki fark küçük gibi görünüyor ama milyonlarca çarpıtımında tehlikenin boyutları ortaya çıkıyor.

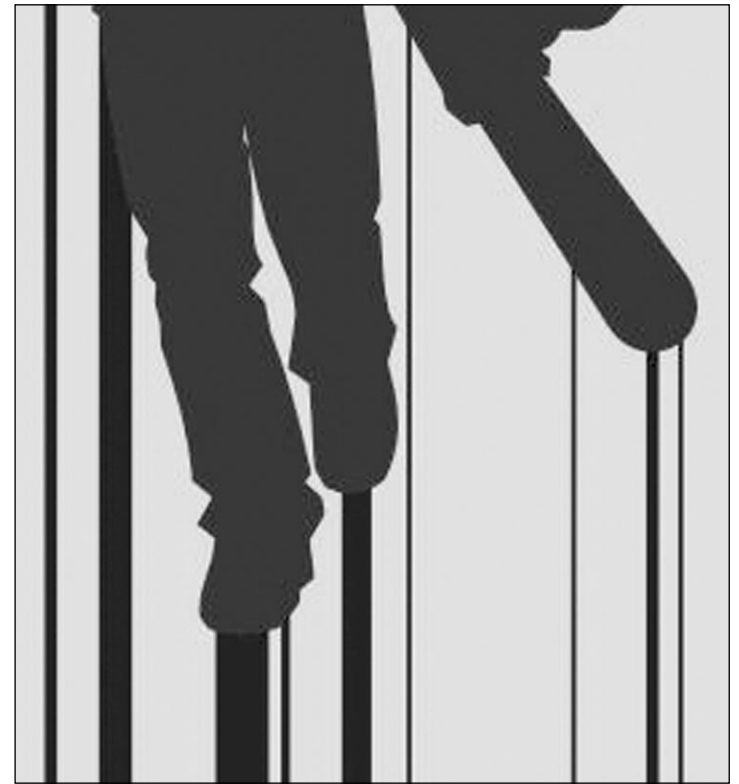
Fransa'da bir İnternet sitesinde çıkan haberde dünyaya gelen 100 bebekten, 49'unun kız olduğu bildirildi. www.iussp.org.fr adlı sitede yayınlanan araştırma sonucuna göre, dünyada kadın sayısı hızla azalıyor.

Her gün 90 milyon kadının doğum kontrol hapı aldığı bildirilen haberde şu ifadeler yer veriliyor: 'Dünyada 130 milyon kadın steril yaşıyor. 200 milyon kadın hamileliğe karşı kısırlaştırılmış durumda.

Kendi yöntemleriyle hamilelikten korunan ya da düşük yapan kadınlar sırasıyla en çok Hindistan, Çin ve Brezilya'da bulunuyor. Ölen 60 kadından biri gebeliğine ilkel yöntemlerle son vermek isterken ölüyor. 16 Afrikalı kadından biri düşük yaparken hayata veda ediyor.

Paris

İsveçli erkek de kadın dövüyor

Suç ve Suçları Araştırma Merkezi'nin araştırmasına göre; en gelişmiş kadın haklarına sahip olan İsveç, AB içinde kadınların en çok dövüldüğü ülke haline geldi. Kadına yönelik şiddet, her yıl ortalama yüzde 20 oranında artarken, bu yılın ilk altı ayında bu oran aşıldı ve yüzde 23'e ulaştı.

2005 yılının sadece Mayıs ve Temmuz ayları arasındaki 3 aylık dönemde ülke çapında kadına yönelik 732 şiddet olayı meydana geldi. Yıl sonuna dek oranın yüzde 40'ı aşması bekleniyor. 1994'de 1800 olan kadına yönelik şiddet olayı sayısı, 2002'de 2185'e, 2004 yılında da 2631'e yükseldi.

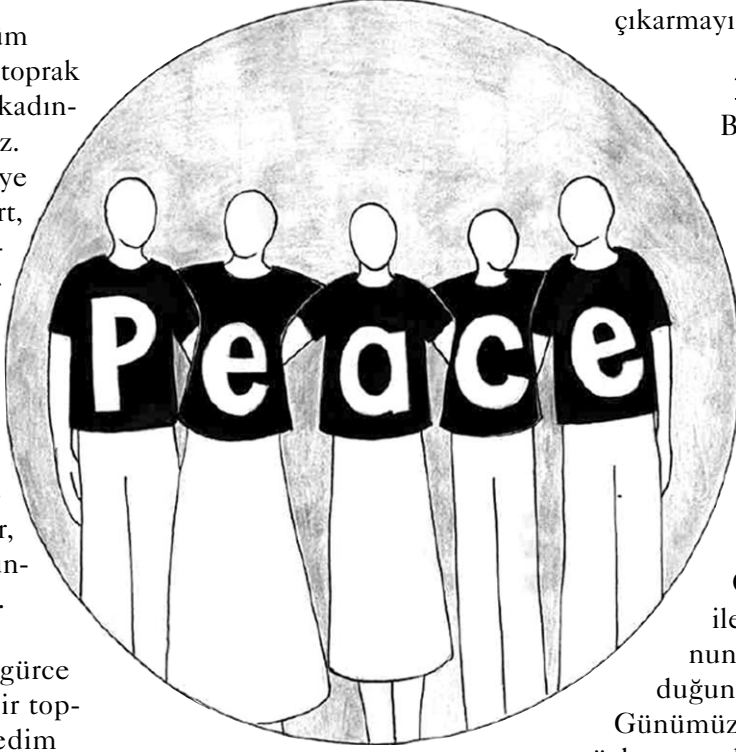
Suç ve Suçları Araştırma Merkezi'nin 1 Ağustos'ta verdiği verilerine göre, çeşitli nedenlerle şiddetle karşılaşan her 10 kadından sadece bir tanesi polise şikayet başvurusunda bulunuyor. Bu durumda, şiddete uğrayan kadın sayısının açıklanan rakamlardan daha fazla olmasından endişe ediliyor. Kadına karşı şiddet uygulayanların büyük çoğunluğunu yabancılar oluşturuyor.

İsveç

Barışın Öznesi Kadındır

“Barışı içimde biriken duygu selini aktaracağım bir toprak parçası için istiyorum. İçimde biriken çağlayanın döküleceği yerdir barış dolu bir ülke.”

Özgürce tebessüm edecekleri bir toprak parçası istiyor kadınlar, annelerimiz. Avrupa, Türkiye ve Kürdistan’da yaşayan Kürt, Türk kadınları, gerilla ve asker anneleri “barış nedir, tarihi nereye dayanır, kadın neden barış istiyor, Türkiye’de barış nasıl sağlanır” gibi sorularımızı yanıtladılar. Her kadın kendi pence-resinden bakarak barış olgusunu değerlendirdi. Kadınlar, anneler daha yaşanılır bir dünya için “omuz omuza” diyor.

çıkarmayı başaralım.

Dilek Yıldırım (33): Barış birbirini tanı-maktır. Türk ve Kürt halkı birbirini tanı-madığı için bir sava-ş yaşanıyor. Barışın birbirini tanıma olduğunu düşünüyorum. Ben bir Yu-goslavya göçmeniyim. Biz diğer halklarla iç içe geç-miş durumdayız. Lazlarla, Kürtlerle. Örneğin ben bir Kürt ile evliyim. Ben soru-nun halklar arasında ol-duğunu düşünmüyorum.

Günümüz savaşlarının tümü güçler arası denge arayışı sonucu geliyor. Ama buna halklar malzeme ediliyor.

Dedelerimiz Yugoslavya’da çıkan savaşta büyük zulümler gördüler. Türkçe konuşmak, Müslüman olduğunu söylemek yasaktı. Bu bir savaş nedeni oldu. Şimdi Türkiye’de de Kürtler aynı durumu yaşıyor. Peki kim kazanıyor bu savaşlarda? Elbette ezilen halklar değil.

Kadın yapısal olarak daha şefkatli, erdemli ve sevgi doludur. Dolayısıyla da yapıcıdır. Ben barışın yapıcılık yanı ile kadının bu özelliğinin paralellğine inanıyorum. Barışın öznesi kadındır.

Maside Tanrikut (26): Ben Kürt olduğumu söylemeyi hayal ettim. Kürdistan’da aldığım bir gazeteyi gizli almamayı, aldığım bir yayını gizlice saklamamayı özledim. Benim için barış özlem olarak duruyor. Bir hayal. Ama Kürdistan renkli bir hayal.

Türkiye’de yaşadığımız baskılardan dolayı ülkemizi terk etmek zorunda kaldık. Eşimin gözaltına alındığı bir dönemde barış için şu dizeleri yazmıştım;

Gidelim buralardan / İnsanların takip edilmediği / Kuşku tohumlarının ekilmediği yerlere gidelim / Kuşların özgür uçuğu / Güneşin kaygısızca doğduğu / Ne kaygısızca güneşi izleyebileceğimiz / Bir yere gidelim... İşte barış benim için böyle bir yer. Barışı içimde biriken duygu selini aktaracağım bir toprak parçası için istiyorum. İçimde biriken çağlayanın döküleceği yerdir barış dolu bir ülke.

Halime Filiz Almas (27): Ölüm, şiddet görmemek için. Şimdi savaş olmadan barışın anlaşılacağı düşünülüyor. Ben bu görüşe karşıyım. Barışın anlaşılması için birilerinin ölmesine, şiddet görmesine gerek yok. İnsan kendi mantığını, kendisi için en iyisinin ne olduğunu bilmediği sürece, toplumlar kendi aralarındaki dostluğun güzelliğini fark etmediği sürece savaşlar devam edecek. Savaş bunların görülmediği yerden doğuyor. Barış için başlangıçlara ihtiyaç var. Çünkü dünya savaşlar içinde boğuluyor. İnsanın

Sevim Çalışkan

insanla, toplumlar arasındaki savaşlar kadar, kadının kadını, erkek kadın arasında devam eden bir savaş var. Gizli ve açık savaşlar hayatımızı sarmış durumda.

Ben ülkemde ilticacı konuma getirilen bir Kürt kadınıyım. Sür-gün edildik. Burada da ilticacıyız. Gizli ve açık savaşlar sürdüğü sürece ilticacılığın biteceğini sanmıyorum. Çünkü insanlar kendisine ait yerlerde bile ilticacı. Savaşın olduğu bu evrende maalesef tüm insanlar bence ilticacı.

“Barışın tecrit edildiği bir dünyada savaş olur”

Avrupa’da yaşayan kadınlar barış olgusunu böyle ele alırken, Kürdistan’da ve Türkiye’de yaşayan kadınlar ise Türk devletinin bir an önce adım atmasının barışı getireceğine inanarak yetkililere çağrıda bulundular.

Türkan Çelik (54): Ben bir asker annesiyim. Her şeyden önce Öcalan’ın özgürlüğünü istiyorum. Oğlum 9 yıl cezaevinde kaldıktan sonra kısa bir süre önce çıktı ve askere gitti. Oğlum şu anda askerde ve Türk devleti kardeşi kardeş vurdurtuyor. Ordunun başında-kiler kendilerine bir şey olmayacağına bildikleri için barışı istemiyorlar. Asker, gerilla ya da polis hepsi bizim evlatlarımız. İlk olarak Öcalan’ın özgürlüğünü istiyoruz, sonra da tüm tutuklular için bir genel af ilan edilmesini... Türk devleti operasyonları durdurmazsa çocuklarımızı askere göndermeyiz. Eğer devlet savaştan vazgeçerse, bu politikasını değiştirirse, ancak sorun çözülür. Aksi taktirde yaşananlardan kendileri sorumlu olacaktır.

Fikriye Tannkulu (44): Barış ve özgürlük mücadelesini sonuna kadar sürdüreceğiz. 2 kardeşim de 36 yıl hapis cezasına çarptırılmış. Bir kız kardeşim şu an gerilla. Amacımız, öncelikle Öcalan’ın özgürlüğü, sonra da bir siyasi genel aftır.

Kürt sorununun çözümü için öncelikle kimlik haklarımızın verilmesi gerekiyor. Bir damla kanımız kalana dek haklarımızı isteyeceğiz. Operasyonlar durdurulmalı, başkanımız üzerindeki tecrit kaldırılmalıdır. Biz anneler ve kadınlar olarak barış istiyoruz. Hem askerin hem de gerillanın ölmesini, evlat acısı çekmek istemiyoruz.

Cemile Kaplan: Ben bir işkence mağduruyum, yaşananlar beni kaygılandırıyor. Sayın Öcalan’ın barış gerekçesi olduğu defalarca vurgulanmıştır ve halen bu tecrit Öcalan şahsında bütün Kürt halkına uygulanmaktadır. Barışın tecrit edildiği bir dünyada savaş olur. Ülkemiz yeniden kan ağlamaya başladı. Türk ve Kürt kadınları ortak hareket etmeliyiz. Çünkü ölenler bizim evlatlarımız. Devleti yönetenlerin çocukları bu operasyonlarda bulunmuyor. Ölen fakir-fukara çocuğu, ezilen halkların çocuğudur. Bütün kadınları bu sürece davet ediyorum. Kürt ve Türk halkı yaşananlara birlikte karşı koymazsa binlerce insan yine faili meçhullere ve işkencelere maruz kalacaktır.

Fatma Yalçın (Barış Anneleri İnisiyatifi Üyesi): Yıllardır süren tek taraflı ateşkesin artık çift taraflı hale gelmesini istiyoruz. Türkiye ve Avrupa’da ne kadar yazar, gazeteci, aydın ve sivil toplum örgütü varsa, hepsinin bize destek vermesi gerekir. Ayrıca Türkiye’deki bütün asker ve polis annelerinin de elimizi tutarak barış istemeleri gerekir. Biz çatışma istemiyoruz. Ateşkes ve barış istiyoruz. Biz barış taleplerimizi iletmek için Erdoğan’la görüşmek istedik ancak şimdiye kadar hiçbir yanıt almadık. Uzattığımız barış elini tutmadıkları sürece çocuklarımız öldürülmeye devam edecek. Artık bu yanıştan vazgeçsinler.

Fatma Yalçın

“Kendi Geleceğimizin Aktörleriyiz”

“Eğer bir toplumu değiştirmek istiyorsak, önce kendimizden ve ailemizden başlamalıyız. Zaten ben kendimi ve ailemi değiştiremezsem, toplum için yararlı bir birey olamam.”

çalışıyor. Helin ile yaşamı, çalışmaları ve gençliğin sorunları üzerine konuştuk.

Bize biraz yaşamından bahsedermisin. Neler yapıyorsun?

Liseyi bitirdikten sonra, üniversiteye başlamadan önce bir yıla yakın bir süre ülkede kaldım. Orda her şey çok farklıydı. Oradaki gençlerin okuma azmi, kendilerini geliş-

tirme istemi çok fazlaydı. Özellikle kendi aralarında kurdukları diyaloglar müthişti. Karşılıklı sevgi-saygı ve samimiyet vardı. Buraya döndüğümde öylesi bir ortamı bulamadım.

Tam bir hayal kırıklığı yaşadım. Herkes kendi halinde, menfaat peşinde. YXK ile tanıştıktan sonra durum biraz değişmeye başladı. O zaman ülkede tattığım ortamı burada da hissetmeye başladım. Kültürel ve siyasi çalışmalara katıldıktan sonra hayatıma renk geldi. Birey olarak kalmak, pek bir şey kazandırmıyor. Ama örgütlenmek, çok farklı adım atıyor. Dar kalıpların içinden çıkıyorsun. Şu an her şey benim için daha da farklı. YXK sayesinde farklı bakış açıları kazandım. Düzenlediğimiz etkinlikler, seminerler vb. bana kendimi geliştirmem için yardımcı oldular.

Okumanın yanında ne gibi uğraşların var?

YXK'nin her dönem başında çıkardığı Ronahi dergisinde çalışıyorum. Redaksiyonda iki-üç arkadaş

ile birlikte çalışıyoruz. Dergimizin yazarları ağırlıkta öğrenci arkadaşlarımızdır. Aklınıza gelebilecek her konuda siyasetten kültüre, toplumsal analizlere kadar dergimizde yer veriyoruz. Maalesef kendi anadilimi bilmediğim için, ilgi alanım olan edebiyatla, sadece Türkçe ve Almanca eserlerle ilgilenebiliyorum.

Yaşadığınız ortamda ne gibi zorlanmalar gördün ya da yaşıyorsun?

Ailem tarafından bilinçli bir şekilde yetiştirildim. Belirli bir olgunluğa sahip olduktan sonra da, kendi kararlarımı kendim vermeye başladım. Ailemin tek isteği okumam, kendimi geliştirmem, kendi ayaklarımı üstünde durmam ve kendime güvenmemdi. Ailem bana verdiğim kararlara saygı duydu, yaşadığım şeylere müdahale etmedi. Bende ona karşılık adımlarımı denk atıp onları üzmemeye çalıştım. Burda karşılıklı güven ve tabii ki o güveni zedelememek önemli. Bu anlamda yaşadığımı ortamda çok zorlanmadım.

Avrupa'da yaşayan gençlerimiz kültür çatışması yaşıyorlar. Sen bunu ne kadar ve nasıl yaşadın?

İki kültür arasında kaldığımı söyleyemem. Burada doğup büyüdüğüm için dil sorunu da yaşamadım. Özgür bir şekilde kendi kültürüyle barışık yetiştirildim. Kendi kültürümle barışık olduğum içinde kimliğimi sahiplendim. Bu anlamda zaten sağlam bir kişiliği hiçbir şey zedelemez.

Ama iki kültür arasında bocalayan gençler çok. Evde gördükleri ile dışarıda yaşadıkları, okulda gördükleri farklı oluyor. Bu da ters bir tepkiye yol açıyor. Beyinlerde belirli kalıplarda bir özgürlük düşüncesi oluşuyor ve “özgürlük budur” diye kendilerini avutuyorlar. Halbuki özgürlük, barıştır, eşitlik, dostluk.

Kürt gençlerinin yaşadıkları sorunlar neler?

Üniversite ortamında bir çok Kürdistanlı genç arkadaş ile tanıştım. Bazıları kimliğini inkar ediyor. Bazıları aslını inkar ediyorlar. Bazıları ise kabul ediyor ama kendi kültürleri ile özdeşleşmiyorlar. Neden bu kadar duyarsızlık var diye soruyorum. Acaba çok mu duyarsız yetiştiriliyorlar? Ortamdan mı kaynaklı?

Bence gençlerin davranışlarının özünde aynı sorun yatıyor. Aile tarafından yetersiz ve yarım kalmış bir eğitim.

Toplumdan ya da aileden bir genç kız olarak beklentilerin ne?

Bu konuda size yabancı gelmeyecek, tanık olduğum iki olaydan bahsetmek istiyorum. YXK çalışmalarında yer alan bir arkadaşım var. Okulunda oldukça başarılı aynı zamanda gençlik faaliyeti yürütüyor. Ama yılda bir defa yapılan kongremize katılmıyor. Ailesi, “yok efendim çok uzak, kız başına nasıl gidersen oraya, evde otur, sanki ne yapacaksın?” gibi şeyler söyleyerek kongreye göndermiyor. İşte bizim toplumun özgürlük anlayışı bu kadar.

Kadın çalışmalarını yürütüyorsan özgürsün ama eve geldiğinde erkek egemen mantığa uymak zorundasın. Başka bir ailede ben varım diye kızlarının kongreye gelmesine izin verdiler. Bana güvendikleri için... Bu mantık bana ters geliyor. Başlangıçta kendi kızına güvenmeli. “Kızım sen olgun bir insansın, verdiğin kararlar senin kararındır, bu senin hayatın” diyebilirdi.

Örnek bir toplum yaratma çabındayız. Bireylerin, özgürlüğünden, eşitliğinden bahsederek. Ama bunları şimdi yaşamalıyız. Sadece slogan atmak yetmiyor. Geleceğe yönelik hazırlıklar olmamalı. Özgür kadından bahsedilir ama eve adım atılınca her şey unutulur. Eğer bir toplumu değiştirmek istiyorsak, önce kendimizden ve ailemizden başlamalıyız. Zaten ben kendimi ve ailemi değiştiremezsem, toplum için yararlı bir birey olamam.

Genç kızlara söylemek istediğin bir şey var mı ya da vermek istediğin bir mesaj...

Herkes kendi hayatından sorumludur. En azından böyle olması gerekiyor. Eğer ben bir kadın olarak düşüncelerimi gerçekleştiriyorsam, kişiliğime saygı duyulmuyorsa en kötüsü budur. Tabii bunun önemini almak, bizim kültürde o kadar da kolay değil. Ama yalnız başına değil, örgütlü bir şekilde aşılabilecek şeylerdir. Önemli olan aktör olarak kendi geleceği, kendi özgürlüğü için mücadele etmek ve dışarıdan bir izleyici olarak kalmamaktır.

Hazırlayan/Gül Deniz

Öğrenme Formülü

Bilgiyi sağlayan davranışın öğrenilmesi için bu davranışın kazanılması daha sonra depolanması ve saklanması sonrada tepkiye dönüşmesi gereklidir. Böylece öğrenmeye başlamadan önceki genel koşullar; yaş ve zeka, bireyin gelişme ve olgunlaşma düzeyi, daha önceki deneyim ve öğrenmeleri, öğrenme alışkanlığı, yorgunluk, tutum gibi değişkenleri içerir.

Öğrenmede rol oynayan etkenler

Öğrenmenin olabilmesi için her şeyden önce belirli bir uya-

nıklık durumunun bulunması, bilincin açık olması gereklidir. Uyanıklık durumu azalıp çoğaldıkça bilinç açıklığı bozulur, öğrenme olmaz. Örneğin, bir işin yetişmesi ya da sınava hazırlanmak için az zamanda çok iş yapılması istenirse gerilim artar. Bilinç açıklığı karışır, öğrenme zorlaşır.

- Öğrenmede güdülenme önemli bir etkidir. Öğrenme temel dürtülerden kaynaklanan gereksinmelere ne denli doyum sağlarsa o ölçüde çabuk ve kolay olur. Örneğin susamış bir çocuğa su vermeden önce “su” sözcüğü, açılmış bir çocuğa yiyecek ver-

meden önce “ekmek” ya da “peynir” sözcükleri daha çabuk ve kolay öğretilir.

- Öğrenme, belirli bir zeka düzeyinin üstünde olasıdır.

- Öğrenme yaşla değişir. Doğuştan hareketleri öğrenme yeteneğinin bulunmasına karşılık, doğumdan altı ay sonra gelişmeye başlayan sözlü öğrenme yirmi yaşına kadar gelişir. Elli yaşına kadar değişmeden kalır. bu yaştan sonra düşme baslar.

- Önceki öğrenmelerden aktarma özellikle yetişkinler için söz konusu edilebilecek bir durumdur. Yetişkinler hiç bir öğrenmeye sıfırdan başlamazlar. Her yeni öğ-

renme eskisinin üzerine kurulur. Öğrenmenin aktarılması öğrenmeyi olumlu veya olumsuz biçimde etkileyebilir. Eski ve yeni öğrenmedeki uyarıcılar benzerlik gösterirse öğrenme kolaylaşır. Örneğin, araba kullanmayı öğrenen bir insan ufak bir çabayla her marka arabayı kullanabilir. Latince bilen kolayca Fransızca öğrenir.

- Eski ve yeni uyarıcılar arasındaki fark öğrenmeyi zorlaştırır. Yabancı klavye yazı makinesine alışmış birisi, yeni tür makine ile yazarken zorluk çeker.

- Eski öğrenmeler belirli aralıklarla tekrarlanırsa yeni öğrenmeler daha kolaylaşır.

- Öğrenme, öğrenen tarafından denetlenildikçe, geri iletişim sağlanabildikçe kolaylaşır. Öğrettiği konuları, sonunda soru-cevap biçiminde denetleyen ders kitapları öğrenmeyi kolaylaştırır. Sınav-

lar da öğrenciler için geri iletişim sağladıklarından öğrenmede olumlu etkileri vardır.

Özetlersek, en geniş anlamıyla bilgi birikimi ve öğrenme, doğuştan var olan tepkilerin, çevreden sürekli olarak gelen fiziksel ve kimyasal uyarıların etkisi altında koşullu tepkilere (refleks) dönüşmesi ve bu davranış kalıplarının beyin kabuğunda depolanmasıdır. Yaşam boyu süren bu tür uyaran -tepkili bağlantısı- sonucu yeni bilgiler, davranış kalıpları kazanılıp depolanır. İnsanın öğrenmesi biyolojik metabolizma üzerinde işler. İlk kazanan nörofizyolojik ve ruhsal enerjiyle, doğuştan getirdiği tepkilere, içgüdü ve dürtülere bağlı davranışlar kazanmasıyla olur.

Sultan Aka

Bir Sözcük Dünyayı Değiştirebilir

Tek bir sözcük silahları susturabilir. Tek bir sözcük sokaklardaki sefaleti ortadan kaldırabilir. Tek bir sözcük bizi siyah derili, onları beyaz derili yapabilir. Ve tek bir sözcük kadını, erkeği insan yapabilir. Ötekini ortadan kaldırabilir. Dünyayı gül bahçesine çevirebilir: **BARİŞ!**

Devletli uygarlığa karşı halk özgürlük cephesi olarak başlayan demokratik muhalif hareketler günümüzde küresel çaptaki emperyalizme karşı küresel demokrasi güçleri olarak örgütlü denebilecek yapıdadır. Bütün bir insanlığın yaşam haklarının gaspı üzerinden sınıfsal, ulusal, küresel çıkarlarını örgütlemeye çalışan egemen güçlerin "dünya barışı" yalanıyla sürdürdükleri haksız şiddet ve sömürü politikalarına karşı halkların öz ihtiyaçları temelinde yaşanabilir bir dünya arayışı ile devam eden küresel demokrasi mücadelesi gerçek barışın mimarı olacaktır.

Peki, tüm iyi niyete rağmen mevcut erkeklik karakteriyle gerçek barışı sağlamak mümkün mü? İktidar amacına endekslenmiş, kazanmak için her türlü yol ve yöntemi mubah gören rekabetçi kültürle şekillenmiş

erkeklik karakterinin getireceği barış ne kadar gerçek ve ne kadar kalıcı olabilir? Çünkü barış sadece bir istek meselesi değildir. Bir kültür bir zihniyet meselesidir ve bir felsefeye dayanmak zorundadır. Her şeyden önce bir vicdan sorunudur ve akıl, yürekteki bir yumruk bilim olmayı başarınca barışa hizmet edebileceği gücündedir. Çünkü doğadan kopmamış, yaşam bağları devam eden duygusal zekanın yön verebileceği doğrultudadır barış.

Uygarlığın birikimlerini okuyarak değil de daha çok hayatı ve hayatın üzerinde geliştiği özü hissederek gelişen kadın, gerçek barışın da özüne daha yakın mesafededir ve daha doğru algılayabilir gücündedir.

Tüm toplumsal işlerden, karar mekanizmalarından dışlanmasına dolayısıyla hiçbir çatışmada, savaş-

ta onayı ya da görüşü olmamasına rağmen uygarlık tarihinin şiddet eksenli gelişiminin her aşamasında en çok etkilenen en çok mağdur olan kadınlar olmuştur. Kanı döken erkek, kan bedeli olarak satılan, hediye edilen kadın olmuştur. İşgal

edilen erkek, işgal edilen anayurtta birlikte kadın olmuştur. Yasaları, töreleri şekillendiren erkek (ilk gece hakkı, berdel, koma, ganimet, cariye, fahişe) üzerinde uygulanan kadın olmuştur. Üzerinde savaşın çoğu zaman töre, namus, aşk adına savaş gerekçesi yapılan da kadın olmuştur, savaşların barışla sonuçlanması ya da barışa dönüşmesinde de kadın kullanılmıştır. Büyük imparatorluklar birbirlerine güzel kızlarını vererek, büyük aileler birbirlerine kızlarını armağan ederek ya da küçük aileler birbirlerine kızlarını berdel vererek aralarındaki kanı, savaş, husumeti bitirmişlerdir. Tüm bunlar yapılırken kadının hiçbir aşamada iradesi dikkate alınmamış düşünülmemiştir bile. Fakat bir şekilde savaşında, barışın da konusu, aracı kadın olmuştur.

Kadın; eşitlik, özgürlüğe dayalı tüm arayışlara ortak olarak özünde ataerkil sistemin sonucu olan yaşamın açılacağına umut etmiştir. Ama her seferinde kadın, elde edilen kurtuluş sınırlarının dışında bırakılmıştır. Biçimde çoğu kesimin dediği gibi uluslar, sınıflar kurtulmuş ama

kadın kurtulmamıştır. Oysa özünde sınıfların, ulusların kısaca toplumun kurtuluşu da sağlanmamıştır. Eşitlik adına biçim değiştirmiş yeni eşitlik-sizler ve ona dayalı kesimlerin egemenliği başlamıştır.

Barış ortamı yaratmak, barış sağlamak kısa vadeli bir alt üst oluştan sonra gelebilecek, savaşan taraflar ya da karşıt taraflar arasında karşılıklı talep ve tavizlerle varılacak bir aşama değildir. Bu silahların susması, şiddetin durması anlamında önemli bir aşamadır ancak barış süreci bundan sonrada devam eden, ekonomik, sosyal, siyasal, hukuksal zeminde ortak yaşam değerlerini eşitlik, özgürlük temelinde tüm toplumun katılımıyla oluşturmak, iktidara dayalı devlet sisteminin mümkün olduğunca küçültmeyi gerektirmektedir. Çünkü toplumsal barış ya da kalıcı barış özünde bir kültür sorunudur. Yeni bir zihniyet ve vicdan gerektirmektedir. Bunun için klasik toplum paradigmasının aşılması, demokratik ekolojik toplum paradigmasının ideolojilerimize, felsefelerimize, bakış açılarımıza yön vermesi gerekmektedir.

Kadın eksenli cinsiyet özgürlüğü bir felsefenin, siyasetin, meşru savunma mücadelesinin günümüz halklarının barış kaynağı olduğu, öne çıkarılarak güçlendirilmesi gereken bu olduğu aksi taktirde çok istenmesine rağmen mevcut erkeklik ve onun şekillendirdiği kadınlık karakterleriyle barışın sağlanamayacağı açıktır. Zira gerçek barış, doğal toplum değerlerinin güncelleştirilmesi, ortak ölçüler haline getirilmesiyle olanak dahiline konabilir.

Evet dünyayı barış kurtaracak. Öyle ya savaşlar kurtaramadığına göre. Tek bir sözcük. Tarih boyunca bütün tılsımı ve büyüleyiciliğiyle

insanlığı umutlu kılmış, mest etmiş, dayanma gücü olmuştur. Günümüzde de başta Kürdistan halkı olmak üzere mücadeleci tüm halkların temel şiarı, sloganıdır barış. "Biji Aşti, yaşasın barış." Bütün dillerde tekrarlanarak ve her an haykırılarak dilden dile, ülkeden ülkeye, evden eve, alandan alana uçan sözcük. Herkes ve her şey dursun, bu kez barış yaşasın. Herkes ve her şey sussun bir tek barış konuşsun. Ne çok can verdik, ne çok sancılara yattık barışı doğurmak için. Beyaz tülbentleriyle, barış istiyoruz pankartlarıyla ne çok coplandı annelerimiz, kız kardeşlerimiz. Ya iki ateşin arasında barış adına canlı kalkan gençlerimiz. Yüzündeki, alnındaki derin çizgilerle tarihin kahır, acı haritası giyinmiş büyük babalarımız, amcalarımız.

Tek bir sözcük dünyayı kurtarabilir. Tek bir sözcük silahları susturabilir. Tek bir sözcük sokaklardaki sefaleti ortadan kaldırabilir. Tek bir sözcük bizi siyah derili, onları beyaz derili yapabilir. Ve tek bir sözcük kadını, erkeği insan yapabilir. Ötekini ortadan kaldırabilir. Dünyayı gül bahçesine çevirebilir. Yeter ki barış yazsın gazetelerimiz, barış çizsin ressamlarımız, barış anlatsın yazarlarımız, barış söylesin siyasetçilerimiz, barış çalsın müzisyenlerimiz ve mutluluğun fotoğraflarını çeksin objektiflerimiz.

Dünyanın bütün kadınları, bütün erkekleri omuz omuza bir barış halayıyla şiddeti, haksızlığı, savaşları halay çemberimizin dışında bırakalım ve barış çemberimizde yeni bir yaşam, yeni bir dünya yaratalım.

Feride Alkan

Özgür yaşam diyalogları

Uygarlık tarihi boyunca ilk köle sınıf, cins ve ulus olarak bir kadın gerçekliği ile karşı karşıyayız. Özel ve geneleve kapatılma bu köleliğin uygulama biçimleridir. Baskı biyolojik kaynaklı değil, sosyal kaynaklıdır. Karınlık-kocalık uygarlıktaki biçimleriyle kadın aleyhinde ve genelevde tüm toplum aleyhine de işletilen bir kurumdur. Siyasal imparatorun eve yansıtılmış figürü kocadır. Koca kadın karşısında hep küçük despotu oynar. Bunun bireysel niyetle alakası yoktur. Uygarlıksal bir veri olarak anlaşılmalıdır.

Kadın özgürlüğünü tarım devrimiyle büyük aşama kaydeden evcil ana (tanrıça ana) kültüründen başlatmak daha doğru olabilir. Tanrıça-Melek-Afrodit üçlemesini mitolojik bir tasavvur olarak bu nedenle seçtim. Basit karı kız imajını yıkmadan, kadının büyüklüğünü, saygınlığını ve güzelliğini yakalayamayız. Uygarlık ölçütleri erkek tanı-

sal kaynaklı olup, kadını tüm kutsal tanrısal, melek ve güzellik ölçütlerinden düşürmüştür.

Analık anlayışımı da açıklamaya çalıştım. Bana göre kadın halen doğaya erkekten daha fazla duyarlıdır. Erkek bir nevi kadın uzantısıdır. Sanıldı gibi merkez değildir. Bilimsel veriler bu yönlüdür. Kadına dayatılan muazzam baskı ve sömürü gerçeği onu inanılmaz ölçülerde gerçek görünümünü gizlemeye, farklı kılmaya götürmüştür. Kadına yakıştırılan moda erkek söylemi bu süreci din, felsefe, hatta bilim ve sanat adına inanılmaz anlattım, açıklama ve üsluplara götürmüştür. Bu öylesine zalim ve soyuzca bir yaklaşımdır ki, kadını en inanmadığı hususlara bile tapınmaya zorlamıştır. Gerçek bir özgürlük ve güç dengesi olarak benim uygarlık oyununa katılmam, onay vermem beklenmemelidir. Erkek tanımları dünyasından hoşlanmadığım gibi içyüzünü de iyi kavramışım.

Kadının Saygınlığını ve Güzelliğini Yakalamak

Bu dünyanın tanrısallığına katılmayacağım bilinmelidir.

Devlet olarak din, politika, sanat, bilim olarak kendini yansıtan bu tanrısalıklar sadece benim açımdan çözümlendiklerinde ilgi taşır. Kadın tanrısallığını ilginç ve çekici bulmakla birlikte, yiğitlik ve gerçekleştirilmesi zor bir olgu olduğunun da farkındayım. Ama daha barışçıl, güzel, duyarlı, böylelikle yaşamaya değer bir ömrün kadın özgürlüğüne, onu mümkün kılan gücüne dayanmadan yaşayacağına inanmıyorum. Tersine kadın köleliğine dayalı bir erkeksilik, ta çocuk yaşlarında olduğu gibi hala bana iğrenç geliyor. Bu iğrençliği onaylamam beklenmemelidir.

Gerisini aşk dediğimiz olgu belirleyebilir. Bu yaklaşım cinsiyet boyutunun ötesinde ciddi bir kültürel, siyasi, özgürlük ve eşitlik kavramıyla iç içe geliştirilmeye çalışılmıştır. Kadının kölelik kültüründen kurtulmasıyla, erkeğin egemenlik ağırlıklı

kültüründen kurtulmayı içeren, siyasal alanda demokratik denge altında özgür ve eşit duruşla sağlanan bir aşk tanımını gerekli kılmaktadır. Yüzeysel, cinsel tutkulu egemen erkeklikle kadını kölelik arasında gelişen fahiş ilişkiyi reddeden bir yaklaşımdır. Genelde sınıflı uygarlığı, özde kapitalist sistem altında yaşanılması çok güç kadın-erkek arasında olması gereken tanrısallığı anlamayı gerektirmektedir.

Tanrısalıktan kastımız, yirmi milyar yıllık (son bilimsel verilere göre) evrensel öykünün insanın duygusal ve analitik zekasında kendini fark eden, büyük heyecan veren anlamsallık gücüdür. Kendi farkına varan doğadır. Kadın erkekten daha fazla bu evrenselliğe yakın doğustadır. Bilimsel veriler bunu gösteriyor. Zaman zaman sanatın, siyasetin, bilimin, devrimlerin dünyasında kendini hissettiren bu anlam kadın-erkek ilişkilerine yansıtıldığında, ilişkinin tanrısalığından

bahsedilebilir. Öyle olması gerekiyor. Dinler bunu fark etmekle beraber, erkek ağırlıklı ideolojik, toplumsal kimlikler olduğundan, kadını dışlamakla aslında iddia ettikleri tanrısallığa da büyük zarar vermişlerdir. Bizim çabamız bu tanrısallığı her iki cins arasında dengeli, demokratik, özgür ve eşitçi bir biçimde açığa çıkarmaktır.

Peki günümüzdeki hakim ilişki türü bu tanımla uyuyor mu? Tersine elinde Roma baltası gibi öldürücü aletlerle ve daha ağır sahtekar sevgili sözcükleriyle ilişki ve beden kadın katliamları yaşanıyor mu? Erkeğin domuz tarzı gerçekleşmiyor mu? Günümüzün meşrulaştırılmaya çalışılan kadın-erkek ilişkisi belki de köleliğin en maskeli iğrenç biçimlerinin başında gelmektedir.

Demokratik Konfederalizm
Önderliği
Abdullah Öcalan

Xwendekarên keç ji bo pêdiviyên xwe mişmişan kom dikin

Xwendekarên keç li Meletiyê ji bo ku pêdiviyên xwe yên dibistanê pêşwazî bikin, di tatîla havînê de rojê 14 seatan mişmişan kom dikin. Xwendekarên keç diyar kir ku em jî qasî zilaman kar dikin lê, keda zilaman ji ya jinan zêdetir li ber çavan tê girtin û ji wan zêdetir pere distînin.

Her sal, di dema komkirina mişmişan de, gelek kes ji bajarên derdorê têne Meletiyê û di baxçeyan de mişmişan kom dikin. Gelek kesên ku wekî karkerên demsalî di xebitin, di nava baxçeyan de konên xwe vedikin û nêzî mehekê li vir dimînin. Di nava van kakeran de kal, pîr, ciwan û xwendekarên ku tatîla xwe ya havînê, ji bo pêşwazîkirina pêdiviyên xwe yên dibistanê û alikariya malbatê bi xebatê diborînin jî hene. Piraniya van xwendekaran jî keçîk in. Keçikên ku temenê wan di navbera 16 û 25'an de diguhere, roje nêzî 14 seatan bi 10 milyon dixebitin. Ev xwendekar serê sibehê ji seat 5'an heta 19.00'an di mişmişan kom dikin. Xwendekar ku her 10 kes ji wan mehê 70 ton mişmişan kom dikin, ji ber ku heqê keda xwe nastînin, bi gazincin û destnîşan kir ku keda zilaman ji ya jinan zêdetir li ber çavan tê girtin.

Xwendekara zanîngehe mişmişan kom dike

Xwendekara Pola 4'an a Beşa Wêje û Zimanê Tirk a Fakulteya Fen Edebiyatê ya Semsûrê ya Zanîngeha Înonyê Zubeyde Boztemîr (25) ku ew jî di tatîla xwe de mişmişan kom dike, da zanîn ku têne ji bo xwe nehatiye komkirina mişmişan, xwestiye ku alikariyê bide malbata xwe. Boztemîr diyar kir ku di malbata wê de 3 kes dixûnin û ji bo malbateke li gund, xwendina 3 kesan gelekî zehmet e. Boztemîr daxuyand ku ev zehmetî zêdehî di aliyê aborî de çêdibe û

wiha dom kir: "Em di bin gelek şert û mercên giran de dixwînin. Ji ber ve yekê ez jî havîne mişmişan kom dikim. Di dema komkirina mişmişan de jî, gelek zehmetî hene. Em 6 hevalên keçîk hatin xabatê. Heke em bi tena serê xwe bihatana, malbatên me nedihîştin ku em bê xebitin. Karên bi vî rengî rewşa jinan hîn baş derdixîne holê. Em 14 seatan dixebitin û digel vê jî, dixwezîna ku em zêdetir bixebitin." Boztemîr balkişand ku ew û zilam wekî hev dixebitin, lê zilam ji wan zêdetir pere distînin û wiha got: "Em çiqas zêde bixebitin jî, xebata zilaman hîn zêdetir li ber çavan tê girtin. Li vir kesek ji bo pêdiviyên me alikariyê nade me. Ji mecbûrîyê ezê saleke din jî bêm li vir bixebitim."

'Ewlehiya jiyane nîn e'

Gulbahar Dogan (18) ku amadekariya zanîngehê dike, diyar kir ku di xebatê de, bi gelek zehmetîyan re rû bi rû dimînin û wiha axivî: "Ji ber ku hin mişmiş gelek hişkin, destên me tiliyên me bi xwîna dibin. Em van tiliyan mişmişan kom dikin. Ji ber ku tiliyên me bi xwîna dibin em pir dereng kom dikin. Ev jî zêde li xweşiya xwediyên kar naçe." Dogan destnîşan kir ku ew bawer nake ku ewlehiya kesên li vir dixebitin hebe û wiha dirêjî da axaftina xwe: "Mînak gelek bar li traktorê tê barkirin û em jî li ser wî barî siwar dibin. Heta niha 3 traktor qelibîne. Ji ber ku ev der durtî bajar e, em bi hêsanî nikarin bixebitin." Dogan got ku heta civak neguhere jin nikarin bi hêsanî bixebitin. Dogan daxuyand ku heta

ferasate ku jinê wekî kole dibîne, zehmetiyên wan jî xilas nabin.

'Têkiliya me ya bi cihanê re qut bûye'

Cîgdem Bozdemîr ku lîse qedandîye, destnîşan kir ku ew hem ji bo xwe hem jî, ji bo malbata xwe dixebite û wiha pê de çû:

"Ez dizanim, heke ez li vir nexebitin, ezê ji malê pere bistînim. Lê ez êdî na xwazim ji kesekî pere bistînim. Dema ku ez pêdiviyên xwe pêşwazî bikim, ez bi malbatê ve jî girêdayî namînim. Xebat ne şerme, lê heqê keda me nadin me. Carnan jî bi me re şer dikin. Heqê tu kesekî nîne ku keda me desteser bikin."

'Bila bavê min jî bibîne ez pere qezenç dikim'

Xwendekara pola 3'yemîn a Lîseyê Erdemîr a Semsûrê Ozge Ede jî, hatina xwe yê komkirina mişmişan bi gotinên wekî: "Bavê min digot tu nikarî bixebitî. Dema ez çûm malê, ezê pereyê xwe bidin bavê xwe. Bila bibîne ku ez jî dikarim bixebitim. Ji bo ku diçûm dibistanê, min zêde li mal kar nedikir. Lê dema ku mirov diçe cihekî din dixebite. Malbatê ez bi hêsanî şandim vir, lê me bigotiya em diçin tatîle, em nedîşandin. Di malbatan de zilam her tiştî dikarin bi hêsanî bikin. Ez dixwazim jin hemû bixwînin û xwedî li mafên xwe derkevin." anî ziman.

'Hêlên jina xweser nayên fêmkirin'

Xabatkara bi navê Serpîl Gurbuz jî diyar kir ku wan 10 kesan di mehekê de 70 ton mişmiş kom kirine, lê heqê keda xwe nagirin û wiha bedewam kir: "Tû caran heqê keda ku jin didin, nadin. Dema em nû hatin, me li ser daran mişmiş kom dikirin. Niha jî, dendikên mişmişên ku me kom kirine, derdixînin û hişk dikin. Piştê van mişmişan dikin paket û di firoşin. Komkirina mişmişan xweş e, lê em pir tîn şixulandin. Kes hêlên jina xweser fêmkirî nake. Carnan dixwazim em ji hêza xwe zêdetir kar bikin. Karê ku zilam bikin caran em dikin. Dîsa jî zilam ji me zêdetir pera distînin. Ez ji bo ku ji malbatê per nestînim hatim vir."

Evrîm Dengîz

Meletî/DÎHA

Tu Çuyî

A. Avesta Aydin

Tu xwezayî. Di hundirê te de diafire zaroka bê nav, bi pêsîrên te ve tîr dibe û bi evîna te ve mezin dibe. Çawa ku roj hiltê, çawa ku rûbar diherikin û digêjin behra bê dawî... Dû re, bi heyva şevê re behr rengîn dibe. Ji herdu xetên di navbera biriyên te re derbas dibe... Di heman demê de xewek bêmeçal tê ji hişyarbûnê didize û carek din bi tîrêjên rojê re hişyar dibî. Dengê avê, rengê gulê û zimanê xwezayê zarokê çavên te canîkî boz dike û bi ber dîtin, bihîstin û guhdarkirinê ve direvîne. Bi lez û bez dimeşe jiyana û tu pêş min î...

Çavên te mêze dikim, dengê te dibîzim, lê te nabînim. Bi çavên

nas ve gazî min dikî, bi çavên vala ve te dibersivînim. Ji ber ku di wan çavan de te nabînim an jî, li te digirim... Peyva dayikê deriyê hestên min vedike û ji êşîka dil derbas dibî. Bi destûr dayîne ve destpêdike hemû tişt. Min ji min didizî. Diziya hestan e hezkirin. Ez jî, ji te hezkirim dayîka bêzar. Ji sala 1991ê û vir ve, tam û tam 14 sal derbas bûn. Te çendî û çend rêhevalên min, weke zarokên xwe hembêz kir, nizanîm. Çendî û çend hembêz bê te man û...

Tu çuyî

Min stûna xaniyê me ya bi navên dayikê û zarokê xemilîbû hembêz kir, dewsa te. Lê deng neda û guhdarî nekir. Tenê navê te yê li ser stûnê, di hêsrên çavên min de şikest û parçe parçe kir hestên min. Tunebûna te dilê min diêşand, lê bi rastî tu hebûyî.

Piştî te gelek kes çûn. Yek ji wan jî hevalê Erdal bû. Ew rêhevalê hemû kesan, valatiya hemû êşan bû. Taybetmendiyê heval

Erdal herkes dizan e, ezê dubare nekim. Di 18ê mehê de, hemû bîranîna weke qarayên filman, ji hişê min derbas bûn û destê min ber pênuşê ve çû, lê diricifî û dest bi şîrekê bê dawî kir: "Dema Diçûm Pênûs dilerize di destê min de serpehatiyên nivcomayî jiyaneke tewa dike dîsa didome jiyana di çavên min de te bi bîrtînim di nêrîna şikestê de agahdar be!..."

Heval Erdal, rêhevaltiya bi jî nê re wê bi çî rengîbe, şoreş çiyê û çima şoreşa zîhnîyet, di jiyana xwe ya gelek kin û ciwan de, nîşanî hemû kesan da. Carinan min, wate nedîda meşa wî ya bi lez û bez. Niha dizanim ku hev-dîtina wî bi şehîdan re hebû ye. Lewma jî, hemû daxwazên xwe, di jiyana xwe ya kin de, bi cîh kirî ye. Xatir ji hevalan xwestiye û çû ye...

avesta_aydin@hotmail.com

Herin (Zimanê Zikmakî) dibistanê!

Di navbera demokratîk-bûna rêveberiyên û demokratîkbûna perwerdehiyê de pêwendiyê rasterast heye. Civakên çînî ku li ser bingeha inkarkirina yê din saz bûne, bi navbeykariya dewletê jî perwerde û hêvotin li gorî sazûnaya xwe ya îdeolojîk û pêdiviyên xwe bi dirûv kiriye. Bi vî awayî perwerdehiya wisa bûye ku di nav bingehê gelemperî de nixên civakî jî nû ve diafirîne. Perwerdehiya ku di asta gerdûnî de wekî pêdiviyêke bingehîn a mirovan tê pejirandin, ji aliyê ve bikaranîna maf û azadiyên bingehîn sivik dibe û bi pêş dixê, ji aliyê din ve jî bi bandora îdeolojiyên fermî bi xwe re gelek zor û zehmetiyên jî tîne.

Perwerdehiya zanistî û demokratîk wiha tê binavkirin: Keşîfîkirin û naskirina huner û pêwendiyên xwe, qezenckirina şewsiyeteke ji aliyê zanî û hestên ve parvekar û azad, bi awayekî çalak beşdarbûna jiyana civakî, bêyî ku cudatîyê bixe nav mirovan pejirandina fikra ku dibêje hemû nixên dinyayê malê hevpar ên mirovan e. Ev xal wekî şertên bingehîn ên bipêxistinê şexsiyeteke tene qebûlîkirin.

Dema ku em li perwerdehiya heyî ya li Tirkiyeyê dinêrin em dibînin ku ji aliyê felsefî, politîka, nêzîkbûna li çandan, nêrîna li mafên mirovan û nêzîkbûna bo dîrokê ve rewşa ku tenê tek ziman, tek ol, tek nîjad, tek zayendê qebûl dibe heye û cudatîyan dixê nav nasnavên cihê. Pergala perwerdehiyê ku xwediyê mufredateke lîpaşmayî, rêbaza perwerdehiyê ya jiberkîrî, pirtûkên nijadperest, şoven û zayendparêz e, hemwelatîyên tirsonek, egoist û xwedî tek fikrê digihîne. Girtina Egitim-Sen ê ku dixwaze her kes bi zimanê xwe yê zikmakî perwerdeya laik û demokratîk bibîne, a rast encama vê yek zîhnîyete ye. Lê li welatên Yekitiya Ewropayê ku Tirkiye jî dixwaze beşdar bibe, perwerdehiya zimanê zikmakî di bin ewlehiya zagonî de ye. Mînak, dewleta Almaniyayê li dibistanên Alman ji bo zarokên tirk ku dixwazin bi zimanê

xwe perwerdehiyê bibînin, vê îmkanê dide. Ji bo wan jî Tirkiyeyê mamosteyan dide anîn.

Heta ku cudatîyên çandî ne wekî dewlemendiyekê lê wekî sedema şerîkirin û lihevnekirinê were dîtin, mirov nikare behsa perwerdehiyêke hêja, demokratîk û zanistî bike. Nix û çanda civakê bi riya ziman digihê ferdên civakê. Mirov bi zimanê neteweya ku jê hatiye dibin heyîneke çandî. Ji ber vê yekê hînbûna zimanê xwe yê zikmakî û di beşeke jiyana civakî de bikaranîna wî, wekî mafekî bingehîn ê mirovî tê dîtin û binavkirin. Qedexkirina perwerde û hêvo-

tina bi zimanê zikmakî ya bi hezaran zarokan, bûye sedem ku ew jî çand û dîroka xwe jî qut bibin.

Mirov bi riya ziman digihêje tiştên ku tene xwestin bi riya perwerdehiyê û hêvotinê werin bidestxistin. Pêşketina şexsiyete, fikirîn, afirandina ramanê, pêşketina têgih û zanariyan, dewlemendkirina derfetên vegotinê, fikirîna hîsî û kontrolkirina fikrê encax bi ziman guncan e. Zarokê ku zimanê xwe yê zikmakî baş hîn nebe nikare zimanekî duyemîn bi temamî hîn bibe û fêhm bike. Li gorî zimanzanan zarokên ku bi zimanê xwe yê zikmakî perwerde nebûne, nikarin bi temamî

civakî bibin, nasnava wan xera dibe, dibin biyaniyên nixên xwe yê civakî, ji derdorê îzole dibin û bêbawerî di wan de peyda dibe.

Dîsa di pergala perwerdehiyê de politîkayên ku cudatîyê dixin navbera zayendan cih digirin. Di peymanên navneteweyî ku Tirkiyeyê bi xwe jî îmze kirine de perwerdehiya jinê wekî nîşaneyêke bingehîn a pîvanên mirovî tê dîtin. Perwerdehiya, di qada taybetî û ya gelemperî de ji bo pirsîyarkirina newekhevîyên zayendî, afirandina civakeke wekhev û demokratîk karîger e. Xwedî perwerdebûna jinê, çawa ku di pêşeroja civakê de rola girîng dilîze, ji bo pêşketin û hêvotina zarok jî bandoreke mezin dibe.

Hêvotina bi pere, arizîkirin, xizaniya ku her diçe zêdetir dibe, cudaxwaziya etnîkî û çandî, nixên heyî yê civakî û tevgerên zayendparêz giş dema dibin yek, bi taybetî şert û mercên zarokên kêç ên di malbatên xwediyê hatina hindik de ne, zor û zehmet dibe.

Li herêmê zarokên kêç ligel van hemû neyîniyan, encamên xerab ên ku ji rewşa şer pêk tînin, ji ber xizaniyê alîkariya dayê di karê male de, xebata li nav erdan, zewaca di temenê biçûk de, astengiyên ku bav derdixe û hwd. dibistanê nabin serî yan jî hîç naçinê.

Ji aliyê din ve bi pêvajoya şer a 15 salan re, mexdûrên herî mezin ên qirzên aborî, civakî û çandî dîsa jin û zarok in. Bêkarî, xezantî, goç, bêperwerdetiya vê demê bi xwe re gelek pirsgrîrêkên mîna fihûş, eroîn û hwd. anîn.

Mexdûrên goçê ku bi gelek pirsgrîrêkên wekî adaptasyonê anîn, li her cihên ku diçinê bi vederkirin û biçûkxistinê re rû bi rû dimînin, rûberî travmayên kûr û derûnî tînin. Bi taybetî pirsgrîrêkên ku di nav zarokan de di ware psikolojîk, fizîkî û civakî de tînin jiyîn, dibin sedem ku kêda wan bi erzanî were xerckirin û werin îstîsmarkirin.

Gelo ev yek mimkûn e ku di nav kaosê wisa de bêyî ku çareseriyên bingehîn werin dîtin zarokên kêç tev li pêvajoyên perwerdehiyê bibin?

Meşandina vê kampanyayê bi taybetî li hin herêman ji bo kêçan divê ne rasthatinek be. Bêguman divê zarokên kêç beşdarî pêvajoyên perwerdehiyê bibin, lê, ma çiqas mimkûn e ku di nav pergala perwerdehiyêke zayendparêz, nijadperest û xwedî politîkayên bişavtinê de ferdên azad-wekhev werin afirandin.

Pêşketina zarokên kêç di ware derûnî, civakî, çandî de ku bi zimanê xwe yê zikmakî perwerde nabî saxlem e? Feraseta ku li gorî hin armancan bi salan feodalî kiribû politîkaya xwe ya bingehîn tiştê hesab nekiribû: Kirûya jinê ku bi salan di nav vê ablûkayê de hebûna xwe bi her awayî parast. Jina kurd jî ber ku ji saziyên perwerdehiyê dûr maye, di warê parastina ziman û çanda xwe de rolekî girîng pêk tîne. Ji ber vê bawerim gotina 'pêş li jinan bixîn' li vê rewşê tê. Ji ber ku jin parazan û barkêşa çandê ye.

Wekî encam, di serî de divê di pirtûkên perwerdehiyê û mufredatan de nêzîktêdayîn û vegotinên ku 'yên din' hedef digirin, kî û nifirîna han didin werin derxistin, 'yên din' wekî kirde werin nasîn, politîkayêke pir alî û pîrçandî were pejirandin û ji bo wê di pergala perwerdehiyê de reformeke bingehîn were pêkanîn; divê politîkayên teşvîk û destekirina perwerdehiyê bi perspektîfên zayendî re were meşandin.

Kampanyayên ku rewşa zarokên kêç ku ji mafê perwerdehiyê sûde wernagirin li ber çavan nagire, bingehên etnîkî, cudatîyên zimanê zikmakî, warên fizîkî ku lê jiyane, cudatîyên civakî-aborî û civakî-çandî yê malbatan nabîne, ji bo wan çareseriyên neafirîne ji çareseriyên biçûk û çîgeyî wêdetir naçin.

Çavkanî: Kurultaya Egitim Senê ya 1., pirtûkên Egitim Sen 4. Demokratik Egitim Kurultay; Sîteya MEB'ê, Prof. Dr. Fatma Gok (Kadın Kurultay Tebliği)

Wergêr: Evîn Ronî

Elif Akgül

Ji Şaredariya Baglarê xizmeta civakî

Şaredariya Baglarê, ji bo gundên ku bi Zagona Rêveberiyên Herêmî re bi bajarên ve hatin girêdan bernamêyêke ku dê 5 rojan bidome amade kir. Di bernamêyê de pilansaziya malbatê, perwerdehiya mafên jinan ên hiqûqî, kontrolkirina tenduristiyê û belavkirina amûrên paqijiyê cih digire.

Şaredariya Baglarê ya Amedê, ji bo gundên ku bi Zagona Rêveberiyên Herêmî re bi şaredariyê ve hatin girêdan û bûnê tax, dest bi xizmetê kir. Şaredariyê di vî çarçoveyê de bernamêyêke ku dê 5 rojan dom bike amade kir.

Di bernamêyê de pilansaziya malbatê, perwerdehiya mafên jinan ên hiqûqî, kontrolkirina tenduristiyê û belavkirina amûrên paqijiyê cih digire. Bernamêya ku wicandînen tomerî jî tede heye, dê muzîkê bi dawî bibe. Şaredariyê xebata xwe ya roja yekemîn li gundê Hawarê (Yeşilalan) bi kontrolkirina tenduristiyê da destpêkirin. Di kontrolkirina tenduristiyê de, di zarokê de sendroma daûmê (nexweşiyêke genetîk) hate teşhîskirin. Di dema kontrolkirinê de derman hatin belavkirin.

Ji jinan re perwerdehiya mafên hiqûqî

Di çarçoveya xebatên îro de, ji parêzerên Baroya Amedê Saîme Erdogan û parêzera Komeleya Mafên Mirovan (İHD) Aygul Demirtaş ji bo jinan di xaniyekî de, pêwerdehiya mafên jinan ên hiqûqî da. Jinan eleqeyêke mezin nîşanî perwerdehiyê de tiştên ku mereq dikirin ji parêze-

ran pirsîn. Di beşa duyemîn a perwerdehiyê de, xebatkara Mala Jinan a Kardelelenê Caglar Demirel der barê pilansaziya malbatê de agahî dan jinan. Jina bi navê Bozê Ceylan (50) ku beşdarî perwerdehiyê bû, da zanîn ku gelek erdê wan heye, lê hemû li ser navê hevserê wê ye.

Ceylan wiha got: "Ez dixwazim hinek erd li ser xwe tapû bikim. Lê min heta îro der barê tapuyê de tiştê nedizanî. 3 gundên hevserê min hene. Ez hîn bûm ku jinan ku bi awayekî fermî zewicîne, dikarin erseyekê li ser xwe tapû bikin. Heta niha hevserê min tiştê neda min. Ez jî dixwazim mafên xwe bistînim."

Jina bi navê Leyla Oztan (17) jî diyar kir ku ew ji mafên jinan agahdar bûye û wiha got: "Min heta îro der barê mafên jinan de tu perwerdehiyê nedîtibû. Ji bo jinan perwerdehiyên bi vî rengî gelek baş in. Em dixwazin her dem perwerdehiyê bêne dayîn. Min berê nedizanî ku mîrasa malbatê jin û zilam bi hev re parve dikin."

Piştî perwerdehiya jinan, bernamê bi zewicandin tomarî û muzîkê bi dawî bû.

Serweriya Namûsê

Ji holê hılanîna zîhniyeta cinayetên namûsê, bi projeyên civakî û têkoşînê ve eleqa xwe hene. Divê serketineke wisa bête bidestxistin ku ti jineke, ji bo ev têngîna şûnve derxistî, ango ji namûsê re nebe qurban!...

Hin çirokên ku jiyane û di zarokatiya me de dihatin gotin, hê jî di bîra min de ne; dixazim ji wan a destpê-bikim. Dema bêderan bû ye ku germa wê demê mirovan dişewitîne. Razana bi şev li cem lodên bêderê, ji bo reva ji germê, rêyek e. Di şeveke bi bedl de, notirvanên bêderan reşayîyek dibînin ku dikeve mala H.. Tafilde û bi hunerê sîxurek agahî didin bûrayên H.. Encam; di nav çend deqeyan de, teqîna çekan li deştê belavdibe û ew reşayîya ketibû mala H. xilasdibe. Li holê, bûrayekî birîndarbû û ew jina ku bi tanbariya ji kesê nexwuyayî re mazûvanî û alîkarî kiriye... Di rojên pişt re, meclîsa eşîrê biryar dide: Wê H. bişînin mala bavê wê, û jê re du rê deynî. An bi kapê, an jî bi jahre wê xwe bixwe bikuje. H. jahra di tasê de tercîh dike. Her tim me req dikime, gelo bi kîjan rewşê vewariye! Giriya, fîzarkiriye, an leriya? Yan jî bi serbilindî vewariye? Di piştî H. de her tim wiha hatiye gotin: "Întixarkir!"

Û çirokek din ji jiyane... Bîst salan piştî ev çiroka jorîn... Ez bixwe jî wek şahidê bûyerê me. Dîsa jineke. Zewiciye û xwedî çend zarokan e. Bûka malbat û eşîreke mezin e. Rewşa ku têdeye qet li ber çavan nagire û dibe aşiqê hevalê mêrê xwe yê herî nêzikê wî. Tişteke wisa li gor eşîran, telfatî û efûya wê ne mimkun e. Mêr û bûrayan dema dikevin nav şipeyan, telfefonan guh-

dardikin. Gora têtikiliyên tîn qeytkirin, suc di cîh de ye. Wek her demê biryar dîsa kuştine! Û dîsa wekî ku întixarkiribe. Vê carê bi benê xwe dardadike. Helbet eşîreke ewqasê mezin, bi kuştina bûkeke tenê dil-têr nabe. Sucdarê din jî divê were dîtin û kuştin. Herwisa namûsê jî bi tavahî tê paqijkirin! Du salan mêrikê dişopînin, dawî li navçeyek tena, di quncika qehwexaneyek de dibînin û çeprast gulebarandikin. Bersuc, hê jî di girtîgehê de ne. Lawikekî ji wan temenê wî ji 18 salî jêrtir e. Çi jiyaneke ecêb e! Zarokên temen piçûk, ji bo kuştinê tîn motîvekirin, bi çekên didin destên wan; xwişk, xuç, bûk an jî dayîk tîn kuştin. Ez bawernakim di erdnîgarîyê de, rewşên ku ewqasê xwe bi heman şeweyê dubare bikin hebîn.

Bi hatina nûçeyê xemgîn ji Amedê, yek ji cinayetên cot alî jî kete listeyê: N.K. jineke ku li gund dijî. Mêrê wê leşker e. Bi F. Demîr re wek di têtikiliyê li derveyî qurulan de ye, li derdor belavdibe. N.K. ku li naxweşxaneyê ji mirinê xilasbû wiha dibêje: Ez ji mêrê xwe hesdikim, min tişteke wiha nekir. Min dizanibû wê li min bidin. Şevbû, ez reviyam ketim oda xwe, hatin li wir li min dan... Tirsamin ew e ku wê dîsa li min bidin, min bikujin... F. Demîr jî di heman rojê de hate kuştin. Ji ber ku li dijî toreyê derketin, her du jî bi cezayê mirinê hatibûn mehkûmkirin.

Bo ku van çirokan bidawî bibin, herçiqasê em di nav hêcaneke de

bin jî, tiştên heyî me bi gumanan re rû bi rû dihêlin. Peyva namûsê ji kingê ve ewqasê bi kûrahî li gelê me tesîr kir, ligel ewqasê dem û guhertinan çawa nehat şikandin? Hê jî dikare jinan mehkûmê îdamê bike.

Helbet mirov dikare li ser sîstema desthilatiya mêrê, çanda feodalîyê, nasnama namûsê ku di ser wijdanê de hate girtin û li ser dîroka jinê ya têtikiliyê raweste. Lê pêwîstî bi lêkolîneke heye, ka peyva namûsê û mêranî çima ewqasê bûne hevpar! Ji ber ku bi piranî qurban jin in, divê ku namûs, jin û mêr her tim di rojê de bin. Bona ku ji van cinayetên re ciyekî mayînde nîne, mirov dikane bibêje serweriyeke mêran yê gerdûnî heye. Ma ev mafê han ê çilek ku dane mêran, ne serweriya wezîfe û xwedîbûnê ye? Kîjan jin di mêrê herî hemdem de hingafiya namûsê hîsnekiriye û nedîtiye? Mêrê em jê re herî azad dibêjin jî, gelo bi ew namûsa ku di bin hişê xwe de bicîhkiriye, ji jinê şipe nake û wê naşopîne? Bo ku ev

têgîn, navê têtikiliyên di nav her du cinsan de ye, balkêş e. Yê kuştin jin in, lê di heman demê de jî, simbolên cinayetên civakî ne. Di bingeha xwe de, carnan li derveyî erka mêrê, ji nasnama xwe yê civakî tîn pêkanî û herwisa derp li her du aliyên jî dikeve. Yê mirî jin û yê ku qaşo dijî û wê ji xwe re wekî wezîfe dibîne, di bin ew psîkolojiya xirab de perîşanî dikşîne jî mêr e. Lê belê, ji bo ku mêr bikare azadbibe, divê ku wê rewşê binavbike. Mêranîyê ku xwe nasneke, helqeyên zîncîla di bin zextên namûsê de, nikane bişkîne! Herwisa, ew rihê fitnekar ya di nav wî û jinê de, bi awayekî azad diçe û tê. Di encam de jî cinayetên jinê, bi awayekî trajîk derdikevin hemberî me. Ew mêraniya ku dê, xwişk û jina xwe dikeve, gelo wijdana xwe jî dikeve û paşî dest bi vê karê dike? Ecêp qetilkirina jiyana, an jî dîroka bi kesên mirî, ango bi dê, xwişk û evîna xwe re, di giyana mêrê de vedigere pêvajoyeke çawa? Wijdan, dadmendî, evînî û jiyana kolektîv, di ku derê

binhişê wî de bicîhdibin? Gelo, mafê jiyane ku tê redkirin; berde-wama ramanên arkaîk in?

Ji alî din ve, qasî vê trajediya civakî ku êş dide mirov, dîtina van bûyeran wek tiştên ji rêzê ye. Li hember van cinayetên her roj diqewimîn; helûbûna hîsên civakî û şexsî, bi dîwarên redkirinê re rû bi rû dimînin. Zanistî diqîre û dibêje: "Mirov nikare hîne vana bibe!" Herwisa, hînbûn û normal pêşwazîkirina van a, dibe sedema belavbûna enerjîya civakî ya têtikiliyê li dijî kevneperestîyan. Ji holê hılanîna zîhniyeta cinayetên namûsê, bi projeyên civakî û têtikiliyê ve eleqa xwe hene. Ev jî, rastî û giraniya pîrsgirêkê radixe ber çavan. Divê serketineke wisa bête bidestxistin ku ti jineke, ji bo ev têngîna şûnve derxistî, ango ji namûsê re nebe qurban!...

nefelkili@mynt.com

Nefel Kiliç

Ji bo dîtina rûmet û bedewiya jinê

Bi giştî di dîroka şaristaniyê de, ji yekemîn çîna koledar, cîns û wek netew, em bi rastîya jinê re rû bi rû ne. Girtin û xebata jinê di malên taybet û giştî de, rewşeke ji van pratîkan in. Çavkaniyên zextê, ne biyolojîk in, civakî ne. Têtikiliyên mêr-jinê, di şarista-

niyê de her tim li dijî jinan hatiye bikaranîn. Herwisa malên giştî jî, saziyê e ku her tim li hember civakê hatiye nîşandan. Rengê împaratorîya siyasî ya li mal, mêranî ye. Mêr, li hember jinê her dem di rola despotekî piçûk de ye. Ev jî ti eleqa xwe bi niyeta şexsî nîne. Divê wek nirxêke şaristaniyê were fêmkirin.

Mirov azadiya jinê, ji serdema xwedawend ku di şoreşa çandîniyê de merhaleyeke pêşketî ye, destpêbike wê rasttir be. Ji ber vê sedemê min, Xwedawend-Melek û Afrodît wek sê navên mîtolojîk hîlbijartin. Heta ku em, ew îmajê navên jin û keçan piçûk dikin neşkinin, nikarin rûmet û bedewiya jinê bibînin. Ji bo ku hemû çavkaniyên pîvîna şaris-

taniyê xwe dispêre mêrê, pîroziya xwedawendî, melekbûn û bedewiya jinê windakiriye.

Fêmkirina ji peyva namûsê, her çiqasê kevn û di nav me de rûniştî-be jî, felsefa min ê jiyana û şoreşgeriyê, çanda bi vî rengî ya di navbera jin û mêrê de, napejirîne.

Min fêma xwe ya di derbarê dayîkê de jî vekiribû. Li gor min jin li hember xwezayê, ji mêrê bi hîstir e. Mêr ku navend e, bi rengêkî doma jinê ye. Encamên zanistî zelal û yek alî ne. Ew zext û zora bê pîvanê li ser jinê, hemû rastiyên wê daye wevartin û kiriyê şexleke din. Tiştên ji alî moda mêran ve laîqê jinê hatine dîtin, bi navê dîn, felsefe, zanistî û huner, ber bi rengên cuda ve hatine kişandin. Ev rewşeke wisa bê binyadî û zalimane ye ku jinê, tiştê neparastîyê jî pê daye pejirandin. Kesekî wek parastvanê denga di nav hêz û azadiyê de, divê ji min neyê hevîkirin ku ez ê bême listika şaristaniyê û erê bikim. Cihana xwedayan (mêran) min baş fêmkiriye û xweşa min naçe. Bila bête zanîn ku ez tevî vê cihanê nabim!

Wek dewlet, ji alî dîn, politîka, huner û xwedayên wekî zanist xwe didin nîşandan, kingê xwe dahûrandin, ango xwe pişkavtin û vekirin balkêş dibin. Dema ez xweda-

wendiyê balkêş dibînim; dizanim ku bona pejirandina vê karê, egîdeyekî baş jî pêwîst e. Lê belê, ji bo jiyaneke bi aşî, baş, bi hîs ku bi destê jinê pêk were, bêtî hêza wê ne mimkun e. Li dijî vî, li hember desthilatiyê li ser koledariya jinê, ji zarokatiya xwe ve bi hîs im, li gor min gemarî ye. Kes ji min hevî neke ku ez vî gemariyê jî erê bikim.

Tiştên bilî vî, têngîna em jê re eşq dibêjin dikare çareser bike. Ev nêzikatî, li derveyî cînsiyetê bi cîdiyeta çand, siyaseta, azadî û wek-heviya di nav hevuda de xwestine bidin meşandin. Divê ku jin ji koletîya xwe, mêr jî ji fikra xwe yê desthilatdariyê xilasbin, û di hawîrek wiha de, di bin dengê demokratîk ya hejmar, azadî û wek-heviyê de pêdiviya eşqeke heye! Ev, bengiyên cînsî yên di rû de, di bin desthilatiya mêrê û bi koletîya jinê de red dike. Bi giştî di şaristaniya bi çînî de, bi taybet di sîstema kapîtalîstê, têtikiliyên xwedayî yên di nav jin û mêrê de, wekî pêwîstiyek derdixwe pêş.

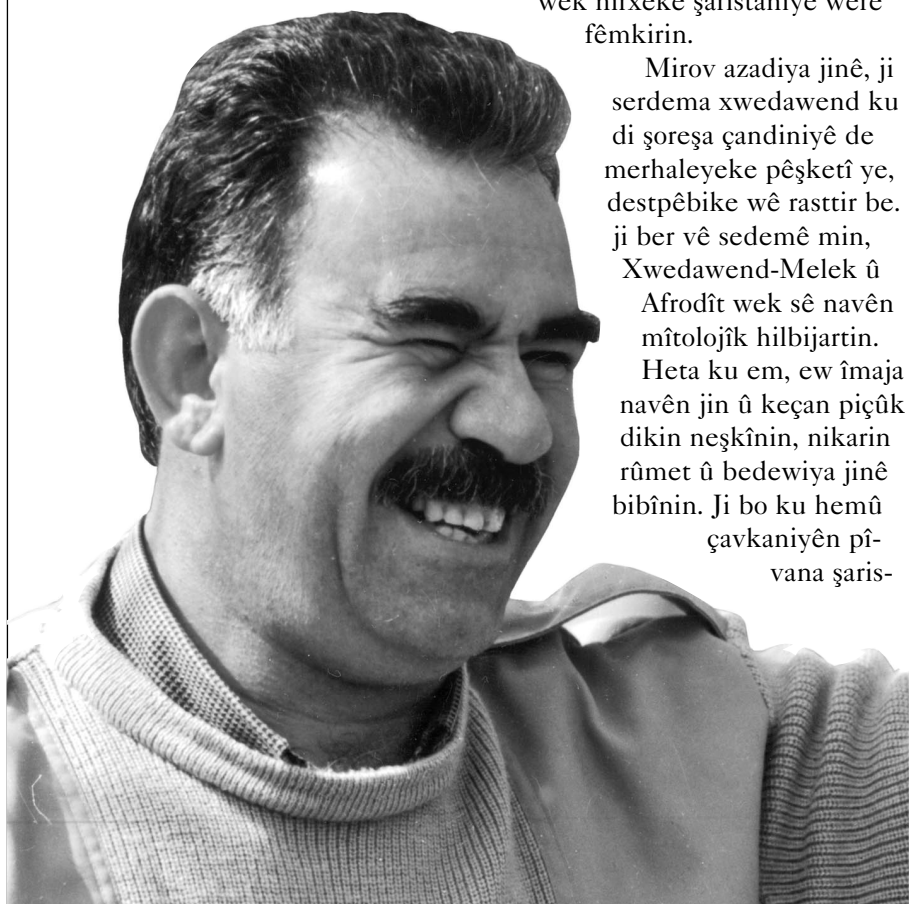
Qesta me yê ji xwedayî ew e ku ev bîst milyar sal in (li gor dane yên zanist) bi hêcaneke mezin, çîroka gerdûnî li ser his û aqilê analîtîk ya mirovan tesîr dike ye. Xweza, cudahiya xwe dibîne. Jin, ji mêrê bêhtir nêzê vî gerdûniyê ye. Dane-

yên zanistiyê jî wiha nîşandidin. Carnan di cihana huner, siyaseta, elm û şoreşê de, ev mane dema xwe dide hîskirin; mirov dikare têtikiliyên jin û mêrê de behsa xwedayetiye bike. Pêwîst e ku wisa jî be. Herçiqasê dîn van a fêmkiribin jî, ji ber ku nasnameyên civakî bi îdolojîya mêrê ve girêdayîne, her tim jin li derveyî civakê hiştine. Bi vî awayî jî, zerarên mezin dane ew baweriya xwe yê xwedayetiye. Armanca me ew e ku xwedayetiya di nav her du cinsan de, bi awayek demokratîk, azad û wekhevî derxin holê.

Baş e; gelo têtikiliyên di roja me de, li gor van pîvanan in? Dijî van a, bi peyvên evîni yên sexte, di dest de bivîra Roma û bi derpên mezintir; têtikilî, beden û giyana jinê nayê qetilkirin? Terzên mêr yên berazî dernakeve holê? Têtikiliyên jin û mêrê ku îro dixwazin wekî rewşa bidin nîşandan, belku şeweya koledariya bi maske ya herî gemar e!

Rêberê Koma Komalên Kurdistanê
Abdullah Ocalan

Werger: Kazim Orak

Veel meer geweld in huis

Het aantal gevallen van geweld in huis groeit explosief. Alleen al in Amsterdam zijn jaarlijks nu veertigduizend slachtoffers. Van degenen die in een opvanghuis zijn opgenomen, zijn twee op de drie van allochtone afkomst.

Huiselijk geweld komt voor in alle maatschappelijke milieus en binnen alle culturen. Het is

zeer moeilijk om deze vorm van geweld aan te pakken omdat het geweld binnenshuis plaatsvindt en vaak mensen zich schamen om ervoor uit te komen. Geweld in de privé-sfeer is echter de meest

voorkomende vorm van geweld in Nederland.

Huiselijk geweld kan bestaan uit fysiek geweld, seksueel geweld en psychisch geweld zoals bedreiging. De slachtoffers van

huiselijk geweld kunnen partners, kinderen of ouderen zijn. De plegers zijn doorgaans naaste familieleden, huisvrienden of (ex-)partners.

De gevolgen van huiselijk geweld in de maatschappij zijn groot. Vaak leiden de slachtoffers van geweld aan psychische problemen, slaapproblemen, concentratieverlies en isolement. Ook kan het voorkomen dat de slachtoffers van geweld zelf ook geweld gaan gebruiken. In 1997 is een onderzoek uitgevoerd waaruit bleek dat ruim 40% van de Nederlandse mannen en vrouwen ooit in hun leven te maken heeft gehad met huiselijk geweld en dat dit bij meer dan 10% geleid heeft tot lichamelijk letsel. Bijna eenderde van de Nederlandse bevolking ziet zijn of haar leven als gevolg van huiselijk geweld ingrijpend veranderen door o.a. echtscheiding, angstgevoelens of problemen met intimiteit.

Vrouwen en mannen lopen evenveel risico om slachtoffer te worden van huiselijk geweld. Echter, vrouwen zijn vaker slachtoffer van ernstiger vormen van

geweld, vaak seksueel van aard. Daarnaast lopen vrouwen hun leven lang het risico slachtoffer te worden van geweld, terwijl mannen op jonge leeftijd een verhoogd risico lopen. De daders van geweld zijn over het algemeen mannen (ongeveer 80%).

Het geweld bij etnische minderheden is verontrustend volgens onderzoek. Bijna een kwart van de ondervraagden in het onderzoek onder allochtonen gaf aan dat zij of hij wel eens slachtoffer is geweest van huiselijk geweld. Het kan zijn dat deze cijfers nog hoger liggen want het is een onderwerp dat je moeilijk in het openbaar bespreekt. Vaak blijft huiselijk geweld in de taboesfeer. Het is moeilijk om het geweld binnen families naar buiten te brengen. De drempel is nog hoger voor allochtonen- en vluchtelingenvrouwen, vanwege sterke familiebanden en hun afhankelijkheid. Die weerhouden slachtoffers er doorgaans van om hulp te zoeken bij instanties.

Door Sebelan Kilic

Meer zelfmoord met antidepressivum

In Oslo werden meer dan vijftienhonderd patiënten onderzocht die het middel, met de stofnaam paroxetine, namen. Hieruit bleek dat zeven mensen die Seroxat slikten zelfmoordpogingen hadden gedaan. Bovendien leidde het slikken van Seroxat ook drie keer vaker tot suïcidale gedachten, zo schrijft de Times.

Sinds het middel in 1990 door geneesmiddelgigant GlaxoSmithKline op de markt is gebracht, wordt het steeds vaker voorgeschreven door artsen. Ook in Nederland is het het meest voorgeschreven antidepressivum: Volgens cijfers van de Stichting Farmaceutische Kengetallen krijgen de apothekers jaarlijks meer dan 1,6 miljoen recepten te verwerken.

Vooraf vrouwen

Er zijn twee keer zoveel vrouwen als mannen die antidepressiva slikken. Vooral mensen tussen de 45 en 64 jaar gebruiken de medicijn. In 2001 kregen 868.000 Nederlanders, 5,5 procent van de bevolking, minimaal één keer een recept voor antidepressiva mee.

Bijna de helft, 47 procent, is een chronische gebruiker. Vooral het gebruik van nieuwe antidepressiva, de zogenoemde specifieke serotonine heropname remmers (SSRI's) als Prozac en Serotax, is sterk toegenomen.

Serotonine heropnameremmers zorgen ervoor dat serotonine zo lang mogelijk werkzaam en beschikbaar is in de hersenen. Een van de belangrijkste oorzaken van een depressie is een te lage hoeveelheid aan deze stof, die een belangrijke rol speelt bij stemming en emoties. Serotonine komt vrij om te zorgen voor een soepel verloop van prikkels van de ene naar de ander zenuwcel. Als dat is gebeurd wordt de stof weer opgenomen in de cellen. De SSRI's zorgen ervoor dat deze opname wordt

verhindert, zodat de serotine zo lang mogelijk aan het werk blijft.

Hoe het kan dat juist mensen die Seroxat tegen hun depressies slikken eerder geneigd zijn tot zelfmoord, blijkt niet uit het onderzoek. Wel zijn deze ernstige bijverschijnselen van het middel al langer bekend. Een aantal jaren geleden werd in de Britse media al aandacht besteed aan dit probleem. Ook in Nederland hebben experts, zoals van het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen, vorig jaar al gewaarschuwd dat het antidepressivum wegens een toegenomen kans op zelfbeschadiging niet geschikt is voor kinderen en adolescenten

Nieuwsredactie

Borstvoeding vermindert risico op borstkanker

Westerse vrouwen die langdurig borstvoeding geven, verkleinen daarmee het risico dat ze borstkanker krijgen. Dat blijkt uit een studie van het medische tijdschrift The Lancet.

“Als alle westerse vrouwen een halfjaar langer doorgaan met borstvoeding dan nu het geval is, sheelt dat per jaar 25.000 gevallen van borstkanker”, zegt onderzoeker V.Beral van het Imperial Cancer Research Fund in Oxford. De resultaten worden gepubliceerd door een internationale werkgroep, waarvan het Nederlands kanker Instituut deel uitmaakt.

In totaal zijn de gegevens van 50.000 patiënten met borstkanker en 97.000 vrouwen zonder deze ziekte in het onderzoek verwerkt. Uit het onderzoek blijkt ook dat de borstkankerpatiënten die wel borstvoeding hadden gegeven, dat gemiddeld tien maanden hadden gedaan. Degenen die geen borstkanker hadden, gaven hun kind gemiddeld zestien maanden borstvoeding.

Halveren

De Onderzoekers hebben uitgerekend dat als westerse vrouwen net zo veel kinderen zouden krijgen als Aziatische en Afrikaanse vrouwen en net zo

vaak als zij borstvoeding zouden geven, het aantal gevallen van borstkanker ruimschoots zou halveren.

Voor de Nederlandse situatie zou die afname nog sterker zijn, omdat in Nederland relatief gezien meer borstkanker voorkomt en nog minder borstvoeding wordt gegeven dan in andere westerse landen.

Nieuwsredactie

Halk Müziği Bir Kültürdür

“Türkülerin hepsi güzel. Çünkü sonuçta türkülerde hep yaşanmış gerçek olaylar var. Önceden tasarlanıp ta yazılmıyor. Gerçekten doğumdan ölüme kadar yaşanan tüm gerçek olaylar yansıtıldığı için bütün türküler beni etkiliyor ve hepsini seviyorum.”

Özlem Özgül, 1979 Almanya'nın Helfort kenti doğumlu. Yaklaşık lise bire kadar orada okur. Daha sonra müzik alanında kendini geliştirmek amacıyla Türkiye'ye gider. Hala müzik yaşamına devam eden Özlem Özgül, Haziran ayının 18'inde Almanya'da yapılan 2. Zilan Festivali'ndeydi. Kendisiyle yaşamı, sanatı üzerine konuştuk.

● **Müziğe nasıl başladınız?**

Daha çok babamı evde dinleyerek, zamanla halk müziğine karşı bende bir ilgi oluştu. Babamda bunu fark edince bana bir bağlama hediye etti. Ve böylece ilk bağlama derslerimi babamdan aldım. Daha sonra halk müziğini nasıl daha iyi icra edebilirim diye düşündüm. Bunu en iyi bir şekilde Türkiye'de ustalardan öğrenebilirim diyerek, Türkiye'ye gittim. Yaklaşık on bir on iki yıldır Türkiye'deyim. Daha sonra duygu müziğin sahibi aynı zamanda hocam Sinan Çelik'in yanına gittim. Bir yıllık repertuar çalışmasından sonra ilk albümüm “uzaklar” türküsüyle başlamış oldum.

● **Müziğe başlarken hedefin neydi?**

Benim hedefim her zaman çok iyi bir müzisyen olmaktı. İyi bir

müzisyen olabilmeninde çok çalışmaktan geçtiğinin bilincindeyim. Bu yüzden çalışıyorum. Zaten bu ilk albümlerimle şimdiki albümlerimi dinlediğimde büyük farklar görüyorum.

● **Ne gibi farklar...**

Yani söylemelerde, çalmalarda, müzikal anlamda bayağı bir gelişme olduğunu düşünüyorum. Halk müziği bir kültür-miras. Hedefim, dedelerimizden-babalarımızdan kalan bu kültürü yaşatıp, gelecek kuşaklara taşımaktır. Günün beş-altı saatini bağlama çalışarak geçiriyorum. Çalıştığım şirkette ustalarında olması benim için iyi bir avantaj. Sinan Çelik, Musa Eroğlu, Güler Duman, Metin Akdeniz gibi ustaların yanında yetişmek benim için çok büyük bir şans. Onların birikimlerinden faydalanma fırsatı buluyorum.

● **Söylemek ve çalmak dışında mesleğinizi icra ederken, neler yapıyorsunuz?**

Maddi geliri olmayan bir kaç tane öğrencim var. Onlarla ilgileniyorum. Zaten fazla zaman ayırmıyorum. Bu nedenle sayıyı az tutuyorum. Çünkü daha çok kendimi geliştirmekle meşgulüm.

● **Farklı çalışmalarınız var mı?**

İleri de bir enstrümental albüm yapmayı düşünüyorum, bağlama

ile. İki yıl sonra çıkacak, onun çalışmalarını başladı. Bağlama ön planda olarak enstrümental egzersizler olacak. Yani bağlamayı dışarıya ta-nıtma amaçlı bir albüm olacak.

● **Türkiye'de müzikte yeni çıkan popüler bir kuşak var. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?**

Türkiye'nin belli bir sistemi var. Gençlere empoze ettiği belli bir kültür var. Bunu görüyorum. Ve çok üzülüyorum. Özellikle bizden sonraki kuşak böyle. Ben çok bilinçli olduğumu söylemiyorum. Ama en azından bu durumun farkındayım. Ama bizden sonraki gençler bunun farkında bile değil. Yani magazin bir kültürde yaşıyorlar. Sürekli bu empoze ediliyor. Böylece onlarda sanat anlayışı farklılaşıyor. Tabii ki istisnalar kaideyi bozamaz. Halk müziğini seven, ilgilenen bir çok genç arkadaş var. Ama genel anlamda Türkiye'de böyle bir durum var.

● **Yönlendirme mi var?**

Tabii yönlendirme. Popüler müzik dediğimiz olay. Yani gençler biraz oraya meyilli oluyorlar.

● **Her yerde olduğu gibi sanat alanı içinde de kadın sanatçıların yaşadığı zorlanmalar neler? Sen böyle çelişkilerle ya da zorlanmalarla karşılaştın mı?**

Hayır ben bir kadın olarak öyle

bir zorluk yaşamadım. Çünkü ben Almanya'da doğup büyüdüm. Ve fırsatlarım vardı, yönlendirildim babam tarafından, destek verdiler. Böyle bir zorlukla karşılaşmadım. Aynı zamanda iyi bir firmada olduğum için, böyle bir sorun olmadı. Ama sorun yaşayanlarda vardır. Bir kadın olarak, bağlama çalıp, türkü söylemek benim için avantaj oldu. Bu anlamda çelişkilerim olmadı. Bu işi severek ve isteyerek yapıyorum.

● **Kadın her alanda bir zorlanmayı, dışlanmayı yaşıyor. Yani siyasette de olsa, normal yaşamda da olsa, sanat yaşamında da olsa... Bu anlamda soruyorum, böyle bir dışlanma sanat alanında da var mı?**

Yani sanat alanında öyle bir dışlanma yok. Biz halk müziğini icra ettiğimiz için bir zorlanma var. Çünkü dediğim gibi Türkiye'de sanatçı kavramı farklı yani. Hiç sesi olmayan, kendisini meta olarak sunan kadınlar olduğu için bizim işimiz biraz daha zor. Biz de işimizi iyi icra edeceğiz, iyi çalışacağız, iyi türkü söyleyeceğiz. O anlamda günümüz popüler kültüründe işimiz zor.

● **Müzikte özel olarak kullandığınız ya da sizin için özel değer ifade eden, anlam yüklediğiniz imgeler var mı?**

Ya türkülerin hepsi güzel. Birini birinden ayırt edemiyorum. Çünkü sonuçta türkülerde hep yaşanmış gerçek olaylar var. Önceden tasarlanıp ta yazılmıyor. Gerçekten doğumdan ölüme kadar yaşanan tüm gerçek olaylar yansıtıldığı için bütün türküler beni etkiliyor ve hepsini seviyorum.

● **Kendi besteleriniz var mı?**

Evet var.

● **Beste yaparken nerden ilham alıyorsunuz? Neyi düşünüyorsunuz?**

Belki o an bir çiçeğe bakarak belki o an bir yaşlıya bakarak... İnsan bir çok şeyden feyz alabilir. O anki duygu şeyin nedir bilemiyorum. Değişebiliyor yani. Genelde bir anı yakalıyorum ve onun üzerine yoğunlaşıyorum.

● **Birazda güncel yaşama gelelim. Türkiye'de aydınların barış girişimleri oldu. Barışın icra edilmesinde sanatçıların rolü nedir. Ya da bir sanatçı olarak sizin bu konudaki etkinlikleriniz nedir?**

Yani sanatçı gerçekten toplumun aynasıdır. Yaptığı davranışlar, konuştuğu sözler çok önemlidir. Topluma örnek olur. Benim mesela bugün buraya gelmem barışı, kardeşliği simgelemek içindir. Bunun başka bir açıklaması yok.

● **Kadın özgürlüğü konusunda nasıl bir çabanız var?**

Yani ben konserlere katılıyorum. Bunun dışında bir şey yok. Kadın olarak iyi türkü söylemek ve bağlama çalmak için çaba harcıyorum. Sanatımı iyi icra etmeyi

● **Kadın festivali hakkında ne düşünüyorsunuz?**

Festivali kadınların düzenlemesi beni çok etkiledi. Artık kadınların sadece ev görevleri değil de böylesi büyük organizasyonları da yapabileceklerini gördük. Herkes görüyor. Bu beni etkiledi.

Yürekli Kızların Grubu KOMA ÇARÇELA

Adana Akdeniz Kültür ve Sanat Merkezi'nde çalışmalarını sürdüren Koma Çarçela, kültür ve sanatta kadının sesini daha da gürleştirmeyi amaçlıyor

Yepyeni bir soluk Koma Çarçela... Yürekli bir grup genç kız kurmuş. Grubun 10 parmağında 10 marifet! Hem ritm tutup şarkı söylüyorlar, hem de tiyatro ve folklorle ilgileniyorlar.

Grup üyeleri, aynı zamanda, Akdeniz Kültür ve Sanat Merkezi'nin tiyatro, müzik ve halk dansları alanlarındaki karma gruplarda yer alıyor.

Figürlerin ezgiyle başlayan dansı

2002'den sonra Akdeniz Kültür ve Sanat Merkezi'nde çalışmaya başlayan Hevidar Bakır, önceleri tiyatro çalışmalarında yer almış. Hevidar, şu anda hem tiyatro çalışmalarına katılıyor, hem de Koma Çarçela'daki müzik grubunda yer alıyor. Sanat çalışmalarının dışında, kadın sorunu konusunda teorik olarak yoğunlaştıklarını söyleyen Hevidar, "Kadın kimdir, biz kimiz sorularını sorduk" diyor. Aynı zamanda 'kadın ve göç', 'kadın ve siyaset', 'kadın ve sanat' konularında da tartışmalar yürüttüklerini ifade ediyor. Kültür Sanat Merkezi'nin tiyatro bölümünde çalışan Dinar Bağış da, grubun bir diğer üyesi. Dinar, "kadın, yaşamın her alanın-

da, her zaman sonunda yer alıyor. Adana'da böyle bir grup yoktu. Bu bir eksiklikti. Arkadaşlarla toplandık, böyle bir grup kurduk" diyerek, kuruluş amaçlarını anlatıyor.

Koma Çarçela, oldukça sıkı çalışıyor. Haftanın belirli günlerinde nota, ritm, müzik konusundaki teorik eğitimlerini sürdüren grup üyeleri, daha sonra provalara geçiyor.

Grubun folklor çalışmaları da oldukça disiplinli bir atmosferde geçiyor. Folklor hocasının ezgileri seslendirmesiyle birlikte, ayaklar renkli figürleri sergiliyor bir bir... Ayaklar, eller belli bir ritim eşliğinde gidip geliyor, figürlerin ezgiyle dansı başlıyor.

İlk kadın grubu olmanın zorlukları

Koma Çarçela Folklor Ekibi, başarılı çalışmalarını Diyarbakır Kültür ve Sanat Festivali'nde de sergilemiş. Mardin yöresine ait halk oyunlarını sahneye alan grup, izleyenleri adeta büyülemiş.

Adana'daki ilk kadın grubu olan Koma Çarçela, önyargılardan dolayı, başlangıçta oldukça zorlanmış. Ancak azim ve kararlılıkları sayesinde, tüm bu önyargıları aşabilmişler.

Grup üyelerinden Emine Kavak, "erkekler bize iyi bakmıyor-

du. Ancak hep birlikte bir festivale çıktığımızda, yapabildiğimizi gördüklerinde destek de sundular" diyor.

Grubun bir başka üyesi Gurbet Batur da, grubu ilk kurduklarında aldıkları tepkiyi şöyle anlatıyor: "Böyle bir çalışmayı yürüteceğiz dediğimizde, en yakın arkadaşımız, dostumuz, yoldaşımız bile bize şunu demişti: 'Ne gereği var ayrıca bir dansın, tiyatrunun.' Bu anlamda birbirimizi anlamakta zorluk çekti erkek arkadaşlarla. Ama görüyoruz ki zamanla bunun ihtiyacı açığa çıkıyor."

Dinar da, en büyük zorluğu zihniyet alanında yaşadıklarını söylüyor, "Şöyle bir mantık vardı, 'kadın asla hiçbir şey yapamaz'. Özellikle erkekler böyle bakıyordu. Sonra çalışmalarımızı gördüklerinde, kadınların folklor, müzik alanında ça-

lışabildiklerini gördüklerinde, bakış açıları değişti."

Grup, birçok önyargıyı kırmayı başarmış, ancak ekonomik sorunların pençesinden kurtulamamış.

Grubun ciddi bir ekonomik kaynağı yok. Kendi çabalarıyla çalışmalarını yürütüyorlar. Gruptan bazıları, Kültür Sanat Merkezi'ndeki çocuklara folklor dersi veriyor, bazıları da tekstil sektöründe çalışıyor. Bu nedenle sıklıkla hafta sonları biraraya gelebiliyorlar.

Elleri nasır tutmuş Kürt kadınlarına seslenebilmek

Koma Çarçela, savaş ve ekonomik sorunlar dolayısıyla en çok göç ettikleri Çukurova'da çalışmalarını yürütüyor. Amacı, pamuk tarlalarında, portakal bahçelerinde, tekstilde çalışmaktan elleri nasır tut-

muş Kürt kadınlarına seslenebilmek... Bu nedenle şarkılarını Kürtçe söylüyorlar.

Hevidar, çalışmalarının Kürt kadınlarının dikkatini çektiğini, önemsendiğini belirtiyor; Gurbet ise Çukurova'daki kadınların, ciddi ekonomik zorluklardan dolayı, sanata zaman ayıramadıklarını ifade ediyor. Ve şöyle devam ediyor: "Çukurova'daki çalışma koşulları, ekonomik koşullar kadınları zorluyor. Örneğin kadınlar çalışmak, aynı zamanda da eve bakmak zorundalar. Belki bir bahçeye gidip çalışıyorlar, belki bir tekstilde çalışıyorlar. Dolayısıyla sanata, sanatsal çalışmalara çok zaman ayıramıyorlar."

Nurhak Doğan

Hevidar Bakır

Dinar Bağış

Kadının Kaleminden

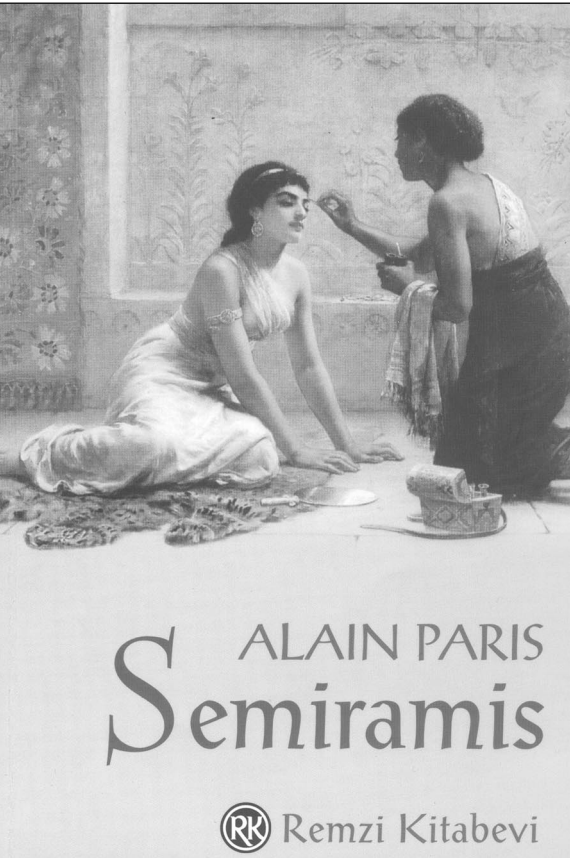
Semiramis

MÖ IX. Yüzyılda, Homeros'un Truva'nın düşüşü üzerine Yunanistan'da destanlar yazdığı dönemde, güzel Semiramis Mezopotamya'da hüküm sürüyordu. Asurluların esiri bir prensesken, Asur kralının eşi olan bu sıra dışı kraliçe, binlerce yıldır hayalleri süslemekten hiç vazgeçmedi...

Alain Paris, üç bin yıl önce rahipler, katipler ve hizmetkarlardan oluşan bir halkın bütün hayatını geçirdiği bir metropolün ve Babil'in göbeğine asma bahçeler yaptırmış bir kraliçenin öyküsünü, günlük biçiminde, Semiramis'in ağzından anlatıyor...

Yazının doğduğu, tarihin ilk şehir devletlerinin kurulduğu, büyük bir uygarlık merkezi olan "İki Nehrin Arasındaki Ülke"de, varoluşlarının tek nedeni tanrılara hizmet etmek gibi görünen bu insanların dünyasını aşk, savaş ve ihanet dokuyordu...

Neredeyse kırk yıl hüküm sürmüş olan bu kraliçenin yaşam öyküsünü anlatıyor. Semiramis'in kendi anlatımları ile yazılmış olan bu kitabı beğeniyle okuyacağınıza inanıyoruz.

Grup kadınlara önemli mesajlar veriyor

Gurbet "erkekler bir adım atıyorsa, kadınların artık gerçekten 2-3 adım birden atması gerekiyor. Çünkü egemenlikten kaynaklı, çok fazla geri plandayız. Ve bu zamanı, geride kalmanın zamanını kapatana kadar çok fazla adım atmamız gerekiyor. Kendi eğitimimizi gerçekleştirmeli, sosyal aktivitelere katılmamız. Tiyatro, müzik olabilir, panel olabilir. Kadınlar, geri planda olmayı bir kader olarak görmekten vazgeçmeli ve kendilerini geliştirmeli" diyor.

Emine Kavak da, "herkes okusun, eğitimini gerçekleştirsin, erkeklerin egemenliği altında kalmasın, müzik sanat alanında kendilerini geliştirsinler. Eğitim kesinlikle şart" diyor.

Bir ritm ve tiyatro grubu kurmayı hedefleyen Koma Çarçela, kadının sanatsal gelişim umuduna umut katıyor.

Çoban Köpeği ve Kurt

Dağlardaki koyun sürülerinden birine aç bir kurt dadanmış. Çoban ne yapsa ne etse bu kurtla başa çıkamayacağını anlayınca sonunda çareyi bir çoban köpeği edinmekte bulmuş.

Çoban köpeği gerçekten de kurda karşı yaman direniyormuş. Ama koyunların sayısı çok olduğundan kurt, bir o yandan bir bu yandan sürüye yaklaşıyor ve çoban köpeğinin bütün dikkatine rağmen sürüden koyun çalmayı beceriyormuş.

Köpeğin canına tak etmiş kurdu oyunlar. Uyuyamaz, dinlenemez olmuş. Sahibine karşı yüzünü kara çıkarmak da istemiyormuş.

Sonunda köpek dayanamamış ve kurdu ininde bir gün ziyaret etmiş: "Kurt kardeş" demiş. "Tamam, seni anlıyorum, senin de karnın acıkıyor ve sana yiyecek veren bir sahibin de olmadığından bir yerden yiyecek bir şeyler bulmak zorundasın. Ama sana bu yakışır mı? Kocaman kurtsun,

kendinden küçüklerle uğraşıyorsun. Onları tuzağa düşürüyor, yakaladığını çalıp götürüyorsun. Oysa senin gibi böyle güçlü kuvvetli bir hayvan hep kendi gibi büyüklerle boy ölçüşmeli! Aslanla, kaplanla savaşmalı! Masum koyunları ve körpe kuzuları değil, yaban öküzlerini, zebraı avlamalı"

"Benim sevgili arkadaşım" demiş kurt., "biz senle uzaktan kuzen sayılırız. Ama dünyalarımız farklı. Sen kendinden güçlü birinin hizmetine girmiş ve bütün dünyayı onun gözünden görür olmuştun. Ben ise bağımsız yaşamam. Hayatımı sürdürmek için önüme çıkan bütün fırsatları değerlendiririm. Avımı yakalarken de ayırım yapmam. Hangisi kolaysa onu avlarım. Ancak böyle yaşayabilirim. Benim dostum düşmanım bellidir.

Koyunlar, benim can düşmanları olduğumu iyi bilirler. Ama senin sahibin ne yapıyor? Onların dostu gibi görünüyor. Onları koruyor, hatta sen gibi akılsız kuzenlerimi de yanında çalıştırıyor.

Ama ne için, sana sorarım? O koyunları canı istediğinde kesip yiyebilmek için! Ya da yemeleri için başkalarına satmak için! Görün mü ya!

Şimdi hangimiz daha dürüstü? Ben aç kalınca, saklamadan gizlemeden gider bir tane yakalarım. Senin sahibin ise binlerce koyunu kesip yer.

O nedenle ben haklıyım. Bilenen düşman, dost görünen gizli

düşmandan daha hayırlıdır!"

Çoban köpeğinin akli karışmış bu sözleri duyunca. Gerçekten de kurt kendi açısından haklıymış.

Çocuklardan Barış Mesajları

Almanya, Fransa ve Hollanda'da yaşayan Kürt, Türk çocuklarıyla sizler için özel bir röportaj yaptık. Çocuklar barışı değerlendirdiler. Çocuklar güzel bir dünya için barış istediklerini söylediler.

Umut Yıldırım (11): Barışı savaş olduğu için istiyorum. Amerika dünyaya savaş açtı. Müslümanlarla Hristiyanlar savaştı. İnsanlar çok öldü. Ama insanlar düşünmüyor mu çocuklar yalnız kalıyor.

Bombalar atıyorlar ama ölenlerin kim olduğunu bile bilmiyorum. Irak'ta böyle yaptı Amerika. Kimler öldü bende bilmiyorum. Ama çok bomba atıldılar.

Rohat Atasoy (9): Barış dünyadır. Ben dünyayı dolaşmak istiyorum. Havuzlu büyük bir evimin olmasını hayal ediyorum. Sonra da doktor olup insanları iyileştirmeyi hayal ediyorum.

Ben insanları gidip Mardin'de iyileştirmek istiyorum. Çünkü oradaki insanların doktoru yokmuş. Barış içinde olursak ben oraya gidebilirim. Ama şimdi Televizyonda izliyorum. Mardin'i bombalıyorlar. O zaman ben nasıl gideceğim oraya. Ben oraya çok seviyorum.

Yekbun Bayvar (11): Barış istiyorum. Kadınlar çok çalışıyor ama çocuklarına elbise alamıyor. Çünkü savaş var. Ben Kürdistan için barış istiyorum. Çocuklar ve

kadınlar çok zorlanıyor. Ben televizyondan gördüm, polisler en çok kadınları dövüyor. Kadınları dövmesinler. Ben büyürsem ve oraya gidersem beni de döverler. Barış istiyorum ki, kimse kimseyi dövmesin.

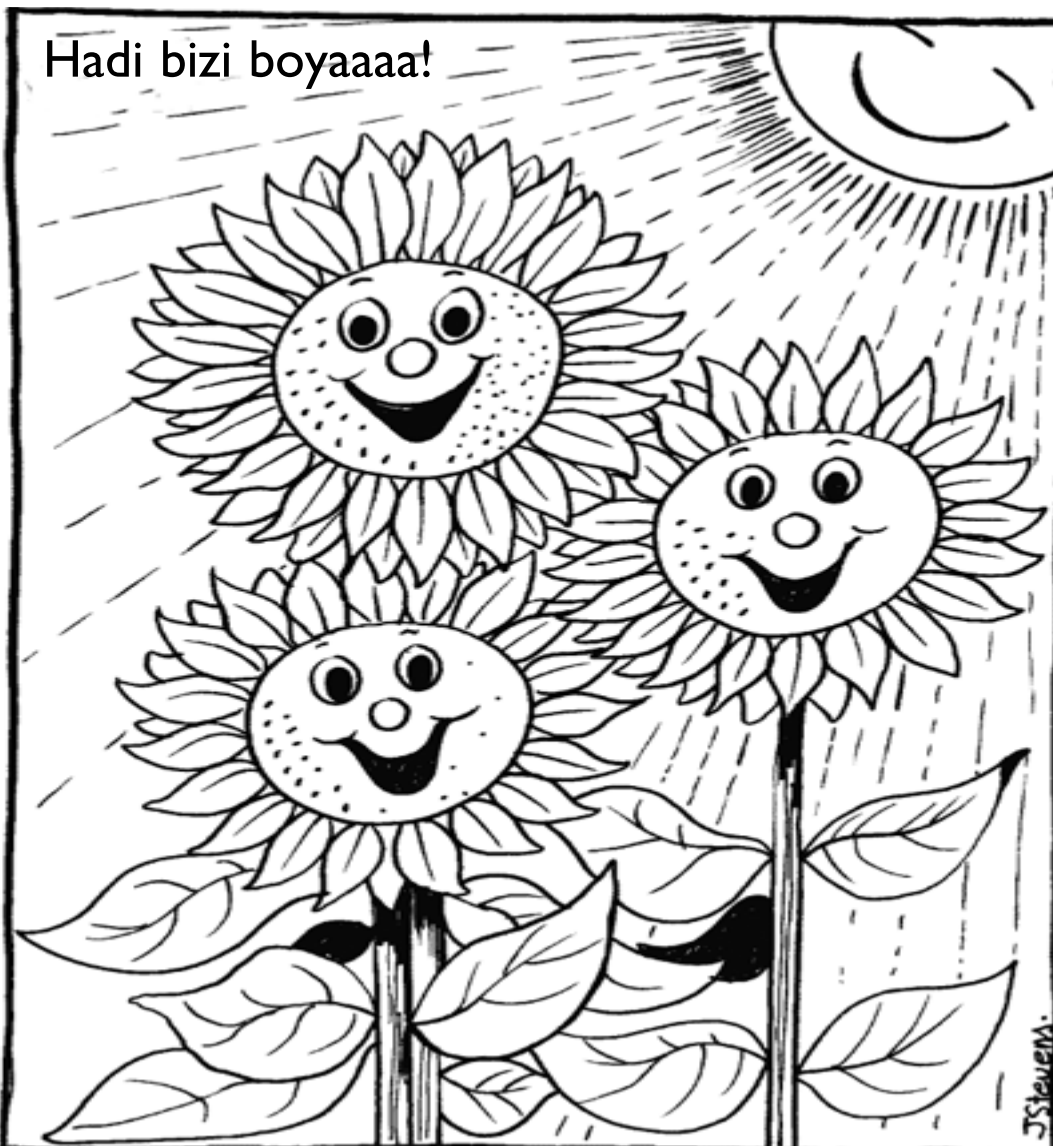
Pelşin Atasoy (12): Barışı seviyorum. Çünkü savaş iyi bir şey değil. Neden Türk devleti böyle yapıyor. Bize kızışlarsa söylesinler. Konuşalım. Ama neden böyle yapıyorlar, Kürtleri öldürüyorlar. Haritaya bakıyorum. Orada anem ve babamın söylediği Kürdistan yok. Benim ülkem Kürdistan ise neden orada yok. Haritaya Kürdistan'ı artık koysunlar.

Ben Türkiye'de polislerin ne yaptığını gördüm. Bir kez bizim

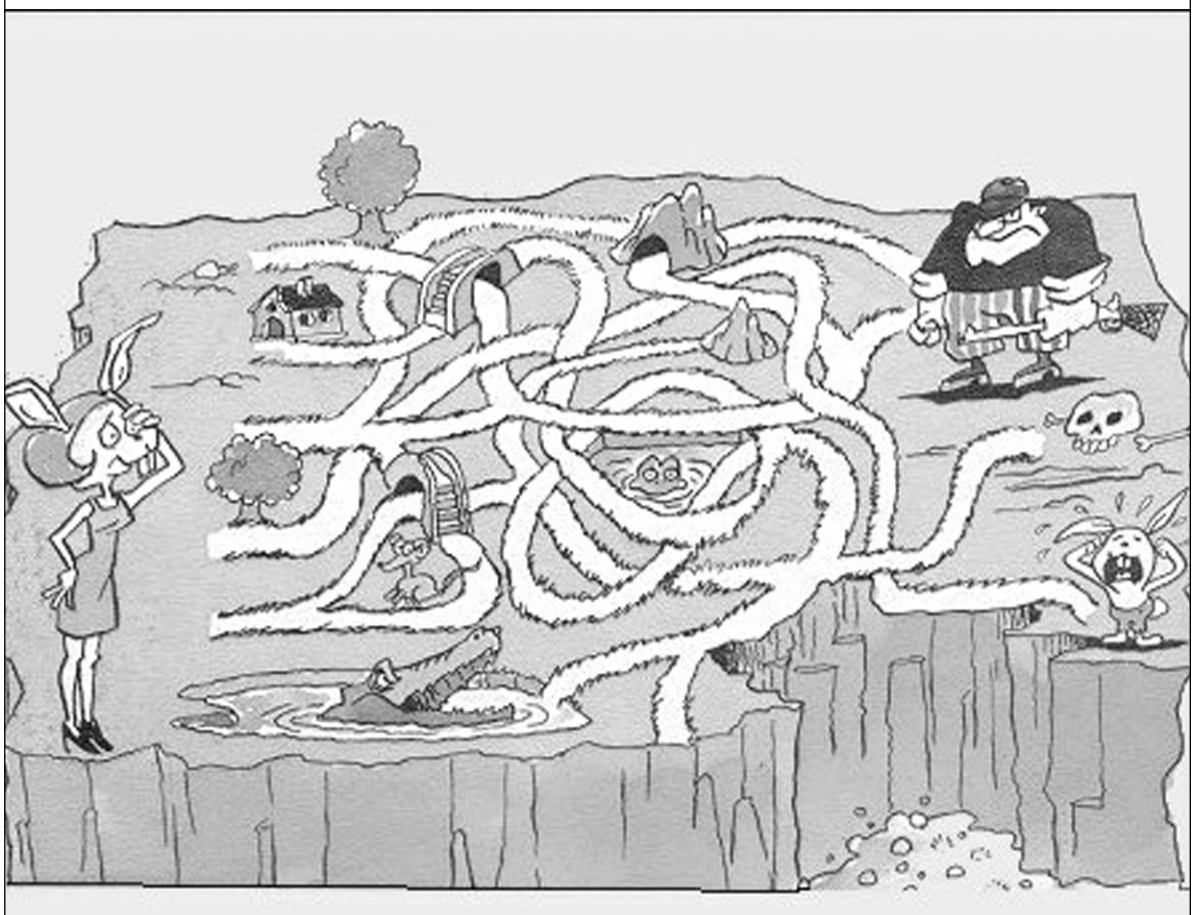

eve geldiler. Annemle babama benim gözlerimin önünde işkence yaptılar. Çok korktum. Çişim geldi. Ama korkudan tuvalete bile

gidemedim. Bizim çanak antenimizi kırdılar polisler. Babama tokat attılar. "Seni öldüreceğiz" dediler. Bunlar iyi şeyler değil.

Annesinin küçük Tavşancığı, yoldaki tehlikeleri aşarak kurtarmasına yardımcı olur musunuz?

Dünyayı Bu Sentez Kurtaracak

Sosyalizm-Feminizm-Ekoloji

2. Zilan Festivaline panelist olarak katılan Profesör Mary Mellor ile Sosyalizm, Feminizm, Ekoloji ve bu düşüncenin yaşamda nasıl uygulanacağı üzerine konuştuk.

Sosyalizm, feminizm ve ekoloji; bu üçlünün sentezinden bahsediyorsunuz ve buna ilişkin birçok çalışmanız da var. Bize biraz bu sentezi anlatır mısınız?

İki çeşit feminizm var ki, özellikle bunlardan çok korkuluyordu. Biri; kadınların seçme, eğitim, papaz olma hakkı vb. isteyen feministler idi. Gelişmiş ülkelerde bunlardan artık çok fazla bir korku yok. Aslına bakarsanız gelenekselliğe, ataerkilliğe karşı bir tehdit oluşturuyordu bu talepler. Diğeri ise; özellikle Amerika'dan kaynağını alan radikal feministlerdi. Bunlar, erkeği düşman olarak görüyorlardı. Erkeğin, kadına ve doğaya düşman olduğunu düşünüyorlardı. Yani erkekle birlikte çalışmak şeklinde ele almıyorlar, düşman olarak görüyorlardı. Daha geleneksel toplumlarda ve az gelişmiş ülkelerde kadınlar bunları anlamakta zorluk çekiyorlar tabii. Bunun iki nedeni var; birincisi, o ülkelerde erkeklerin de doğru düzen hakları yok zaten. Onlar da ezilmiştir. Dolayısıyla erkekle eşit düzeye gelmenin çok fazla bir anlamı, faydası yoktur. İkincisi, bu tür toplumlarda aile önemlidir. Radikal dediğimiz feminist kesimin temel özelliklerinden birisi aileyi dağıtma yaklaşımıdır.

Sosyalizm konusuna gelince, sosyalizm eskiden de çok erkeksiydi. Hem siyasi liderleri erkekti hem de diğer öncüler. Kapitalist sistem de, Sovyet tarzı sosyalizm de doğaya, çevreye karşı çok tahrip edici bir etkiye sahipti. Benim geldiğim akım, sosyalist feminizmdi. Bu, özellikle Avrupa ve Büyük Britanya'da güçlü olan bir akımdı. Biz erkeği değil, sistemi düşman olarak görüyoruz. Dolayısıyla bunları bir araya getirdiğin zaman -yani sosyalizmi, feminizmi ve ekolojiyi- önemli bir sentezin oluştuğuna inanıyoruz. Erkeklerin de içinde yer alabileceği bu sistemin gerekçelerini ortaya koyuyoruz. Bu sistem topluluklara, ailelere sahip çıkıyor. Aynı zamanda ekonomide farklı bir

sistem öngörüyor.

Sosyalizm, ekoloji ve feminizmin bir araya gelmesi, herkes için kabul edilebilir ve başkalarının da katılabileceği bir mücadele biçimini oluşturuyor. Gerçekten inanıyorum ki, bu üçlünün oluşturacağı güçlü sentez alternatif bir sistemi meydana getirecek. Bu sentezle yeni bir dünya oluşturacağız.

Nasıl bir dünya bu? Bize ekofeminist-sosyalist bir dünyayı biraz daha açabilir misiniz?

Ben doğanın bize doğrudan cevap vereceğine inanmıyorum. Yani doğadan, doğrudan doğrunun ve yanlışın ne olduğunu çıkaramayız. Bu noktada, birçok yeşilciyle de karşı karşıya geliyorum. Çünkü onlar doğayla uyum halinde yaşamak istiyoruz diyorlar, fakat bu uyumu geçmişte, mitolojide arıyorlar. Özellikle doğa toplumlarının böyle yaşadığını söylüyorlar. Fakat bu toplumları incelediğinizde, hepsinin uyum halinde yaşamadığını görüyorsunuz. Yani bazıları yaşıyor, ama bazıları da yaşamıyor. Mevcut sistemde, daha çok batıdaki sistemde tahribat çok ön plandadır. Toplumsal eşitsizlik var, doğa tahrip ediliyor ve yok oluyor.

Endüstriden önce, yani geleneksel denilen toplumlarda genelde kadınlar çok yoğun bir baskı altındadır. Dolayısıyla basit bir geçmişe dönüş, olduğu gibi kalmak, endüstriyel toplumlardan önceki toplumlara dönmek de bir çözüm olamaz. Bence bazı şeylerin farkına varmak gerekiyor. Toplumlarda aşırı bir eşitsizlik var, doğa tahribatı var. Birçok toplumda, kadın üzerinde büyük bir baskı söz konusu. Bunların farkına vararak, bunları tartışarak ve bilince çıkararak bir çözüme ulaşabiliriz.

Benim istediğim, insanların kendi kültürünü yaşatabilmeleri için zaman bulabilmeleri. İnsanların çok aşırı çalışmasını da istemiyorum. İnsanlar daha az çalışabilir ve hem teknolojiye hem sağlık sisteminden faydalanabilir. Faydalanmalıdır. Kaynaklar, komünler, topluluklar tarafından sahiplenilmeli. Şirketler daha karmaşık ürünler meydana getirmek için kaynakları bu toplulukların izniyle kullanabilmeli. Ne üreteceğinin kararı, şirketler tarafından değil topluluklar tarafından ve

rikmeli. Yani bir tüketici kurumu değil de, insanların ihtiyaçlarını karşılayacak bir kurum olabilmeli. Yerel kültürlerin ürünleri, zanaatları da olmalı. Tabii aynı zamanda sömürgeciğe dayalı bir ticaret değil, ama doğacı bir alışveriş de yapılabilir. Ben buna yerelliklerin enternasyonalizmi diyorum.

Fakat burada hemen şunu da söylemek istiyorum; çünkü bunu bir tehlike olarak da görüyorum, çok fazla yerelcilik vurgularsak tehlikeli bir milliyetçilik biçimi de ortaya çıkabilir. Dolayısıyla benim kastım, yerel kültürleri silip süpüren bir uluslararası sistem değil, yerel kültürlerin kendisini var edebileceği bir uluslararasıdır.

Peki tüm bu bahsettiklerinizi ne tür çalışmalar altında sürdürüyorsunuz?

Benim yaptığım akademik çalışmaların her biri bir eylemdir. Northumbria üniversitesinde profesör olarak çalışıyorum. Çok yer değiştirmedim, çünkü ben kariyerime inanmıyorum. Eğer böyle bir çalışma yapmak istiyorsanız, o yerel topluluğun bir parçası haline gelmeniz gerekiyor. Dolayısıyla ben 30 senedir orada çalışıyorum. Orada bir çevre oluşturduğum ve o topluluğun bir parçası oldum. Her zaman yerel siyasete dahil oldum. Eskiden işçi partisinin üyesiydim. Ancak işçi partisi sağa kaymaya başladığında onlardan ayrıldım. Sosyalist siyaset, yeşil siyaset yapmaya devam ettim. Kadın gruplarıyla çalıştım. Her zaman siyasal eylemliliklerim devam etti.

Burada ilk olarak kadın barış kampları yapıldı. Özellikle 1981 başlarında İngiltere'deki Amerikan askerleri üslerine karşı eylemler yapıldı. Ve kadınlar orada kadın eylemlilikleri olarak barış kampları kurmaya başladı. 1979'da Margaret Thatcher iktidara geldiğinde çok fazla sağa kayacağımızı biliyordum. Böyle bir siyasal eylemciliğin ve aktiviz-

min çok fazla bir şey başaramayacağımı da biliyordum. Ve bu nedenle tüm gücümü yeni bir alternatif yaratmaya ve oluşturmaya verdim.

Şu anda üzerinde çalıştığım diğer bir proje de, farklı komünlere yönelik alternatif sistemler oluşturmak. Mesela kredi birlikleri, kooperatif oluşturma, komünal işletmecilik gibi.

Örnekleri var mı peki?

Tabii oluşturuyoruz. Kredi birliklerinin amacı, insanları bankacılıktan ve tefecilikten kurtarmaktır. Mesela oluşturduğumuz sistemde, herkes haftada biraz para biriktiriyor ve o kredi birliğine veriyor. Biri kredi istediğinde, çok küçük bir faiz oranıyla oradan alabiliyor. Dolayısıyla bankaya ya da bir tefeciye muhtaç kalmıyor.

Diğer bir çalışmamız da; sosyal işletmecilik ya da sosyal çalışmalar için para yatırma. Birçok insan bankaya yüksek faiz oranlarıyla para yatırıyor. Biz ise şimdi bu insanları, paralarını sosyal işletmeciliğe, sosyal çalışmalara yatırmaları için ikna etmeye çalışıyoruz. Hediye olarak değil, bir yatırım olarak tabii. Belki faiz oranı yüksek değil, ama insanları bu tür çalışmalara para yatırmaları ve bu paranın da sosyal projelerde işlenmesi için ikna ediyoruz. Ayrıca böyle sosyal bir projede işletilen paranın faydasını ölçmenin araçlarını oluşturmaya çalışıyoruz. Yani insanlar paralarının biçülebilir ve kıyaslanabilir bir biçimde nereye gittiğini görebilsinler.

Geçmişte çalıştığım diğer bir alan da kooperatiflerdi. İngiltere'de kooperatifleri geliştirme projeleri oluşturuyoruz. Önümüzdeki yıllarda daha çok alternatif ekonomi üzerine çalışacağım. Zaten şimdi de Uluslararası Feminist Ekonominin Birliği

adında bir örgütte çalışıyorum.

Şimdiye kadar çok yerde çalıştım. Fakat İngiltere dışında çok fazla özgün çalışma yürütmedim. Çünkü ben daha çok yaşadığım yerde, yerelde yani İngiltere çapında yapıyorum bu çalışmalarını.

Gazetemiz aracılığıyla Kürt kadınlara vermek istediğiniz bir mesaj var mı?

Herşeyden önce bu kadar güçlü bir Kürt kadın hareketinin mevcudiyeti beni çok sevindiriyor. Dünyanın her yerinde bu tür kadın hareketlerini görmeyi ben de çok istiyorum. Kadınların bu tür konulara gösterdikleri ilgi için de gerçekten minnettarım. Çünkü bu kadın hareketi sadece güçlü bir kadın hareketi değil, aynı zamanda çok verici bir hareket. Özellikle de Kürtlerin Mezopotamya'ya dayanan kültüründe kadının ve erkeğin eşit olarak durması çok büyük bir olgunluk ifade ediyor. Bu geleceğe dönük bir ışıktır bence.

Benim yapmak istediğim doğrudan Kürt kadınlarıyla çalışmak ya da Kürdistan'da lokal, yerel bir çalışma yürütmek değil, başka kültürler gibi Kürt kültürü ile de batı emperyalizminin yatağını durdurmak istiyorum. Fakat bu konuda hayalci de değilim. Birçok kültürün ataerkilliğini biliyorum. Tahmin ediyorum ki, Kürt kültürü de bundan etkilenmiş durumda. Tüm bu etkileri ortaya çıkarmak ve esas olan kültür üzerinden yeni bir yaşam kurmak önemli. Ve Kürt kadınlarının da bunu yapmaya başladıklarını görüyorum. Bu çok sevindirici.

Mary Mellor Kimdir?

1946 yılında Cornwall'da doğdu. Sosyoloji, ekonomi politik, ekoloji politik ve feminizm üzerine çalışan Mellor, Northumbria üniversitesinde sosyoloji profesörü.

İngiltere ve Portekiz'de kooperatiflerin gelişmesiyle uzun süreden beri ilgilenmekte ve Sınırları Yıkmak adlı kitabı için altı yıldır sosyalizm, feminizm, ekoloji, ekonomi ve antropoloji üzerine incelemeler yapmaktadır. Bu konuda çok sayıda bildiri yazmış ve sunmuş, çok yakın bir dönemde ise Avustralya ve Amerika Sosyalist Düşünürler yıllık konferanslarına bildiriler sunmuş. Catalist, New Grond, Science and Culture, Argument, Capitalism, Nature, Socialism ve Environmental Politics'de makalelerin yazarı. Sınırları Yıkmak isimli kitabının dışında Feminizm ve Ekoloji isimli kitabı da yayınlanmış. Ayrıca Frances Hutchinson ve Wendy Olsen ile birlikte hazırladıkları diğer bir çalışması da The Politics Of Money'dir. Mary Mellor, Newcastle'da eşi ve iki çocuğu ile birlikte yaşıyor.

İletişim adresi: m.mellor@northumbria.ac.uk

Dr. İlhan Diken

Osteoporoz (Kemik Erimesi)

teporozla bağlı kırık gelişmektedir.

Osteoporoz gelişiminde çeşitli risk faktörleri mevcuttur. Kemik mineral yoğunluğunun düşük olması, osteoporozla ilgili kırık oluşması açısından önemli bir risk faktörü olduğu gibi, bu mineral yoğunluğunun düşük olmasını sağlayan risk faktörleri de mevcuttur.

Bu risk faktörlerinin bir kısmı değiştirilebilen ve diğer bir kısmı da değiştirilemeyen faktörlerdir. Genel olarak risk faktörleri yaş, genetik faktörler, ırk, hormonal durum, beslenme, çeşitli hastalıklar ve kullanılan çeşitli ilaçlar olarak ana başlıklar halinde toplanabilir.

Yaşlı olmak, kadın olmak, erken menopoza veya menopoza sonrası dönemde bulunmak, beyaz ırk, sarışın ve ince yapılı olmak, ailede osteoporoz ve osteoporozla ilgili kırık öyküsü olması, düşük C ve D vitamini alımı, hareketsiz yaşam, sigara, alkol, fazla kahve tüketimi, romatizmal hastalıklar, şeker, tiroid ile ilgili bazı hastalıklar, kortizon, heparin gibi çeşitli ilaçların kullanımı birer risk faktörüdür.

Fiziksel aktivite kemik kütlelerini artırır. Hareketsiz veya yatağa bağımlı kişilerde kas kütleleriyle birlikte kemik kütleleri de azalır. Egzersizlere gelişme çağından itibaren hayatın her döneminde yer verilmelidir.

Kalsiyumun bağırsaktan emilebilmesi için D vitamini gerekmektedir. Derimizde bulunan inaktif D vitamini, güneş ışınları ile aktif hale geçer. Güneşe yeterli maruz kalmayan kişilerde D vitamini eksikliği olur, kalsiyum bağırsaktan emilemez. Vücudun her tarafının giysi ile kapatılması kadınlarda D vitamini eksikliği yaratarak, erken yaşlarda osteoporoz görülmesine

neden olmaktadır. Yaşlıların evden fazla çıkamamaları sonucu güneşten yeterli faydalanamadıkları için de osteoporoz daha da kolaylaşır.

Osteoporozdan en fazla etkilenen kemikler omurga, kalça ve el bilek kemikleridir. Belirgin bir neden olmaksızın veya şiddetli olmayan düşme ve çarpmalarda bile osteoporoz gelişen kemikler kolaylıkla kırılabilir.

Osteoporoz gelişen kemikler genellikle yapılan tedavilerle tam olarak normale dönemeyebilir. Ancak kemik kaybı tedavi ile durdurulabilir, hatta bazen bir miktar kemik kazanılır.

* Çocukluktan itibaren kalsiyumdan ve D vitaminlerinden yeterli ve dengeli beslenmeye çalışın.

* Düzenli spor yapın (Yürüyüş, merdiven çıkma, tüm vücut egzersizleri)

* Güneşli günlerde açık havada cildinizi güneşe tutun.

* Sigara, alkol, ve aşırı kahve tüketiminden vazgeçin.

* Kemik yıkımını arttıran ilaçlar (kortizon, heparin, tiroid hormonu, epilepsi ilaçları) kullanmaktan kaçının.

* Menopoza erken girerseniz veya kemik metabolizmasını etkileyen hastalığınız varsa erken tedavi için doktorunuza başvurun.

Ayaklar ve Bacaklar

Yorgun ayaklar için: Ayaklar birkaç defa soğuk ve sıcak suya dönüşümlü olarak sokulur. En son soğuk suya sokulur. Ayaklar tuzlu su banyosuna daldırılır. İstenirse tuz yerine, biberiye, papatya, meşe yaprağı kullanılabilir.

10 gr. Kekik, 15 gr. Biberiye, 25 gr. Nane, 20 gr. Papatya, 20 gr. Mercanköşk, 1 litre su. Bitkiler karıştırılır ve 1 litre suya bir komposto kaşığı bitki eklenir. 5 dakika kaynatılır ve süzülür. Karşım soğuyunca bir leğene konur ve ayaklar bu karşıma daldırılır.

Ağrıyan ayaklar için: Limon suyu ile elma suyu karıştırılır ve ayaklara sürülerek, ovuşturulur.

Ayak şişkinlikleri için: Sardunya yaprakları iyice ezilir ve şişlikler üzerine sarılır.

Düşük tabanlar için: 2 çorba kaşığı peilin, 2 fincan rom içinde bir hafta bekletilir. Süzülerek şişeye konur. 3 hafta boyunca uyumadan önce ayak tabanlarına ovuşturularak sürülür.

Üşüyen ayaklar için: Kırmızı toz biber talk ya da kaolin ile karıştırılır. Pudra gibi ayak tabanlarına serpilir ve çorap giyilir. Ayaklar kısa sürede ısınır.

Tırnağı ete batan ayaklar için: Tırnak eti zedelenmiş ya da yara olmuş ise, toz haline getirilen şap, yara üzerine serpilir. Diğer bir yöntem; suda eritilen şap ile batan kısma kompres yapılır.

Nasırtaşmalar için: Yaz mevsimine açık ayakkabı, sandalet giyilir.

Ayaklar 10-15 dakika sıcak biberiyeli suda bekletilir. Nasırlı kısımlar zeytinyağı, hintyağı veya lanolin ile ovuşturulur. Limon ortasından kesilir ve kabuğu soyularak ters çevrilir. Kabuk kısmına yağ konur ve kabuk nasırlı bölgelere sarılır.

Ayaklar karbonatlı sıcak suya batırılır ve sert kısımlar yumuşayınca kadar devam edilir. Daha sonra ayaklar kurulanır ve 4 çorba kaşığı zeytinyağına 1 tatlı kaşığı sirke eklenerek, bu karışım ayaklara ovuşturularak sürülür.

turularak sürülür. Sert kısımlar pomza taşı ile ovulur.

Bu uygulamalar nasırtaşmaya başlamış ama tam olarak nasırtaşmamış durumlarda etkilidir.

Nasırlar için: 1 adet soğan fırında pişirilir ve eşit miktarda sabun ile karıştırılır. Karşım ezilir ve bir bez yardımı ile nasırlı kısma sarılır. Çorap giyilir.

2 dilim beyaz ve bayat ekmeğe, 2 dilim soğan, 1 fincan elma sirkesi. Malzemeler elma sirkesi içinde 24 saat bekletilir. Ekmeğin dilimleri nasır üzerine yayılır ve üzerine soğan yerleştirilir. Bezle ayağa sarılır ve çorap giyilir. 1 gece bekletilir. Zor ama et-

kili bir yöntemdir.

Pütürlü dizkapakları için: Dizkapakları ıslatılır ve bir avuç badem unu ile ovuşturularak kurulanır. Dizkapakları henüz nemliken birkaç damla elma sirkesi ile sıvı yağ karıştırılarak masaj yöntemi ile dizkapaklarına yedirilerek kurutulur.

Bacaklarda kramp: Vücuda alınan C vitamini ve kalsiyum miktarı artırılmalıdır.

Terleyen ayaklar için: 150 gr. Talk pudrası, 50 gr. Magnezi kalsine, 50 gr. Asit borik, 15 gr. Asit salisilik, 50 gr. Şap. Malzemeler pudra halinde karıştırılır ve parmak aralarına pamukla sürülür.

Pratik öneriler

- Buzdolabındaki nemi almak için, dolaba içi tuz dolu bir kap konur.
- Konserve açıldıktan sonra cam kavanozda saklanırsa daha dayanıklı olur.
- Pişirdiğiniz kek kalıbından çıkmıyor ise, kabın altına ıslak bir bez yayararak biraz bekletin
- Yumurta lekesini çıkarmak için önce soğuk suda bekletmeli sonra ılık sabunlu suda yıkamalısınız.
- Balık kokusunu çıkarmak için yıkama suyunun içine bolca kahve telvesi atın. Sonra bolca durulayın.
- Çaydanlığınızın içinde biriken kireç tortusunu temizlemek için, içine sirke koyarak 15 dakika kadar kaynatın.
- Çamaşırdaki pas lekesi için lekenin üzerine limon damlatılıp ütülenir.

Yemek tarifleri

Şekerpare

Hazırlama süresi: 35 dakika
Servis (kaç kişilik): 10 kişilik

Malzemeler:

4 tepeleme su bardağı un
1 paket (250 gr) margarin
3/4 su bardağı pudraşeker
1 paket vanilya
1/2 limon kabuğu rendesi
3 adet yumurta
1 çay kaşığı karbonat
1 kahve fincanı badem veya fındık Şurubu
3 su bardağı tozşeker
3 su bardağı su
1/4 limon

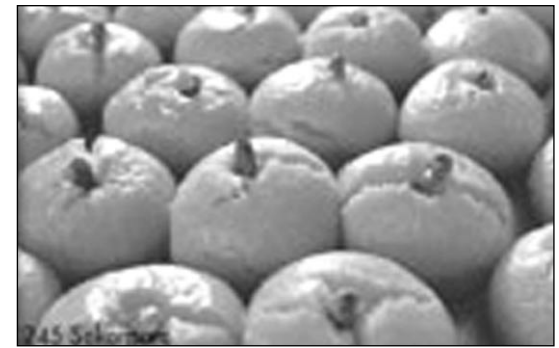
Yapılışı:

1. Cam bir kasede, yağlı pudraşekerle karıştırılarak beyazlatın. Yumurtaları teker teker yağa yedirin; un, vanilya, limon rendesi, karbonat koyup yoğurarak bir hamur yapın. Nemli bir bez altında 10 dk dinlendirin.
2. Hamurdan ceviz büyüklüğünde parçalar

alıp yuvarlayarak hafifçe bastırıp yağlanmış fırın tepsinine sıralayın.

Ortalarına kabukları çıkarılmış birer badem ya da fındık koyun. Orta ısı fırında açık pembe renkte pişirin.

3. Ölçülü şekerle suyu 5 dk kaynatın. Limon suyu sıkıp kabuğunu içine atın. Fırından çıkardığınız zaman şekerparelerin üzerine soğuk şurubu gezdirin. Afiyet olsun!

Suyun Kaldırma Kuvveti

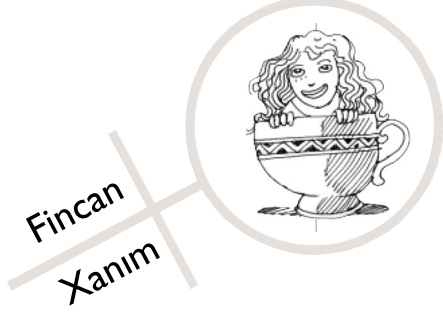
Bir yazıya "mesaj vere- rek gireyim" halini yaşadığımda, kendimi Demirel gibi elimde şapkamla, demiryolu açılışındaymışım gibi hissediyordum. Fakat durumları abartma halimizi daha ilk cümlede mesaj vermeden nasıl izah edeceğim, onu da bilmiyorum. Nedir meselemiz bu hafta? Efendim meselemiz

tatil halleri ve deniz... Bir "ön not" ile girelim konuya. Gölümden geçen, semizlemekten boynu bıçağa gelmiş Başbuğ'un Kürtlere ilişkin şirin vecizeleri ve mahallelerde tüp dolmuş tesisleri kadar tehlikeli olan "Ülkü Ocakları" üyesi delikanlıların faaliyetlerini yazmaktı. Zira bir elleri bacak aralarında, diğer elleriyle kurt figürü çıkarmaya çalışan, ayaklarıyla insan ezen bu zat-ı muhteremleri ayrıntılı ele almak gerektiği hissiyatındayım. Ama size söz, dersime çalışıp, bir dahaki sefere itina ile üzerlerinde duracağım.

Televolelere frikik yapan sanatçıların tatil halleri değil, doğrudan orta sınıf olsun gündemimiz. Peki nedir bizi bu meseleyi ele almaya teşvik eden? Yukarıda da dediğimiz gibi abartma halimiz. Yani onbir buçuk ay boyunca çalışıp veyahut da yiyip içip yatıp, onbeş gün, bilemedin bir haftalık tatilde suyun kaldırma kuvvetini ziyadesiyle irdelememiz...

Yüzme öğreten babalar, güneşlenen anneler, genç kızlar, su da top oynamalar ve öğütler... Bir abartı bir abartı ki sormayın. Zaten bayramlar, düğünler ve tatiller, inanılmaz bir abartı içinde geçer. Düğünlerde saçlara boca edilen simler, fiyonklu topuklu ayakkabılar ile mayolar ve aksesuarlar arasında bir fark göremiyorum şahsen. Adı üstünde tatil... Peki ne hacet var tatilde bu kadar kasmaya?

Biz yine tatil tiplerini irdeleyerek davranışları sorgulayalım en iyisi?

Denizin anaları!

Bunlar daha çok site sakini "abla"lardır. Tüm yazlıkçılar buluşur ve "ev hanımları", artık yüzmeyi öğrenmiş çocuklarını kıyıda bırakarak, denizin kıyıya yakın bir bölümünde -boyu geçmeli, racon odur- halka oluştururlar. Muhabbet daha ziyade karın yağlarının nasıl eritildiğine yöneliktir. Ortada duran "deniz anası", diğer kadınlara dersler verir. Bu esna, herkesin bol keseden atacağı esnadır. Çünkü görünen kısım sadece kafadır. Gövde görünmediğinden, herkes bol keseden atabilir. "Valla bir hafta suya girdim, resmen topladı karnımı, gelmeden önce tartıldım yetmişbeşim, şimdi yetmiş olmuşum..." Böyle somut örnekler verilmesi, herkesin ilgisini çeker ama yazık ki kimse bunu tespit edemez, inanamak istediğine inanır. Deniz anası, muhabbeti genişletir. "Aaaaa, ama kızlar bakın, zeytinyağından başka yemem ben! Patlıcan mı yiyen misal, ne diye kızartıyorsunuz ki, közleyin hemencecik! Bakın, bizim ülkemizdeki her ürün aslında çok sağlıklı. Bizim ekmeğimiz kilo aldırılmaz! Biz bilmiyoruz yemesini, pişirmesini. Kilo dediğin basittir kızlar!..."

Fasıl biter, "Hadi biraz güneşlenelim" evresi başlar ki bu evre herkesin bir diğerini fena halde incelediği, vücudunuzun kaçacak delik bulamadığı evredir. Herkes arkada kalmak, bakışlardan kurtulmak ister ama deniz anası bir yolunu bulup en sona kalmayı başarır.

Dolmacılar...

Dolmacı kesim için denizin

manası biraz daha farklıdır. Onlar, yazlıklarında hısm akraba ağırlayıp ta yaz yemekleri yapma derdinde olanlardır. Zeytinyağlılar burada da acayip bir hünerle sergilenir. Yenilir de yenilir. Bu yeme faslına izah eden cümleler vardır ki benim bittiğim cümlelerdir: 'Yiyin, açık havadır nolcak be! Ay zaten denize giriyoruz, yoruluyoruz...' Denize yüklenen mana en fazla da burada geçerlidir. Alınan her türlü kalorinin deniz tarafından geri alındığını zanneden bir kesimdir bunlar. Yanlış bilgiler, bir diyetsiyen ustalığı ile elden ele dolaşır ki bu yıl tatil yapma fırsatı bulursanız, sahillerde kocaman göbekli kız ve erkek çocuklarına dikkat etmenizi öneririm şimdiden.

Bu kesimin bir diier versiyonu, orta yaşlı kadın ve erkekler topluluğudur. Kıyıda kurulan masada, 40 derece sıcakta, "nasıl olsa denize gireceğiz" diyerekten üzerlerinde mayo olmak suretiyle içli köfte ve lahmacunlar yiyenlere de bizatihi tanıklık etmiş bulunmaktayım.

Efendim bunlar yemekle ilgili kıssımlardı. Bir de bahsettiğimiz üzere biriktirdikleri yağları bir saat suya girmek sureti ile eriteceklerini zannedenler vardır. Bunlar denizden çıktıktan sonra kendilerini en az Hacca gitmiş gibi veyahut da günah çıkarmış gibi "hafiflemiş" hissederler. Çok mesut dolaşırlar ortada. Tabii yazlık giysilerin geniş olması, fena bir sürpriz yapacaktır bu arkadaşlarımıza. Zira tatil bitip, nor-

mal giysilerine döndüklerinde, yedikleri tüm dolma ve sarmaların hemen orada, birer yağ yumrusu olarak durduğunu görecektir ki bu bir uyarı da olsun.

Ve bronzlaşım derdine düşenler... Bronzlaşma nedense güneşin faydasından yararlanma eşğini çoktan aşmış, inanılmaz bir hırsla dönmüştür. Suyun içinde iki defa kol kanat çırdıktan sonra, güneş tepedeyken yere uzanıp, saatlerce orada kalan, akşam da yoğurt kaymağından tutun, her türlü güneş yağına kadar, türlü deneyi, vücudunda oluşan balonları söndürmek için kullananlardır bu kesim. "Beyaz tenliyim ya, çarptı galiba" geypiği, kurtarıcı cümledir.

Efendim, çocuğuna yüzme öğretmeye çalışan babaların "korkmayacan, yeter ki su yutma" diye

öğütlemeleri, çocukların ise "ya ama baba yaaaaa, kendimi suyun üstüne kaldıramıyooooom" diyalogları zaten fondaki diyaloglardır. Ha keza, kadınlar güneşlenirken, kenarda bir araya gelip de "üstat" diye cümleye başlayan ve okey oynayan orta yaşta erkekler topluluğu, şeker pembesi bikiñiler ile salınan deniz kızları ve de "boğulan bi kız olsa da kurtarsam" diye pusuya yatan delikanlılar da tatilin gözardı edilmez tipleridir. Evet, diyecek bir şey kalmadı sanırım. Sabah yedide denize giren bey amcaların, denizden konsantre gençlik aşısı kapacaklarına olan inançlarını da saygıyla karşıladığımızı ekleyelim ve meseleyi kapatalım.

Herkes iyi tatiller!!!

fincani_xanim@mynet.com

İnsan Kaynakları Müdürü

Bir firmanın İnsan Kaynakları Müdürü ölür ve göğe yükselir. Kapıda bir melek onu karşılar ve şöyle der: "Size bir şans vereceğiz. 24 saat boyunca cehennem ve 24 saat boyunca cennete gideceksiniz. Hangisini daha çok severseniz, sonsuza kadar orada kalma şansınız olacak."

İnsan Kaynakları Müdürü bu fikri gereksiz bulur: "Aslında ben seçimimi çoktan yaptım. Bu yola başvurmamıza gerek yok. Ben cennete gitmek istiyorum."

Melek bunun imkansız olduğunu söyler: "Buranın da bazı kuralları var. Bu nedenle dediğimi yapmamız gerekir. Sonra seçim sizin."

Müdür çaresiz kabul eder. Bir asansöre biner ve yerin yedi kat altına iner.

Bir kapıdan içeri girdiğinde bir bar ki, yemyeşil bir golf sahasının üzerinde ve bütün sevdiği arkadaşları orada. Şeytan bile çok sevimli ona iyi davranıyor. Bütün gün golf oynarlar, beraber yemek yiyip, içki içerler.

Müdür çok eğlenir ve zamanın nasıl geçtiğini anlamaz. 24 saat dolunca anasörle yukarı çıkar ve cennetin kapısından içeri girer. Cennet de güzel ama fazla sakin bir yerdir. Bütün gün bulutların üzerinde arp çalır, şarkı söyler. 24 saat dolunca tekrar meleğin karşısına çıkar.

Melek sorar: "Evet kararınız nedir?"

Müdür cevap verir: "Bunu söyleyeceğimi hiç sanmazdım ama cehennemde daha iyi vakit geçirdim, oraya gitmek istiyorum."

Bunun üzerine asansörle yerin yedi kat altına iner. Birde görür ki her yer çöp dolu, pis bir koku sarmış etrafı. Dün çok eğlendiği arkadaşları da çöpleri topluyor.

Şeytana sorar: "Dün burası bir golf sahasıydı, yemek yedik, içki içtik. Bugün ne oldu, durum neden böyle?"

Şeytan cevap verir: "Dün seninle iş görüşmesi yapıyorduk. Bugün seni işe aldık."

Bu soruları cevaplayın

Niçin falcıya gitmeden evvel randevu almak gereklidir? Geleceğimizi bilemez mi?

Eğer bugün hava sıcaklığı 0 derece ise ve yarın iki kat daha soğuk olursa, yarın hava kaç derece olacaktır?

Niçin "tek heceli" kelimesini diyebilmek için dört hece kullanmaktayız?

Niçin limonlu gazozların içerisinde bir sürü suni tatlandırıcı varken bulaşık deterjanında gerçek limon suyu kullanılmaktadır?

Işık 300.000 km/sn hızla yayıldığına göre karanlık hangi hızla çökmektedir?

Işık hızında giden bir arabada oturduğumuzu varsayarsak, farları yakınca ne olur?

Niçin uçaklarda paraşüt yerine can yeleği vardır?

Eğer uçağın karakutusu kaza anında parçalanmıyorsa neden bütün uçak bu kutunun üretildiği maddeden yapılmamaktadır?

Eğer bir şizofren diğer kişiliğini ölümle tehdit ediyorsa, bir rehinelik durumundan söz edilebilir mi?

Tabelacılar greve giderlerse, ellerindeki pankartlara birşey yazabilirler mi?

Soyu tükenmekte olan bir hayvan, soyu tükenmekte

olan bir bitkiyle besleniyorsa ne yapmalı?

Neden koyunlar yağmur yağdığında çekmezler?

Eğer bir kaplumbağanın kabuğu yoksa çıplak mıdır yoksa evsiz mi?

Sağır ve dilsiz bir insan küfür ederse, annesi ellerini yıkamasını mı söylemeli?

Eğer trafik kazalarının çoğu evden çıktıktan 5 km sonra oluyorsa, insanlar neden 10 km öteye taşınmazlar?

Eğer dünya bir sahneyse, seyirciler nerede oturuyor?

Eğer polis bir mim sanatçısını tutuklarsa, ona da susma hakkını kullanabileceğini söylerler mi?

Eğer onları avlayamıyorsak bir turist mevsiminden nasıl sözedilebilir?

Eğer bir uçağın karakutusuna bir kazada hiçbirşey olmuyorsa, tüm uçak neden bu maddeden yapılmaz?

Eğer bir adam bir ormanın ortasında tekbaşına konuşuyorsa söylediklerinin yanlış olduğundan sözedilebilir mi?

Bunların tamamını akılcı bir şekilde cevaplayabilen kaç deli vardır?

Hindistan'da kadın olmak

Ve kadınlar, kadınlar, kadınlar... Nüfusu 1 milyarı çoktan aşmış bir ülkenin kadınları... Alıştığımız dilin kuraları ile anlatılamayacak kadar farklı bir ülkenin, farklı kadınları...

Hint insanı sıcak, olabildiğine sıcak, yardımcı olabildiğine yardımcı, yardım istemeseniz bile...

Evet duygulu doğru kelime bu 'duygu insanı.' O kendine özgü filmlerdeki gibi duygu yüklü ve renkli, taşıdıkları giysileri gibi renkli. Ve biraz karışık, yaşadıkları toplum gibi karışık...

Hindistan'a içinden bakan bir yabancı hemen anlayacaktır gördüğü her insanın dinini, geldiği bölgeyi ve yaşam stratejisini.

Ve kadınlar, kesinlikle kadınlar, Hindistan'daki ikincil konumlarına rağmen toplumun aynası olan kadınlar, kendilerine özgü kostümleri (sarı ve bancabi), mendi'leri (motifli kınaları) ve bindi'leri (alınlarına yaptırıldıkları renkli takıları) ile gerçek farklılıkları yaratan kadınlar. Taşıdıkları kostümler öylesine seçici ki sokakta gördüğünüz herhangi bir kadının hindu, müslüman ya da hristiyan olduğunu hemen anlayabilirsiniz.

Ve yarı çıplak dolaşanlar, tüm yoksullukları ile yalnızca bacaklarına doladıkları o küçük, küçücük örtüleriyle dolaşan Hindistan'ın gerçek yüzleri. Hindistan'da ve ülkemde izlediğim Hint filmleri apayrı dünyalar yaratmış gerçek Hindistan'dan apayrı dünyalar. Ve insanlar, bu filmlere gösterdikleri olağanüstü ilgi ile sanki hayal dünyalarda olmayı özler ve istercesine bu filmleri izleyen insanlar. Yaşamın içinde özgür olmayan kadınlar bu filmlerde olabildiğince özgür, neredeyse

geleneksel kıyafetlerin dışında kıyafet taşıyan kimse görmememe rağmen bu filmlerde hep modern giysiler taşıyan kadınlar. Olağanüstü danslar ve şarkıları ile Bollywood filmleri. Beni derinden etkileyen o Hindistan'ın kendine özgü, kendi rengini ve sesini taşıyan olağanüstü şarkılar. Yaşamın içinde olan bu şarkılar. Ve her zaman, her yerde görülebilen festivallerde, renkler ve danslar...

Ve tribal toplumu

Hindistan'da farklı bir etnik grup tribal toplumu, zaman zaman farklı bir din, farklı bir kültür. Doğa güçlerine, ağaca, aya, güneşe tapınan... Ve polisten korktukları kadar hiçbir şeyden korkmayan, Hindistan hükümetince açıkça dışlanan ve neredeyse yoksulluğa itilmiş bir toplum.

Hindistan nüfusunun neredeyse yarısı yoksulluk sınırının altında yaşıyor. BPL (Belong Poverty Line-Yoksulluk Sınırının Altı) kartı kulla-

nyorlar tıpkı bizim yoksullarımızın kullandığı yeşil kart gibi, tek fark Hintlilerin BPL kullanabilmesi için günde 1 doların altında geçindiklerini ispat etmeleri gerektiği. Hindistan'da yoksulluk görünen bir yoksulluk her yerde aşkar, hayatın içinde. İnsanlar sokakta yaşıyorlar, aileler, çocuklar, kadınlar, anlatmak o kadar zor ki, her yerdeler, her zaman, herkesle içiçe ve herkes...

Hep sessizlik, yalnızca, sessizce ve öylece oradalar, herkesle, herkesten, öylece, kimsesiz, yalınayak, öylesine zayıf, kimi zaman duvarların üstünde, kimi zaman kaldırım taşlarına serilen bir örtünün üstünde, öylece ve her yerdeler. Kaldığım evin ev sahibelerimin hizmetçileri var. Kast her yerde, kast kaldığım evin içinde. Slum'ların (derme çatma, bazen tenekeden, çel çöpten oluşturulmuş, hiçbir altyapının olmadığı küçük binaların genel adı, bizdeki gecekondu tanımlamasına yakın bir tanımlama) küçücük kadınlarının henüz 13'üne gelmeden hizmetçilik için verildiği bu kocaman evlerde bu küçücük kadınlar, onların kızları ve kızlarının kızları da hep hizmetçi olacak ve hizmetçi olarak kalacaklar. Kast çok güçlü anayasal olarak yasaklansa da.

Tribal kadınlar

Yoksul dibine kadar yoksul, öylesine zayıf öylesine küçük, küçücükler ki, öylece oturuyorlar, yerlere öylece, minnacık ve öylesine. Hindistan'ın bütün yoksulluğu bu küçücük kadınların adeta vücutlarına nüksetmiş. Ve çaresizler, kendileri gibi olan çocuklarıyla birlikte dibine kadar çaresiz. Tek talepleri 'yiyecek'. 21. asırda ve dünyanın bu tarafında kadınların tek talebi 'yiyecek'. Bu taraflarda temiz su bulmak hala problem. İnsanlar köylerini terk ediyorlar yokluktan, açlıktan

ve kentlin sokak yaşayanları oluyorlar, yine ve yeniden aç kalarak...

İki gün sürecek program için köylerden getirilen bu kadınlar, yüzlerce belki daha da fazla, kendileri için oluşturulmuş çadırın içinde oturuyorlar ve konuşmacıları, panelistleri dinliyorlar. Konuşmalar 'Gujarat dilinde' anlamıyorum. İndü (bana eşlik eden Hintli meslektaşım), İngilizce'ye çevirerek bana yardımcı oluyor. Bir süre sonra onlar konuşmaya başlıyorlar, ellerine aldıkları mikrofonda sefaletlerini anlatıyorlar, BPL kartına sahip olanlar yalnızca belli yerlerden alışveriş yapmak zorunda olduklarından dükkân sahiplerinin yolsuzlukları nedeniyle nasıl daha fazla aç kaldıklarından, nasıl sömürüldüklerinden bahsediyorlar.

Bense öylece seyrettim onları ve anladım bütün konuşmaları çünkü açlığın dili de rengi de aynı her yerde... İki gün yemek yiyemedim. Ve anladım birazcık da olsa açlığı. Gece üşüdüm, ölesiye üşüdüm ve anladım yersiz yurtsuzluğu birazcık da olsa.

Ve gece ellerimde meşalelerle yürüdük. Kadın yürüyüşü, 'besin güvencesizliğine karşı aş ve geçim talebi' ile büyük kadın yürüyüşü.

Yine ve yeniden yürümek yollarında dünyanın bu tarafında ve Tribal kadınlarıyla bu sefer açlığa karşı yürümek...

Ve kadınlar, hep aynı ve her yerde ezilen, sömürülen ama hep güçlü ve hep en önde...

Ve danslarıyla, yakılan ateşin et-

rafındaki danslarıyla 'Garba' yapan kadınlar...

Sanki hepsi benden, sanki hepsi benim...

Hindistan'da TATA Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde iken, henüz Hindistan'da ki o ilk günlerde, Hindistan İnsan Hakları Derneği yöneticisinin sözleri yankılanıyor birden kulaklarımda 'Hindistan'da insan hakları yok'. Evet en azından kadınlar için Hindistan'da insan hakları yok. Anayasal olarak yasaklansa da kast sistemi, satı sistemi (Hindu inancına göre; kocanın ölümünün ardından karısının da yakılmaya zorlandığı sistem), dowry sistemi (kadın evlenirken kadının ailesinin erkeğin ailesine para ve mülk vermesine dayalı sistem) gibi geleneksel sistemler hala yaşam alanı bulabiliyorlar. Bu sistemler İnsan Hakları Örgütleri'nin öncelikli çalışma alanlarını oluşturuyor iken Hint kadınlarının, Hindistan'da yarattıkları bir örgütlenme mücadelesi ile gözlerim aydınlanıyor aniden. İyi ki de Ahmetabad'da SEWA kadınlarını tanıdım. Dünyanın 700 bin kadın üyeye sahip tek kadın sendikasını...

Not: Bu yazı, uluslararası bir program nedeniyle yaklaşık 3 ay bulduğum Hindistan'a ilişkin gözlemlerimi ve zaman zaman da günlükümden alıntılar içerimdedir.

*Sosyal hizmet uzmanı

*Dr. Betül Altuntaş

Urfa'nın ilk kadın futbol hakemi

Urfa'nın ilk kadın futbol hakemi olan Nezahat Yıldırım 2000 yılından bu yana hakemlik görevini başarıyla yürütüyor. Futbol oynamanın ve seyretmenin erkeklerin rağbet ettiği bir spor olarak tanımlandığı günümüzde, sahada kadın bir hakemi düşünmek bile heyecan verici...

Nezahat Yıldırım'la futbol ve hakemlik üzerine konuştuk...

Hakem olmaya nasıl karar verdin?

İyi bir futbol izleyicisiyim. Lisanslı voleybol oynadığım dönemde hakem olmak için sınava girdim,

kazandım ve adaylık sürecim başladı. Fakat o dönemin il hakem kurul başkanı 'kız başına gelip ne yapacaksın' dediği için kızdım devam etmedim. Bir yıl ara verdim. Sonra komite değişti tekrar başladım. İl hakem lisansımı aldım. Maçlarda çıkmaya başladım.

Futbolcuların ve seyircilerin tepkisi ne oldu?

İlk dönemlerde beni kabul etmekte zorluk çektiler. Özellikle futbol kulüpleri... Kararıma tepki gösteriyorlardı. Hiç pes etmedim. Kararlılığımdan vazgeçemedim.

Futbol seyircisi çok çabuk holigan davranışlara girebiliyor. Bu seni ürkütüyor mu?

Maç sırasında kararlarımı itiraz edenler maç bitiminde 'Tebrik ederiz çok adil davrandınız' diye ithamda bulunuyorlar. Maç sırasında bazen tribünlerden 'hoca bu golü bize attır sana altın bilezik alacağız' diye bağıyorlar.

Bu tezahürat kadın hakemlere özel galiba... Kadınlar neden futbol hakemliğine ilgi duymuyorlar?

Mevcut atmosferden dolayı ilgi duymuyorlar. Stresli ve riskli bir iş

hakemlik. Ani karar verirken doğru karar almazsınız. Analizde güçlü olmanız. Oyuncuların ve seyircinin psikolojisini anlayabilmelisiniz. Ayrıca maçı yönetebilmek için fiziksel olmanız. Bütün bunlar, kadınların futbol hakemliğine ilgisini azaltıyor.

Buna rağmen Türkiye'de klasmanda ve FIFA'da görev yapan kadın hakemlerimiz var.

Şanlıurfa'da futbolun kadın seyircisi de yok, bunu neye bağlıyorsunuz?

Kadınlar genellikle eşlerinin maç gitmesinden, evde ekran karşı-

sında futbol seyretmesinden hoşlanmazlar. Oysa tribünlerde kadın seyircilerin artması holigan davranışları önleyecektir.

Gelecekle ilgili hedefleri neler?

Öncelikle okuduğum ön lisans İşletme bölümünden mezun olmak istiyorum. Futbol hakemliğini zor olmasına rağmen sürdürüceğim. Ve uluslararası kadın hareketinin içinde aktif olarak çalışmak istiyorum.

Gül San

Urfa

Sınıfsız Bir Toplum Yaratmak Hedefimizdir

Genel kadın çalışması yapan gruplara baktığımızda kadın çalışmasını tali görme anlayışı hakimdir. Kadınlarında bu bakış açısına sahip olması kadın çalışmasını zayıflatan, geri tutan bir anlayıştır. Mücadelede yer alan her kadının kendi kölelik zincirlerinden kurtulması için kadın çalışması yapmasını öneriyorum.

Emekçi Kadınlar Birliği, on yılı aşkındır Türkiye’de faaliyet yürüten bir kadın örgütüdür. Geçtiğimiz aylarda 3. Kurultaylarını gerçekleştirdiler. EKB Koordinatörü Çiçek Otlu ile örgütlülük, Kurultayda tartışılan konular, gelecek dönemde yapılacak projeler üzerine konuştuk.

● **Emekçi Kadınlar Birliği ne zaman kuruldu?, nasıl bir örgütlenme?**

10-11 Temmuz 1993’de 7 siyasi grubun sosyalist kadınlarının öncülük edip, örgütlediği Emekçi Kadınlar Kurultayı sonucunda kurulmuş olan EKB, sosyalist perspektifle kadın kitlelerini bilinçlendiren, mücadeleye sefer eden bir demokratik kadın örgütüdür.

● **Ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz?**

EKB kurulduğu günden itibaren pek çok kampanyayı örgütledik. Çeşitli kadın sorunlarının çözülmesi için mücadeleyi esas aldık. 1995 8 Mart’ında Kürdistan’daki kirli savaşı durdurmak için “Haksız Savaşa Hayır Yürüyüşü” örgütledik Amed’e.

1995’de Gazi katliamının ve ayaklanmasının ardından kaçırılan Hasan Ocak’ı bulmak için kayıplar mücadelesinin temel bileşeni olduk. 28 Mayıs’ta anaların öfkelerini buluşturmak için kadınlarla “Analar Kurultayını” örgütledik. 1997 yılında “cinsel şiddete hayır” kampanyası başlattık. Bu kampanyayı 2000 yılı Haziran’ında “Gözaltında cinsel şiddete ve tecavüze hayır” kurultayı yaptık. Emperyalist savaşa, NATO’ya karşı mücadelenin temel

bileşeni olurken, TCK’ya karşı mücadelede kadın gruplarıyla ortaklaştık. Dünya Kadın Yürüyüşü’nün örgütlenmesinde aktif yer aldık. Kadınların çocuklarını bırakabilecekleri parasız kreşlerin açılması için çalışmalarımız devam etmektedir.

Emekçi Kadınlar Birliği Merkez Yönetim Kurulu olarak, 30-31 Temmuz tarihlerinde yaptığımız toplantıda 3. Genel Kurulumuzun aldığı kararları hayata geçirmek için dönem politikalarımızı belirledik.

Genel Kurul’un EKB’yi en geniş kadın kitleleriyle buluşturmak, onlarda bir EBK’li kimlik yaratmak hedefini gözetiyoruz. Önümüzdeki 2 ay süresince yürütülecek bir kampanya başlatma kararı aldık. “Mutfakları değil, dünyayı istiyoruz. EKB’de örgütleniyoruz” şiarı ile yürütülecek kampanyada, kadınlar arasında aydınlatma ve örgütlenme

çalışmalarını yoğunlaştıracağız.

Dünya Kadın Yürüyüşü’nün de (DKY) bileşeni olan EKB, DKY’nin, “17 Ekim’de, yürüyüş güzergahında olan tüm ülkelerde merkezi eylemler yapılması” kararı üzerine Türkiye’de de Ankara, eylem yeri olarak seçilmişti. EKB olarak, 17 Ekim Ankara eylemine güçlü bir kadın kitlesi ile katılma hedefini önümüze koyduk.

EKB, yerelerde yapacakları çalışmalarla “barış” talebiyle 1 Eylül’e, “adalet” talebiyle 12 Eylül’e katılmayı, ardından da güçlü bir katılımı 17 Ekim’de Ankara’da olmayı amaçlıyoruz. EKB olarak, 17 Ekim’de merkezi eylem dışında uluslararası kadın dayanışmasını büyütmek için semtlerde de kadın yürüyüşleri yapmayı planlıyoruz. Önümüze koyduğumuz kampanyaların tek hedefi “daha güçlü bir EKB” yaratmaktır.

EKB, asimilasyoncu ve inkarçı politikalara karşı Kürt kadınlarıyla dayanışmayı da yükseltmeyi hedefliyor. Bu noktada anadil hakkı üzerinden bir çalışma yürüteceğiz. “Hepimiz Kürt kadınıyız. Anadilimizi istiyoruz” şiarıyla tüm illerde 6 Ağustos’ta çalışmamızın startını verdik.

● **Geçen aylarda kurultayınızı yaptınız. Yapılmasındaki amaç ne?**

2000 yılı Şubat ayında yaptığımız 2. Kurulumuzda aldığımız kararları iki yılda bir yapmaktayız. 3.Genel Kurulu toplamamızdaki amacımız merkezi güçlü bir EKB yaratıp, kadın kitlelerine gitme noktasındaki tukanıklarımızı, kadın kitleleriyle bütünleşmedeki geri çalışma tarzımızı aşmak, yerelerde kadın önderler yaratmaktır.

● **Kurultayda neler tartışıldı?**

Kurultayda “EBK’nin işleyişi ve yapısı”, “örgütlenme sorunları ve yerelleşme”, “mücadele araç ve biçimleri”, “EKB bülteninin politik çizgisi ve maliyesi” tartışıldı.

● **Kadının yaşadığı sorunlara yönelik öngördüğünüz çözümler neler?**

Kapitalist köleliğin ve cinsel köleliğin ancak özel mülkiyetin ortadan kaldırılmasıyla sona ereceğine

inanıyoruz. Sosyalizmin kadınların kurtuluşunda tek seçenek olduğunu düşünüyoruz. Bu nedenle işçi emekçi kadınların eşit işe eşit ücret alması sendikali sigortalı çalışması kölelik zincirlerinden kurtulması için mücadele ediyoruz. Kadın-erkek el ele sınıfsız bir toplum yaratmak hedefimizdir.

● **Türkiye’deki diğer kadın örgütleri ile ortaklaşmalarınız var mı?**

Kadın örgütleriyle dönemsel ittifaklarımız olduğu gibi kalıcı birlik-teliklerde oluşturuyoruz. DKY dönemsel hareket etmeye bir örnektr.

● **Son dönemlerde hem Türkiye’de hem dünyada gelişen kadın mücadelesine nasıl bakıyorsunuz? Ya da daha çok neler yapılması gerektiğini düşünüyorsunuz?**

Kadın mücadelesinde yer alan gruplar daha çok hedef kitlesi olan kadın kitlelerinden uzaklaştılar. Sosyalist perspektifle hareket etmeyen bir kadın hareketinin yaygın olması temel bir zayıflıktır. Emperyalist küreselleşme saldırısının boyutlarına ve sonuçlarına baktığımızda hem bizim coğrafyamızdaki hem de dünyadaki kadınların ilk sorunu yoksulluktur, işsizliktir. Cinsel kölelik politikasını esas alan kadın hareketleri kadın kitlelerinin temel sorununu yakalayamadı. Politikayı sadece belli bir kadın çevresine yaptı. Milyonlarca emekçi kadını kucaklayan, örgütleyen bir politik çizgi izlemedi. Coğrafyamızda geçekonu yıkımlarına karşı direnen kadınları kim görmezden gelebilir. Kendiliğinden yükselen bir kadın hareketinin yaratıcısı olan geçekonu kadınları bizim gitmemiz gereken yolu gösteriyor.

Genel kadın çalışması yapan gruplara baktığımızda kadın çalışmasını tali görme anlayışı hakimdir. Kadınlarında bu bakış açısına sahip olması kadın çalışmasını zayıflatan, geri tutan bir anlayıştır. Mücadelede yer alan her kadının kendi kölelik zincirlerinden kurtulması için kadın çalışması yapmasını öneriyorum. Teşekkürler

Hazırlayan/Deniz Bilge

ABONE FORMU

6 AYLIK
 20 EURO

12 AYLIK
 40 EURO

İsim: .....
Adres: .....
Telefon: .....
Banka Adı: .....
Hesap No: .....

TARİH: ..... İMZA: ..... ABONE YAPAN: .....

NEWAYA JIN

Veluwehof 55
5709 KJ Helmond
Nederland

Tel.: 0031 652152768
Fax: 0031 492516260

Banka ismi: Postbank
Hollanda İç: 9522686
Hollanda Dış:

IBAN: NL50 PSTB0009522686 BIC: PSTBNL21

Yukarıda işaretlediğim sürenin bitiminden önce iptal etmediğim takdirde abone süresinin normal tarife üzerinden uzatılmasını ve ücretini ödemeyi kabul ediyorum.

EKB 3. Kurultayında alınan kararlardan bazıları

- Özelleştirme saldırıları karşısında gelişen sigortasız çalışmaya, işten atılmalara, sendikali mücadelede bir mevzi tutmak için işçi kadın komisyonlarının kurulması,
- Geçekonu yıkımlarına karşı kadın komisyonlarının kurulması, yıkılan semtlerle dayanışma eylemlerinin yapılmasına, kadın dayanışmasının yükseltilmesi için yıkımdan dolayı mağdur olan kadınlarla dayanışma komisyonlarının kurulması,
- Kürt kadınlarının sömürgecilğe karşı demokratik taleplerini sahiplenmeye, asimile ve inkar politikalarına karşı “Anadilimi savunuyorum” kampanyasının başlatılması, Kürdistan’daki operasyonların durdurulması için mücadele edilmesi,
- İşçi ve emekçi kadınların çocuklarını işyerlerinde, semtlerde bırakabilecekleri parasız kreş açılması için başlatılan kampanyanın hak alıcı mücadele hattından yürütülmesi,
- Politik kadın okullarının açılmasına, bir kadın kütüphanesinin kurulması
- Kadın festivali yapılması,
- Ortadoğu kadınlarıyla dayanışma inisiyatifinin kurulması, kararlarını aldık.